

# Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ  
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ  
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΤΟΣ ΙΣΤ | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1967 | ΑΡΙΘ. 22

## ΔΙΨΑ ΤΗΝ ΑΛΗΘΗ ΓΝΩΣΙΝ

Ἡ συζήτησις ὑπῆρξεν ὅλως πρόσφατος, καὶ χαρακτηριστικὴ τῆς ἐποχῆς μας. Ἐποχῆς—καὶ οὐδεὶς εὐπρεπῆς ἄνθρωπος ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀρνηθῆ τοῦτο—ἡ ὁποία, μέχρι τῆς Ἐθνεγερσίας τοῦ Ἀπριλίου, ὑπῆρξε, δυστυχῶς, ἐποχὴ ἠθικῆς ἀπνοίας καὶ νάρκης, εἰς τὰ λιμνάζοντα νερά τῆς ὁποίας καταπτρίζοντο τεθλιμμένοι αἱ ἐλπίδες μας. Διότι ἦτο καταλυτικὴ τῶν παραδεδομένων ἀποσαθρωτικὴ τῶν ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν θεμελιῶν τῆς Ἐθνικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς μας ζωῆς· καὶ συνεχῶς καθιζάνουσα εἰς τὰ πηλόδη τέλματα τῆς ἀπιστίας καὶ τοῦ εὐδαιμονισμοῦ, ποῦ ἀνερευθριάστως καὶ ὅλως ἀνεπιτρέπτως, διεσαλπίζοντο ὑπὸ τοῦ ὑλόφρονος καὶ ἀντιθέου κομμουνισμοῦ!

★

Διεξήχθη δέ, ἐντὸς ἀτμοπλοίου, ἐπιστρέφοντος ἀπὸ τὰς Κυκλάδας, μὲ τὰς παραδεισιακὰς ἀνταυγείας τῆς ὠραίας τῶν φύσεως· καὶ ὅπου τὰ πάντα ἀποπνέουν ἀγνότητα καὶ καθαρότητα καὶ ὠραιότητα. Θέμα δὲ ὑπῆρξεν, ἡ καταβαλλομένη σύντονος ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως προσπάθεια, ὅπως διαφυλαχθῆ περαιτέρω ἡ ἱερὰ παρακαταθήκη τῶν ἔθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν μας παραδόσεων, τὰς ὁποίας παρέλαβε καὶ φρουρεῖ ἀγρύπνως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας.

★

Οἱ συζητοῦντες ἠσθάνοντο προφανῶς ἑαυτοῦς εὐτυχεῖς, διὰ τὸ ἐγερτήριον σάλπισμα τοῦ Ἀπριλίου. Καὶ ὠμολόγουν, ὅτι τὸ κακὸν εἶχεν ὑπερπερισεύσει. Καὶ ἀπεδέχοντο, ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ συνεχισθῇ καὶ περαιτέρω, ἄνευ ἐθνικοῦ κινδύνου, ἢ ἀποδραμοῦσα ἐκείνη ἀτομιστικὴ καὶ θλιβερὰ ἀναρχία. Ἀλλὰ καὶ ὅτι καθήκον ὄλων εἶναι, νὰ ἐπικουρήσουν τὴν προσπάθειαν. Διότι, ὅταν οἶονδῆποτε σκάφος κινδυνεύῃ νὰ καταποντισθῇ αὐτάνδρον, ὁ καθεὶς ὀφείλει νὰ σπεύδῃ πρὸς τὰς ἀντλίας, καὶ νὰ ἐπικουρῇ, ὅπως δύναται, εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας· καὶ ὄχι ν' ἀρκῆται εἰς στείραν κριτικὴν διὰ τὴν σαθρότητα τοῦ πλοίου!

★

Ἵπῆρξαν καὶ τινες—ἐλαχιστότατοι καὶ ἐκ τῶν νεαρωτέρων—εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ἀπιστία εἶχεν ἀποκτήσει, ὡς ἦτο πρόδηλον, βαθύτερον ρίζωμα ἐντὸς τῆς ὑπάρξεώς των. Καὶ ὁ σκεπτικισμὸς καὶ ὁ ὀρθολογισμὸς τοὺς περιέσφιγγεν, ὅπως ὁ κισσὸς τὴν πλάτανον, καὶ ἀπερρόφων τοὺς ζωτικοὺς χυμοὺς τῆς νοήσεώς των. Ἡδυνάτου, ὡς ἐκ τούτου, ν' ἀνυψωθοῦν ἕως τὸ πάμφωτον θέαμα τῆς πνευματικῆς ἀνοδικῆς πορείας τῆς ζωῆς. Καὶ ὠμίλησαν, περὶ πολυπραγμοσύνης δῆθεν τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν ἀναμιγνύηται εἰς ζητήματα καλλιτεχνικῶν δημιουργιῶν, ὅπως τὸ θέατρον καὶ ὁ κινηματογράφος.

★

Καὶ ἐδογματίζον τὸ παλαιὸν καὶ τετριμμένον ἐκεῖνο, ὅτι «ἡ Τέχνη ὑπάρχει διὰ τὴν Τέχνην»! Καὶ ὅτι στόχος παντὸς δημιουργοῦ εἶναι «ν' ἀναζητῇ καὶ νὰ κηρύττῃ τὴν ἀλήθειαν, πᾶσαν ἀλήθειαν». Ἀπεστομώθησαν ὅμως. Διότι ἐδόθη εἰς αὐτοὺς ἄμεσος ἢ ἀπάντησις, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ «μοναδικὴ ἀλήθεια καὶ ὁδός». Καὶ ὅτι ἐντὸς τῆς Ἱστορίας καὶ τοῦ κόσμου τὸ

θεῖόν του κήρυγμα εἶναι ἡ συνεκτικὴ δύναμις, καὶ ἡ ἀστείρευτος πηγὴ λυτρώσεως, καὶ πάσης δημιουργίας καὶ χαρᾶς. Καὶ ἐπομένως, καὶ αἱ δημιουργίαι τῆς Τέχνης, αἱ ὁποῖαι ἀντιβαίνουν πρὸς τὸ θεῖόν του Εὐαγγέλιον καὶ δὲν ἐπευλογοῦνται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας—ἡ ὁποία, ὡς μυστικόν του σώμα συνεχίζει τὸ ἐπίγειον ἔργον του—καὶ ἀληθεῖς ἀξίαι δὲν εἶναι, καὶ δὲν ἀποβαίνουν στοιχεῖα προόδου καὶ πολιτισμοῦ. Ὁ δὲ κινηματογράφος, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σήμερον, δὲν παρέχει Τέχνην, ἀλλὰ αἰσθησιακοὺς ἐρεθισμοὺς...

★

Καὶ ἀληθῶς χρέος καὶ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι, νὰ κατανοῇ βαθέως τὴν οὐσίαν τῆς παραδόσεως, τὴν ὁποίαν ἐκπροσωπεῖ. Νὰ καθιστᾷ ἐναργεστέραν διαρκῶς τὴν θεανδρικήν της ὑπόστασιν. Καὶ νὰ συγχρονίζῃ—κατὰ τὸ δυνατόν—τὴν ἐπένδυσιν τοῦ κηρύγματός της. Διότι—καὶ ἄς λέγουν ὅτι θέλουν οἱ τυφλοὶ (τὰ τ' ὄψα καὶ τὸν νοῦν)—ἡ θρησκεία ὑπάρχει, ὡς ἀδῆριτος ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου· καὶ ἡ σύγχρονος ψυχὴ, τὴν ὁποίαν παραπλανοῦν αἱ Σειρῆνες τοῦ κομμουνισμοῦ ἔχει ἀνάγκην ποδηγετήσεως. Καὶ νὰ προσδεθῇ ἀρραγῶς, ὡς ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος πρόγονός μας, εἰς τὸν ἴστον τῆς πίστεως. Διότι διψᾷ τὴν ἀληθῆ γνῶσιν, ὅπως ἡ κατάφρυκτος ἀπὸ τὸν θερινὸν Ἥλιον γῆ τοὺς δροσοσταλαγμοὺς τοῦ οὐρανοῦ· καὶ πρέπει νὰ ἐπανέλθωμεν—τὸ ταχύτερον—εἰς τὸν εὐλογημένον οἶκον τοῦ Οὐρανοῦ μας Πατρὸς, καὶ νὰ παύσωμεν τρεφόμενοι μὲ «κεράτια». Τοῦτο δὲ ἦτο καὶ ὁ οὐσιαστικὸς σκοπὸς τοῦ—πρωτοβουλία τοῦ σεπτοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας μας—συνελθόντος προσφάτως συνεδρίου τῶν Ἱεροκλήρων.

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Δὲν ἀρκεῖ.

Εἰς τὰ ὅσα ὀρθὰ μέτρα λαμβάνονται διὰ τὴν δημιουργίαν νέας ζωῆς, καὶ διὰ τὸν ἐγκαινιασμόν νέας περιόδου εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἡμῶν πράγματα, εἶναι ἀνάγκη, πιστεύομεν, νὰ τεθῆ ὀριστικὸν τέρμα καὶ εἰς τὴν ἀρυθμίαν ποῦ παρατηρεῖται εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς θείας λειτουργίας. Πρέπει νὰ κατανοηθῆ καὶ ἀπὸ τοὺς αἰδεσιμωτάτους ἱερεῖς μας καὶ—πρὸ παντός—ἀπὸ τοὺς ἱεροψάλτας μας, ὅτι δὲν ἐπιτρέπονται οἰαδήποτε αὐθαιρεσία καὶ ἄσκοπος καὶ ἀνθρωπάρεσκος νεωτερισμός. Ἡ μουσικὴ ἢ ὅποια χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν θεῖαν λατρείαν—ὅπως καὶ πᾶσα ἄλλη καλὴ τέχνη—πρέπει νὰ εἶναι βαθέως θρησκευτικὴ. Νὰ προκαλῆ δηλαδὴ κατάνυξιν καὶ νὰ διαθέτῃ τὸν προσκυνητὴν πρὸς προσευχὴν.

Καιρὸς λοιπὸν εἶναι νὰ ἐπανέλθωμεν καὶ ὡς πρὸς τοῦτο εἰς τὰς ὠραίας καὶ ψυχοτρόφους ἔθνικὰς καὶ θρησκευτικὰς ἡμῶν παραδόσεις. Ἡ χώρα μας ἔχει πλησμονὴν ἀπὸ ὠραίους βυζαντινοὺς ναοὺς. Δὲν ἀρκεῖ ὅμως ἡ ἐξωτερικὴ τῶν ἐπιβλητικῆ καὶ ὑποβλητικῆ ἐμφάνισις. Πρέπει καὶ τὸ ἐσωτερικὸν τοὺς ν' ἀποπνέη, ἐν παντί, τὸ βυζαντινὸν ἄρωμα· καὶ τὰ ἑλληνοχριστιανικὰ βιώματα τῆς ἠθικῆς τελειώσεως, ποῦ μὲ τόσον ηὔλογη-μένον μόχθον, καὶ μὲ τόσην ἔξαρσιν ἐκαλλιεργήθησαν καὶ ἐξήνθησαν εἰς τὸ Βυζάντιον.

Ἡ διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας.

Ἐν συνεχείᾳ, ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι αἱ ὠραι ἐνάρξεως τοῦ Ὁρθρου καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας ὀρίζονται κατ' ἐποχιακὰς περιόδους ὑπὸ τῶν οἰκείων Μητροπολιτῶν, συμβαίνει ὥστε, ἰδίως εἰς μεγάλα ἀστικά κέντρα, ἡ Θεία Λειτουργία νὰ τελειώνη κατὰ τὰς Κυριακὰς εἰς διαφόρους ὥρας κατὰ Ἱεροῦς Ναοὺς. Τὸ φαινόμενον αὐτὸ ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἐφημέριοι καὶ ψάλται ἔχουν, κατὰ ἐνορίαν, ποικίλην ἀντίληψιν περὶ τῶν ψυχολογικῶς ἐπιτρεπομένων ὀρίων διαρκείας. Συγκεκριμένως, ὑπάρχουν Ναοί, ὅπου τὸ «τραινάρισμα» τῆς ψαλμωδίας θεωρεῖται ὡς καλὸν στοιχεῖον καὶ ἐπι-διώκεται. Ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι νὰ καταπονῆται, ἔτσι, τὸ

ἐκκλησίασμα καὶ μία σχετικὴ ἀραίωσίς του νὰ ὀφείλεται ἀκριβῶς εἰς αὐτὸν τὸν λόγον. Καλὸν λοιπὸν, νομίζομεν, θὰ εἶναι νὰ τεθῆ εἰς περιορισμὸς εἰς αὐτὴν τὴν ὑπερβολήν.

### **Εἶναι ρητὴ ἐντολή.**

Ἡ ἱερὰ ἡμῶν Σύνοδος, ἐν τῇ πατρικῇ καὶ στοργικῇ της μερίμνῃ διὰ τὰ πνευματικά της τέκνα, κατόπιν ἐπισταμένης ἐρεύνης, ἐπέστησε τὴν προσοχήν των ἐπὶ τῆς πολυθορύβου γνωστῆς ὀραματιστρίας· ἡ ὁποία «πορισμὸν ποιουμένη τὴν εὐσέβειαν» ἐκμεταλλεύεται τὴν εὐλάβειάν των καὶ τὸ θρησκευτικὸν των συναίσθημα, ζῶσα πλουσιοπαρόχως, καὶ ἀνέτως.

Εἶναι ρητὴ ἡ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου μας νὰ «προσέχωμεν ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν». Καὶ ἡ ἐντολὴ αὕτη πρέπει νὰ καθοδηγῆ τοὺς χριστιανοὺς ἐν παντὶ καὶ πάντοτε, καὶ ἐν τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Διότι οὐδέποτε θὰ λείψουν οἱ ψευδοπροφῆται καὶ οἱ ψευδοδιδάσκαλοι, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐμφανίζονται «προβατόσχημοι» καὶ ἀποπλανῶντες καὶ ἀγρυτεύοντες. Αἱ ἄκανθαὶ δὲν παράγουν ποτὲ σταφυλάς. Οὔτε τὰ σαπρὰ δένδρα εὐχύμους καὶ ὠραίους καρπούς, ὅπως λέγει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Καὶ ὅπου ἡ Εὐσέβεια γίνεται πορισμὸς, ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἐμπέσουν οἱ εὐλαβεῖς Χριστιανοὶ «εἰς παγίδας καὶ εἰς πειρασμοὺς» ὅπως μᾶς διδάσκει ὁ θεῖος Παῦλος.

### **Εἶναι βέβαιον.**

Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία, ὅτι οἱ λαοὶ πρέπει νὰ διατηροῦν ἀκεραίαν καὶ ἰσχυρὰν τὴν ἱστορικὴν των μνήμην. Διότι, ὅπως ὀρθότατα διεκήρυξε προσφάτως ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Πατακός, «τὸ τίμημα τῆς λήθης διὰ τοὺς λαοὺς εἶναι ὁ Ἐθνικὸς των ἀφανισμὸς». Κυριώτατον δὲ ἔρεισμα τῆς Ἐθνικῆς προκοπῆς εἶναι καὶ θὰ εἶναι ἔσαεί, τὸ νὰ μὴ λησμονοῦνται εὐκόλως τὰ διαπραττόμενα ἐγκλήματα, καὶ νὰ βραβεύεται ἡ ἀρετὴ. Διότι, ὅς μὴν ἀπατώμεθα. Τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα δὲν ἔχει μόνον οἰκονομικὴν πλευράν· ἀλλὰ ἔχει, ἐξ ἴσου καὶ κατὰ κύριον μάλιστα λόγον, ψυχολογικὸν καὶ ἠθικὸν περιεχόμενον. Εἶναι πρόβλημα κυριωδῶς ἠθικόν. Ὄταν λοιπὸν τὸ Ἔθνος διατηρῆ ἀκεραίαν τὴν μνήμην του· καὶ ὅταν εἰς τὴν κλίμακα τῶν ἀξιών τὴν πρῶτην θέσιν ἔχουν αἱ θρησκευτικαὶ καὶ ἠθικαὶ ἀξίαι, εἶναι βέβαιον τότε, ὅτι τὰ πάντα θ' ἀναπτύσσονται ἀρμονικῶς· καὶ ὅτι εὐτυχεῖς ἡμέραι ζωῆς θ' ἀνατείλουν διὰ τὴν ἀγαπητὴν μας πατρίδα.

### Ἄς προσέξουν.

Ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ ζήτημα τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸ γῆρας· διότι ἓνα ἀπὸ τὰ περισσότερα ἐμφανῆ, καὶ ἀποκρουστικά δείγματα τῆς διαστροφῆς, τὴν ὁποίαν ὑπέστησαν κατὰ τοὺς τελευταίους αὐτοὺς καιροὺς τὰ πατροπαράδοτα βιώματα τοῦ λαοῦ μας εἶναι ἡ ἔλλειψις σεβασμοῦ τῶν νεωτέρων πρὸς τοὺς γεροντοτέρους, καὶ ἡ ὀλοκληρωτικὴ καὶ αὐτόχρημα κυνικὴ ἀδιαφορία των, νὰ προσφέρουν τὴν θέσιν των εἰς τοὺς γέροντας, τοὺς ἀναπήρους καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἱερεῖς. Καὶ εἶναι ἀνάγκη, ὅπως τόσον εἰς τὰ σχολεῖα, ὅσον καὶ ἐντὸς τῶν οἰκογενειακῶν ἐστιῶν, τονίζεται συνεχῶς, πόσον ἀπρεπὲς καὶ πόσον βάρβαρον καὶ ἀπολίτιστον εἶναι τοῦτο. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἰδίους τοὺς γονεῖς συμφέρει ἀπολύτως, νὰ ἐμπνέουν εἰς τὰ παιδιὰ των τὸν σεβασμὸν πρὸς τοὺς γεροντοτέρους. Διότι ὅσοι δὲν φροντίζουν νὰ δώσουν εἰς αὐτά, ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, καλὴν ἀνατροφὴν, καὶ περιμένουν νὰ γίνουν καλὰ μόνα των, ὅταν μεγαλώσουν, ὁμοιάζουν μὲ τοὺς γεωργοὺς ἐκείνους, ποὺ θέλουν νὰ καρποφορῇ ὁ ἀγρὸς τους, χωρὶς προηγουμένως νὰ τὸν καλλιεργήσουν, καὶ χωρὶς νὰ τὸν λιπάνουν. Ἄς προσέξουν ὁμως· διότι ὅπως μᾶς διδάσκει καὶ ὁ σοφὸς παροιμιογράφος τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μετανοοῦν πικρῶς, ὅσοι δὲν διαπαίδαγωγοῦν τὰ τέκνα των «ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου».

## ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Εἰδοποιοῦνται οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι,  
ὅτι τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια χορηγοῦν εἰς  
τοὺς κληρικοὺς στεγαστικὰ δάνεια, ἐπὶ τῇ αἰ-  
τήσει τῶν ἐνδιαφερομένων.

## Η ΕΡΓΑΣΙΑ

(ΙΓ')

Ἡ ἀξία λοιπὸν τοῦ πλούτου καὶ τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, ὅπως καὶ τῶν λογῆς λογῆς ἀξιωματῶν, προσδιορίζεται ἀπὸ τὸν τρόπο τῆς κ τ ῆ σ η ς τους, καὶ ἀπὸ τὸν τρόπο τῆς χ ρ ῆ σ η ς τους.

Αὕτη εἶναι καὶ ἡ κοινωνικὴ, ἡ φιλοσοφικὴ καὶ ἡ Χριστιανικὴ ἀξιολόγησὶς του. Ὁ πλοῦτος, ποῦ εἶναι προῖον ἀδικίας, ἀρπαγῆς, ψευτιᾶς, καὶ ἀπληστίας, προὑποθέτει, κατὰ κανόνα, διεστραμμένο καὶ κακὸν ἀνθρώπινο χαρακτῆρα. «Οὐδεὶς ἐπλούτησε ταχέως δίκαιος ὢν», ἔλεγεν ὁ Μένανδρος. Καὶ κατὰ τὸν Εὐριπίδην αὐτὸς εἶναι ὁ «κακίστος πλοῦτος» ποῦ «ἄγει τοὺς κακίστους, εἰς πρώτους». Καὶ αὐτὸς ἐπίσης εἶναι ποῦ ἐξεγείρει τὴν συνείδηση καὶ ποῦ προκαλεῖ τὴν ἀγανάκτηση τῶν τίμιων καὶ δίκαιων ἀνθρώπων, ποῦ δουλεύουν καὶ προκοπὴ δὲν βλέπουν. Καὶ γι' αὐτὸν παραπονιέται στὸν Πλοῦτο τοῦ Ἀριστοφάνη κάποιος Ἀθηναῖος πολίτης, ὅτι «Ἐγὼ θεοσεβῆς καὶ δίκαιος ὢν ἀνὴρ, κακῶς ἔπραττον καὶ πένης ἦν. Ἔτεροι δὲν ἐπλούτουν, ἱερόσυλοι, συκοφάνται, ρήτορες καὶ πονηροί». Ἐγὼ δηλαδὴ ποῦ εἶμαι θεοφοβούμενος καὶ δίκαιος ἀνθρώπος ἐδυστυχοῦσα. Κι' ἄλλοι, ποῦ εἶναι ἱερόσυλοι καὶ συκοφάντες, καὶ λογοκόποι καὶ παληάνθρωποι, ἦσαν πλούσιοι.

★

Τὴν χριστιανικὴν δὲ ἀντίληψιν γιὰ τὴν ἀξία τοῦ πλούτου τὴν διατυπώνει, μὲ ἀπόλυτη σαφήνεια, ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ποῦ λέει: «Οὐκ ἁμαρτία τὰ χρήματα... οὐδὲν γὰρ ὁ Θεὸς κακὸν ἐποίησεν, ἀλλὰ τὰ πάντα καλὰ λίαν· ὥστε καὶ τὰ χρήματα καλὰ, ἀλλ' ἐὰν μὴ κρατῆ τῶν κεκτημένων, ἐὰν τῆς πενίας τὸν πλησίον λύη...» Δὲν εἶναι ἁμαρτία τὰ χρήματα, γιὰτὶ ὁ Θεὸς δὲν ἔκαμε τίποτα

κακό, ἀλλὰ τὰ πάντα καλὰ καὶ πολὺ ὥραϊα· ὥστε καὶ τὰ χρήματα εἶναι καλὰ, ἐὰν βέβαια δὲν κάνουν σκλάβους τῶν αὐτοῦς ποὺ τᾶχουν, κι' ἄν λυτρώνουν ἀπὸ τὴν φτώχεια τοὺς συνανθρώπους μας.



Καὶ βέβαια καὶ σωστὸ καὶ λογικὸ εἶναι, ὁ πλοῦτος νὰ ἐξυπηρετῇ πρῶτα - πρῶτα τὸν κάτοχό του, γιὰ νὰ ἱκανοποιῇ τὶς ἀνάγκες του. Κι' αὐτὸ κανεὶς δὲν τὸ ἀμφισβητεῖ. Εἶναι ὅμως τελείως ἀπαράδεκτο κι' ἀπόλυτα κατακριτέο ἢ ἀποκλειστικὴ μεταχείρισή του μονάχα γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας. Καὶ ἄχουμε μιὰ καρδιὰ σκληρότερη κι' ἀπὸ τὸ καύκαλο τῆς χελώνας, καὶ πλειὸ στεγνὴ κι' ἄδροση καὶ στεῖρα κι' ἀπὸ τὶς ἀμμοῦδες τῆς Σαχάρας, ποὺ χόρτο δὲν φυτρώνει ἐπάνω τους. Καὶ χωρὶς καμμιὰ συμπόνια καὶ χωρὶς συναίσθηση τοῦ κοινωνικοῦ μας χρέους νὰ τὸν κατασπαταλοῦμε στὶς ἀσωτεῖες, καὶ ν' ἀδιαφοροῦμε, ἂν πεθαίνουν δίπλα μας τὰ παιδιὰ τοῦ γείτονά μας ἀπὸ τὴν πείνα. Αὐτὴν τὴν πώρωση κι' αὐτὴν τὴν σκληροκαρδιά τῶν τέτοιων πλουσίων κεραυνοβολοῦν καὶ οἱ μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας μας Πατέρες. Καὶ τοὺς χαρακτηρίζουν «κλέπτας, ληστὰς καὶ σφετεριστὰς τῶν ὅσων πρὸς οἰκονομίαν ἐδέξαντο» τῶν ἀγαθῶν δηλαδή, ποὺ τοὺς τᾶδωκεν ὁ καλὸς Θεός, γιὰ νὰ τὰ διαχειρίζονται. Στους τέτοιους ἀπευθύνεται ὁ θεῖος Χρυσόστομος καὶ τοὺς λέει: «Τοῦ πεινῶντός ἐστὶν ὁ ἄρτος, ὃν σὺ κατέχεις, τοῦ γυμνητεύοντος τὸ ἱμάτιον, ὃ σὺ φυλάττεις εἰς ἀποθήκας. Ὡστε τόσους ἀδικεῖς, ὅσοις παρασχεῖν ἠδύνασο». Τοῦ πεινασμένου εἶναι τὸ ψωμὶ ποὺ σοῦ περισσεύει, τοῦ γυμνοῦ εἶναι τὰ ροῦχα ποὺ τὰ καταχωνιάζεις στὰ σεντούκια σου. Καὶ μάθε, πὼς τόσες εἶναι οἱ ἀδικεῖες σου, ὅσοι εἶναι καὶ οἱ ἀναγκασμένοι, ποὺ θὰ μποροῦσες νὰ βοηθήσῃς καὶ δὲν τὸ κάνεις.





Καί εἶναι τόσο σκληρὸ καὶ τόσο ἐντυπωσιακὸ τὸ κατηγορητήριον αὐτὸ γιὰ τοὺς σκληρόκαρδους πλουσίους, ὥστε μερικοὶ ἀπὸ τοὺς νεώτερους κοινωνιολόγους καὶ σοσιαλιστές, ὅπως π.χ. ὁ Kautsky, τὸ παρεξήγησαν οἰκτρά, καὶ μιλοῦνε περὶ «κομμουνισμοῦ τῶν Πατέρων». Καὶ τὸ «εἶχαν τὰ πάντα κοινά», ποὺ ἀναφέρεται εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων, γιὰ τοὺς πρώτους Χριστιανοὺς, καὶ ποὺ εἶναι τὸ θαμπωτικὸ ἀποκορύφωμα τῆς πρὸς τὸν «πλησίον» χριστιανικῆς ἀγάπης τὸ χαρακτήρισαν σὰν Κομμουνισμό!! Καὶ ξεχνοῦν, πὼς ὁ κομμουνισμὸς εἶναι ἀντιπνευματικὴ, ὕλιστικὴ καὶ ὠφελιμιστικὴ ἀποκλειστικὰ κοσμοθεωρία. Καὶ ὅτι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τὴν ἐλεημοσύνη ἀκόμη, ποὺ δὲν γίνεται ἀπὸ ἐσωτερικὴν ὀλόαγνη προαίρεση καὶ διάθεση νὰ βοηθηθῶμε τὸν «πλησίον» μας, τὴν ἐστηλίτευσαν! «Οὐ χρημάτων ἐστὶν τὰ οὐράνια· οὐτὰ χρήματα ἀγοράζει· ἄφες τὴν ἐλεημοσύνην, ἐλεημοσύνην εἶναι καὶ μὴ ἐμπορίαν». Δὲν ἀγοράζεται ὁ Παράδεισος μὲ χρήματα. Ἄφησε τὴν ἐλεημοσύνην, νᾶναι καθαρὴ ἐλεημοσύνη κι' ὄχι ἐμπόριο. Αὐτὸ βροντοφωνοῦσεν ὁ θεῖος Χρυσόστομος.

★

Τὸ συμπέρασμα λοιπὸν ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὰ ὅσα εἴπαμεν ὡς τώρα πὼς εἶναι ὅλα τὰ κοινωνικὰ φαινόμενα, ὁ πλοῦτος, ἡ φτώχεια, ἡ ἰδιοκτησία, ἡ ἐργασία πρέπει νὰ ἐξετάζωνται καὶ ν' ἀντιμετωπίζωνται κατὰ τρόπο πνευματικόν. Τρόπος, δηλαδὴ ποὺ νὰ φωτίζῃ καὶ νὰ καθοδηγῇ τὸν νοῦν μας στὴν κατανόησιν καὶ στὴ συνείδησιν τῆς εὐαγγελικῆς ἀλήθειας καὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ Χριστοῦ, πὼς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ ψυχὴ του εἶναι ἡ ἀνώτατη ἀξία τοῦ κόσμου αὐτοῦ. Καὶ ὅτι ὅλες οἱ ἄλλες ἀξίες τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ ἐξυπηρετοῦν. Γιατὶ εἶναι πλα-

σμένη κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωση· κι' ἐπειδὴ μονάχα μὲ τὴν μυστικὴν κι' ἀσταμάτησιν πρὸς τὸν Θεὸν ἂν βασή μας θὰ πραγματοποιηθῆ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπάνω στὴ Γῆ. Βασιλεία ἀγάπης, δικαιοσύνης, εἰρήνης, καὶ θριάμβου τῆς καθολικῆς ὠραιότητος, ποῦ ὁ Δοστογιέφσκι ἔλεγε, πὼς αὐτὴ θὰ σώσῃ τὸν κόσμον κι' ὅτι ὁ Παράδεισος συμβολίζει τὴν τελεία τῆς ἐπικράτησης.

★

Κι' αὐτὸν τὸν χαρακτῆρα εἶχεν ὁ τόσο πολὺ παρεξηγημένος κι' ἀγνοούμενος ἀπὸ τὴν ὑλιστικὴν αὐτὴν ἐποχὴ μας βυζαντινὸς ἀσκητισμὸς. Ποῦ σὰν φαινόμενο κοινωνικὸ εἶχε τὴν ἀπὸ ἀγάπῃ πρὸς τὸν Θεὸ ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὸν κόσμον· καὶ τὴν μακαριότητα τοῦ ἡσυχαστῆ νὰ καταξιωθῆ τὴν «θεῖαν ἔλλαμψην», τὴν μυστικὴν του δηλαδὴ ἔνωσιν μὲ τὸν Θεό. Σὰν ἀγῶνας δὲ καὶ σὰν δράση μέσα στὴν κοινωνία, τὴν ἀρετὴ τοῦ μοναστῆ· καὶ τὴν μὲ τὸ προσωπικὸ του παράδειγμα καὶ τὴν καθοδήγησή του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν ἔλεγχον του, ἠθικὴ βελτίωση τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου· μὲ κίνητρο πάλιν τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπῃ. Κι' ἔτσι συντοφιασμένοι λαϊκοὶ καὶ μοναχοὶ μαζί, ἐδημιούργησαν τὸν ἐξάισιον Ἑλληνοχριστιανικὸν πολιτισμό.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ἡ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ διδῇ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα, ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδονται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

## Η ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΤΥΠΩΝ

### Δ'

Ἡ λειτουργία τῆς πόλεως τῆς Ἀντιοχείας εἶναι ἀρκούντως γνωστὴ ἐκ τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρισοστόμου<sup>1</sup>.

Ἐξ ἄλλης περιοχῆς τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ἀντιοχείας κατάγεται ἡ λεγομένη Κλημέντειος λειτουργία ἢ λειτουργία τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, ἣτις περιέχεται κυρίως εἰς τὸ 8ον βιβλίον τῶν Ἀποστολικῶν Διαταγῶν. Ἡ ὑπέρμετρος ἔκτασις τῆς εὐχαριστηρίου εὐχῆς τῆς ἀναφορᾶς ταύτης δεικνύει, ὅτι πρόκειται πιθανῶς περὶ συμπιλήματος λειτουργικῶν ἐκφράσεων, ἀντληθεισῶν ἐκ τῶν πλέον διαφόρων πηγῶν. "Ὅθεν ἡ λειτουργία αὕτη ἀποβαίνει μάρτυς τῆς λειτουργίας τοῦ τετάρτου αἰῶνος).

Περὶ τῆς λειτουργικῆς πράξεως μιᾶς περιοχῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Συρίας πληροφορούμεθα ἐκ τῶν ἔργων τοῦ ψευδο - Διονυσίου Ἀεροπαγίτου<sup>2</sup>. Διὰ τὴν περιοχὴν τῆς Κιλικίας πληροφορούμεθα ἐκ τῶν Κατηγήσεων Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας.

Μετὰ τὸ μονοφυσικὸν σχῆσμα ἡ ἀντιοχειακὴ λειτουργία παρὰ τοῖς Μελχίταις ὑπέστη ὀλονὲν καὶ περισσότερον τὴν ἐπίδρασιν τῆς βυζαντινῆς λειτουργίας, ἣτις τὸν ιβ' αἰῶνα ἀντικατέστησεν ἐκείνην. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον οἱ Μελχίται μετέφρασαν τὰ πλεῖστα λειτουργικὰ βιβλία εἰς τὴν συριακὴν γλῶσσαν.

Ἡ δυτικοσυριακὴ λειτουργία ἔχει ὡσαύτως διαφόρους μορφάς. Ἐκτὸς τῆς λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, ἣτις μεταξὺ ἄλλων μετεφράσθη ἐκ τῆς συριακῆς εἰς τὴν ἐλληνικὴν, ἐδημιουργήθη ἐν τῷ Πατριαρχεῖῳ Ἀντιοχείας μὲ κέντρον ἐν Ἐδέσση μία λειτουργία εἰς συριακὴν γλῶσσαν. Ἡ δυτικοσυριακὴ λειτουργία ἀριθμεῖ 80 περίπου ἀναφοράς, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ τρεῖς εἶναι ἐπ' ἐνόματι τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων. Ἡ ἀνατολικοσυριακὴ λειτουργία μαρτυρεῖται ἤδη ἐν τῇ «Διαθήκῃ τοῦ Κυρίου» (Testamentum Domini). Αὕτη, ἐκτὸς τῆς λειτουργίας, τῆς ὁποίας ἡ ἀναφορὰ εἶναι αὕτη ἡ ἀναφορὰ τοῦ Ἰππολύτου πεπλατισμένη καὶ ἐπηξημένη εἰς τὸ ὑπερδιπλάσιον, περιέχει ἀξιόλογον λειτουργικὸν ὕλικόν, ἀναφερόμενον εἰς τὰς χειροτονίας, εἰς τὰς ἐορτὰς κ.λ.π.

Ἡ μαρωνιτικὴ λειτουργία, ὁμοιάζουσα κατ' ἀρχὰς πρὸς τὴν χαλδαϊκὴν (π.χ. εἰς τὴν ἀναφορὰν τῆς τοῦ ἁγίου Πέτρου), προσήγγισεν ὀλονὲν καὶ περισσότερον πρὸς τὴν συριακὴν λειτουργίαν, χωρὶς ὅμως νὰ ἀπολέσῃ τὴν αὐτοτέλειάν της. Τὸ μαρωνιτικὸν

1. F. Brightman, Eastern Liturgies, σ. 470 - 481.

2. Ἐνθ. ἀνωτ., σ. 487 - 490.

τυπικὸν χρησιμοποιοῦται ὑπὸ τῶν κοινοτήτων τοῦ Λιβάνου, αἵτινες τὸν η' καὶ θ' αἰῶνα ἐσχημάτισαν μίαν ἀνεξάρτητον Ἐκκλησίαν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Σταυροφόρων οἱ Μαρωνῖται συνηνώθησαν μετὰ τῆς Ρώμης καὶ ἐδέχθησαν ἰσχυρὰς λατινικὰς ἐπιδράσεις.

Ἡ ἀνατολικοσυριακὴ λειτουργία εἶναι ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Χαλδαίοις καὶ τοῖς Νεστοριανοῖς τοῦ Ἰράκ καὶ τῆς Περσίας, ὡς ἐπίσης παρὰ τοῖς κατοικοῖς τοῦ Μαλαμπάρ τῶν Ἰνδιῶν, ἔνθα ἡ λειτουργία αὕτη ὑπέστη μεγάλας μεταβολὰς ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς λατινικῆς λειτουργίας. Ἡ πλέον χρησιμοποιουμένη λειτουργία εἶναι ἡ λειτουργία τῶν ἀποστόλων» Ἀδδαίου καὶ Μάριος, ἣτις εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν μαρωνιτικὴν λειτουργίαν τοῦ Πέτρου. Ἡ λειτουργία τοῦ Ἀδδαίου καὶ Μάριος παραλείπει τελείως τοὺς λόγους τῆς συστάσεως τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Εἰς τὴν ἀνατολικοσυριακὴν λειτουργίαν ἀνήκουν καὶ αἱ νεστοριανικαὶ ἀναφοραὶ Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας καὶ τοῦ Νεστορίου, αἵτινες ἀναμφιβόλως προσῆλθον ἐκ μεταφράσεως ἐξ ἐλληνικῶν πρωτοτύπων, προσηρμοσμένων πρὸς τὸν βυζαντινὸν λειτουργικὸν τύπον.

### γ') Ὁ βυζαντινὸς λειτουργικὸς τύπος.

Ὁ βυζαντινὸς λειτουργικὸς τύπος κατάγεται ἐξ Ἀντιοχείας καὶ προσεγγίζει πρὸς τὴν ἐλληνικὴν ἀντιοχειανὴν λειτουργίαν. Ὡσαύτως ὁ βυζαντινὸς τύπος παρέλαβεν οὐσιώδη στοιχεῖα ἐκ τῆς Καππαδοκίας. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔλαβε τὴν ὀριστικὴν αὐτῆς καὶ τελικὴν ὀργάνωσιν ὑπὸ ἐπισκόπους προερχομένους ἐξ Ἀντιοχείας ἢ καὶ ἐκ τῆς Καππαδοκίας. Κατ' οὐδὲν λοιπὸν πρέπει νὰ παρουσιασθῇ παράδοξον, ἐὰν καὶ αἱ λειτουργία αὐτῆς ἀναπαράγῃ πάντα τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς συριακῆς λειτουργίας»<sup>3</sup>. Ὁ βυζαντινὸς λειτουργικὸς τύπος, ἀφοῦ ἀεν Κωνσταντινουπόλει ὡς βασιλεύουσα ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ Ἀνατολικοῦ κράτους ἐξειλίχθη προσλαβὼν ἐν ταῖς λεπτομερείαις στοιχεῖα τινα λαμπρότητος καὶ μείζονος ἐπιβολῆς, ἐξετόπισεν εἶτα τὸν ἐλληνικὸν συριακὸν τύπον, μετ' ὀλίγον δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Ἀλεξανδρινόν, μόνος αὐτὸς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς αὐτοκεφάλους παλαιὰς Ἑλληνικὰς ἐκκλησίας κρατήσας. Οὕτως εἰς πάντα τὰ ἐλληνικὰ ὀρθόδοξα πατριαρχεῖα ἐπεβλήθη ὁ τύπος οὗτος, μολονὶ ἀγνωθειῶν τῶν εἰς αὐτὰ οὐσῶν ἐν χρήσει λειτουργιῶν. Ὡσαύτως ἐπήλθη ὡς μόνος ἰσχύων λειτουργικὸς τύπος ἐν ταῖς αὐτοκεφάλαις Ἐκκλησίαις τῆς Σερβίας, τῆς Βουλγαρίας, τῆς Ρωσίας, τῆς Ρουμανίας κ.λ.π., μολονὶ παρὰ ταῖς ἐκκλησίαις ταύταις λειτουργικὴ γλῶσ-

3. Duchesne, Origines du culte chrétien, Paris 1889, σ. 19 ἐξ.

σα δὲν εἶναι ἡ ἑλληνικὴ, χρησιμοποιοεῖται ὅμως τὸ Βυζαντινὸν Εὐχολόγιον ἐν μεταφράσει εἰς τὴν μητρικὴν ἐκάστης τῶν ἐκκλησιῶν τούτων γλῶσσαν»<sup>4</sup>.

Εἰς τὸν βυζαντινὸν λειτουργικὸν τύπον ἀνήκει ἐν πρώτοις ἡ δεκάκις τοῦ ἔτους τελουμένη σήμερον λειτουργία, ἣτις φέρεται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ἄσχετος πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον συνδέεται πραγματικῶς πρὸς αὐτόν. Φαίνεται, ὅτι ὁ ἱερός Πατὴρ συνέταξε τὸν πυρῆνα τῆς φερούσης καὶ σήμερον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀναφορᾶς, ἣτις ὑπέστη κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Καισαρείας χρῆσιν αὐτῆς αἰῶνας διαπλατύνσεις καὶ μεταβολὰς τινάς. Σχετικῶς ὁ καθηγητὴς Π. Τρεμπέλας παρατηρεῖ εὐστόχως τὰ ἑξῆς : « Ἀποβλέποντες εἰς τὸ θεολογικὸν βάθος, τὸν βιβλικὸν πλοῦτον, τὴν ἀκρίβειαν τῆς διατυπώσεως, τὴν θαυμαστὴν ἀκολουθίαν καὶ ἐνότητα τῆς σκέψεως καὶ τὴν ἀριστοτεχνικὴν χρῆσιν τῆς ἀττικῆς γλώσσης ἀρνούμεθα ἡμεῖς νὰ δεχθῶμεν, ὅτι αἱ εἰς τὸ κείμενον τῆς ἀναφορᾶς, οἷον ἐξῆλθεν ἐκ τῆς γραφίδος τοῦ μ. Βασιλείου, ἐπελθοῦσαι ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ τετάρτου μέχρι τοῦ ὀγδόου αἰῶνος μεταβολαὶ ὑπῆρξαν οὐσιῶδεις καὶ σημαντικαί. Ἡ πλεονεξία καὶ ἀποδομιμένη εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον, μόνον ὑπὸ ἀναστήματος ἰσοστασίου πρὸς τὸν μέγαν ταῦτον ἱεράρχην θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναθεωρηθῇ καὶ διαπλατυνθῇ καὶ ἐπὶ τὸ λογοτεχνικώτερον διαμορφωθῇ. Ἀλλὰ ποῖος μεταξὺ τοῦ πέμπτου καὶ ἑβδόμου αἰῶνος ἀνεδείχθη ἀνάστημα τοιοῦτον ; »<sup>5</sup>.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ  
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

4. Παν. Τρεμπέλας, Οἱ λειτουργικοὶ τύποι τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἀνατολῆς, σ. 324.

5. Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 331.

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἱ. Ναῶν, οἵτινες λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν « Ἐκκλησία », ὅπως καταβάλουν εἰς τὸ Τοπικὸν ΤΑΚΕ τῆς περιφερείας ταν τὴν τυχὸν ὀφειλομένην συνδρομὴν ταν, ἣτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη εἰς δρχ. 30 ἑτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἱ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΥ  
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ  
ΤΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΗΝΟΥ  
Ο ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ ΛΟΓΟΣ

ΑΡΧΑΙΟΝ ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Ἄλλ' ἤδει μὲν τοῦτο παντὸς μᾶλλον ὁ Ἰωνᾶς, φησὶν ὁ τὸν λόγον εἰπὼν, καὶ ἐγὼ πείθομαι, εἰς ὅ,τι ἔφερε τοῖς Νινευίταις τὸ κήρυγμα, καὶ ὅτι, τὸν δρασμὸν βουλευόν, τόπον μὲν ἤμειβε, Θεὸν δὲ οὐκ ἔφευγεν· οὐδὲ γὰρ ἄλλος τις ἀνθρώπων, οὐ γῆς ἑαυτὸν κατακρύψας κόλπαις, οὐ θαλάσσης βάθειαις, οὐ πτεροῖς κουφισθείς, εἴ τις ἐπίνοια, καὶ ἀναδραμὸν εἰς ἀέρα, οὐχ ἄδου τοῖς καταπτώται προσομιλήσας, οὐ νέφους παχύτητα περιβαλόμενος, οὐκ ἄλλο τῶν ἀπάντων οὐδὲν εἰς ἀσφάλειαν τοῦ δρασμοῦ βουλευσάμενος· ἀλλὰ τοῦτο μόνον τῶν πάντων ἀφευκτότατόν τε καὶ ἀμαχώτατον Θεός· κατασχεῖν καὶ ὑπὸ χεῖρα λαβεῖν θελήσας, φθάνει τοὺς ταχεῖς, σφάλλει τοὺς συνετοὺς, περιτρέπει τοὺς ἰσχυροὺς, συστέλλει τοὺς ὑψηλοὺς, ἡμεροῖ θράσος, πιέζει δύναμιν.

Οὐ τοίνυν ἠγνόει τοῦ Θεοῦ τὴν κραταιὰν χεῖρα ὁ τοῖς ἄλλοις ταύτην ἀπειλῶν Ἰωνᾶς, οὐδὲ ὡς φευξόμενος εἰς ἅπαν διανοεῖτο τὸ θεῖον, μὴ τοῦτο πιστεύσωμεν· ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν ἐκπτωσιν ἐώρα τοῦ Ἰσραήλ, καὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὰ ἔθνη τὴν προφητικὴν χάριν ἠσθάνετο, διὰ τοῦτο ὑποχωρεῖ τῷ κηρύγματι, καὶ ἀναβάλλεται τὸ ἐπίταγμα· καὶ τὴν κατασκοπὴν τῆς χαρᾶς ἀφείς, τοῦτο γὰρ Ἐβραίους ἢ Ἰόππη δύναται, τὸ παλαιὸν ὕψος λέγω καὶ τὸ ἀξίωμα, εἰς τὸ τῆς λύπης ἑαυτὸν ἔρριψε πέλαγος· καὶ διὰ τοῦτο χειμάζεται, καὶ καθεύδει, καὶ ναυαγεῖ, καὶ ἐξυπνίζεται, καὶ κληροῦται, καὶ ὁμολογεῖ τὴν φυγὴν, καὶ καταποντίζεται, καὶ ὑπὸ τοῦ κήτους καταπίνεται μὲν, οὐκ ἀναλίσκεται δέ· ἀλλ' ἐκεῖ τὸν Θεὸν ἐπικαλεῖται, καὶ τὸ θαῦμα, Χριστῷ τριήμερος συνεκδίδεται.

---

—«Ο τοῖς ἄλλοις ταύτην ἀπειλῶν».

Ἐγνωεῖ τὴν προφητείαν τοῦ Ἰωνᾶ στους Νινευίτες, πὼς ἂν δὲν μετανοήσουσαν, θὰ καταστραφῇ σὲ τρεῖς ἡμέρες ἢ πόλη τους (Ἰωνᾶς γ', 5).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ἄλλὰ τῷξερε μὲν αὐτὸ καλύτερα ἀπὸ τὸν καθένα ὁ Ἰωνᾶς, ἔλεγεν αὐτὸς πρὸς ἄκουσα· κί' ἐγὼ πιστεύω σ' ὅτι μνηοῦσε στοὺς Νινευίτας τὸ κήρυγμα· κί' ὅτι μελετῶντας τὴ φυγὴν, ἄλλαζε μὲν τόπους, δὲν ἀπόφευγεν ὅμως τὸν Θεό. Γιατί και κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους δὲν τὸ μπορεῖ αὐτό· οὔτε κί' ἂν κρυφθῆ μέσα στὰ ἔγκατα τῆς γῆς· οὔτε στὰ βάθη τῆς θάλασσας· οὔτε κί' ἂν γίνῃ ἀνάλαφρος μὲ φτερά, ἂν μπορῆ νὰ κατορθωθῆ κάτι τέτοιο, και νὰ ὑψωθῆ στὸν ἀέρα· οὔτε κί' ἂν κατέβῃ στὰ κατώτατα βάθη τοῦ Ἄδῃ· οὔτε κί' ἂν φορέσῃ μὲ βαρυφορτωμένο ἀπὸ καταχνιὰ σύννεφο· οὔτε κί' ἂν μηχανευθῆ κί' ὀτιδῆποτε ἄλλο ὑπάρχει πρὸς νὰ ἐξασφαλίζῃ τὴν φυγὴν. Ἀλλὰ αὐτὸ μονάχα εἶναι και τὸ περισσότερον ἀναπόφευγο κί' ἀκαταμάχητο ἀπ' ὅλα. Ὁ Θεός, ὅταν θελήσῃ νὰ σὲ πιάσῃ και νὰ σ' αἰχμαλωτίσῃ· και τοὺς γρήγορους προφθαίνει· και τοὺς φρόνιμους κάνει νὰ πέφτουν σὲ λάθη· ἀναποδογυρίζει τοὺς δυνατοὺς· κονταίνει τοὺς ψηλοὺς· ἡμερεύει τὴν ἀποκοιτιά· και πιέζει τὴν δύναμη.

Δὲν ἀγνοοῦσε λοιπὸν ὁ Ἰωνᾶς τὸ κραταῖδ χέρι τοῦ Θεοῦ, πρὸς φοβέριζεν ἄλλους μ' αὐτό· οὔτε και στοχάστηκε πὸς θὰ μποροῦσε νὰ ξεφύγῃ τῆ θεότητα. Ἄς μὴ δώσωμε πίστη σ' αὐτό. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἔβλεπε τὸν ξεπεσμὸ τῶν Ἑβραίων, κί' αἰσθανόντανε πὸς τὸ χάρισμα τοῦ προφήτη περνᾷ στὸ λαό, γι' αὐτὸ και ἀπόφυγε τὸ κήρυγμα, κί' ἀνάβαλε τὸ πρόσταγμα· και σταματῶντας ν' ἀποβλέπῃ στὴ χαρά, γιατί αὐτὴν τὴ δύναμη ἔχει γιὰ τοὺς Ἑβραίους ἢ Ἰόππη, — γιὰ τὸ παλαιὸ μεγαλεῖο και τὸ ἀξίωμα μιῶ — γκρέμμισε τὸν ἑαυτὸ του στὸ πέλαγος τῆς λύτης. Και γι' αὐτὸ τὸν δέρνει χειμωνιά, και πέφτει στὸν ὕπνο, και γίνεται ναυαγός, και ξυπνᾷ, και μπαίνει στὸ λαχνό, κί' ἀποφασίζει τὴν φυγὴν, και πέφτει στὴ θάλασσα, και τὸν καταπίνει μὲν τὸ κῆτος, δὲν παθαίνει ὅμως τίποτα. Ἀλλὰ κί' ἐκεῖ ἐπικαλεῖται τὸν Θεό. Και γίνεται τὸ θαῦμα! Κί' ὅπως κί' ὁ Χριστὸς σὲ τρεῖς ἡμέρες, ξαναδίνεται κί' αὐτός, στὸ φῶς!

## ΑΡΧΑΙΟΝ ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Ἄλλ' ὁ μὲν περὶ τούτου λόγος ἀναμενάτω, μικρὸν ὕστερον, ἂν διδῶ Θεός, φιλοπονότερον ἐξεργασθησόμενος. Νῦν δὲ ὁ μοι λέγειν ὁ λόγος ὠρμήθη, σκοπεῖν ἐπεισὶ μοι καὶ ὑπολαμβάνειν, ὅτι ἐκείνω μὲν τάχα τι καὶ συγγνώμης ἦν, δι' ἣν εἶπον αἰτίαν ὀκνοῦντι τὴν προφητείαν· ἐμοὶ δὲ τίς ἄρα λόγος, ἢ τίς ἀπολογίας ὑπελείπετο τόπος ἐπὶ πλέον ἀφηγιάζοντι, καὶ τὸν οὐκ οἶδ' εἴτ' ἐλαφρὸν εἶτε βαρὺν εἰπεῖν χρῆ, ἀλλὰ τὸν γε τεθέντα ζυγὸν τῆς λειτουργίας ἀναινομένου; Εἰ γάρ, ὃ μόνον ἐν τούτοις ἰσχυρὸν ἐστὶν εἰπεῖν τοῦτο δοίη τις, ὅτι πολλῶν κατωτέρω κείμεθα τοῦ ἱερατεύειν Θεῶ, καὶ ὅτι τῆς Ἐκκλησίας ἄξιον εἶναι χρῆ πρῶτον, εἶτα τοῦ βήματος, καὶ τούτου οὐκ ἀφήσει τοῦ τῆς ἀπειθείας ἐγκλήματος. Δεινὴ δὲ ἀπειθείας ἀπειλή, καὶ δεινὰ ταύτης τὰ ἐπιτίμια, ὥσπερ γε καὶ τῆς ἐτέρας μερίδος, μηδὲν ὀκνεῖν, μηδὲ ἀναδύεσθαι, μηδέ, ὥσπερ Σαοὺλ ἐκεῖνος, τοῖς σκεύεσιν ὑποκρύπτεσθαι τοῖς πατρικοῖς, καὶ πρὸς ὀλίγον καλούμενον ἐπὶ προστασίαν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τι πρᾶγμα κοῦφον καὶ ῥᾶστον χωρεῖν ἐτοιμίως, οὐ μηδὲ μεταθέσθαι ἀσφαλές, μηδὲ βουλήν δευτέρα θεραπεῦσαι τὴν προλαβοῦσαν.

---

—«*Εἴτε ἐλαφρόν, εἴτε βαρὺν ζυγόν*».

«*Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν*» (Μαθ. α', 30).

—«*Ὡσπερ Σαοὺλ ἐκεῖνος*».

Κατὰ τὴν Γραφήν, ὅταν ὁ προφήτης Σαμουὴλ ἀναζητοῦσε τὸν Σαοὺλ, πού μὲ τὸν κληρὸ εἶχε ἀναδειχθῆ βασιλεῖς τοῦ Ἰσραήλ, ἐκεῖνος ἐκρύφθηκε μέσα στὰ ξυπλά τοῦ σπιτιοῦ του· καὶ ἀπὸ ἐκεῖ τὸν πῆρε καὶ τὸν παρουσίασε στὸ λαὸ (Α' Βασ. Γ', 7-23).



ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ν'. 'Ο λόγος όμως γι' αυτό άς περιμένει και θάρρη ή σειρά του λίγο άργότερα, πού, άν τού θέλη ό Θεός θα τον έπεξεργασθώ προσεκτικώτερα. Σήμερα δέ, αυτό πού γίνηκε ή άφετηρία του λόγου μου, με βιάζει να τού εξετάσω και να τού εξηγήσω. Γιατί εκείνον, θα μπορούσε ίσως να τον συγχωρέσει κάπως κανείς, πού για τήν αιτία πού σάς είπα παραμελούσε τήν προφητεία. Για μένα όμως ποιά δικαιολογία υπάρχει και πού θα μπορούσα να σταθώ, άν άφηνιάζα περισσότερο κι' άρνιόμουνα τον ζυγού του αξιώματος, πού δέν ξέρω άν είναι άλαφρός για βαρύς, όπως σδήποτε όμως μου τον φόρτωσαν; Γιατί άν θα παραχωρούσε κανείς, αυτό πού είναι σε τέτοιες περιστάσεις τού μοναδικού δυνατού έπιχείρημα, ότι είμαι δηλαδή σε πολύ κατώτερη θέση από τού να είμαι λειτουργός του Θεού, κι' ότι πρώτα πρέπει να γίνω άντάξιός τής 'Εκκλησίας και κατόπιν να πλησιάσω στο άγιο βήμα' κι' αυτό να καταξιωθώ πρώτα και κατόπιν τήν άρχηγία, ίσως να βρεθώ κάποιος, πού δέν θα μ' άπαλλάξει από τού έγκλημα τής άπειθειας. Και φοβερή είναι ή άπειλή για τήν άπειθεια και οι προσδιορισμένες γι' αυτήν ποινές. "Όπως βέβαια και τής αντίθετης άποψης' ούτε να διστάζω δηλαδή, ούτε ν' άποφεύγω, κι' όπως ό Σαούλ εκείνος να κρύβωμαι κι' εγώ κάτω από τά έπιπλα του πατριού μου σπιτιού, έστω κι' άν με καλούσανε ν' αναλάβω τήν έξουσία για λιγοστό μονάχα καιρό. Άλλά σαν νάτανε κάτι χωρίς σημασία κι' ευκολώτατο, να προχωρώ ανεξέταστα, σε πράγμα πού δέν είναι στο χέρι μου να ξεμακρύνω από αυτό, ούτε και να διορθώσω με δεύτερή μου άπόφαση τήν προηγούμενη.

(Συνεχίζεται)

\*Απόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ἐκλεκτές σελίδες ἀπὸ τὸν ἱερό Χρυσόστομο

## Ἡ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΕ ΤΙ ΠΟΥ ΒΛΕΠΟΥΜΕ

(Ἀπὸ τὸν λόγο του πρὸς τοὺς σκανδαλισθέντες)

Β'

Ὅταν ὀλοκληρώθηκε ἡ Δημιουργία καὶ φανερώθηκεν ἡ ὁμορφία της, καὶ τὸ παναρμόνιον αὐτὸ καὶ παράδοξο καὶ κατάμεστο ἀπὸ θαυματουργίες ἔργο τῷβλεπαν ἐμπρὸς τοὺς ὅλοι, καὶ πολλοὶ— μωροὶ κι' ἀνόητοι—ἐπρόκειτο ν' ἀρχίσουν νὰ συζητοῦν γιὰ τὸ καθετὶ πὺ γίνεται, κύτταξε νὰ ἰδῆς πῶς ὁ θεῖος νομοθέτης, ἀναστέλλοντας ἀπὸ προτῆτερα τὴν ἀκαιρὴ καὶ μανιακὴ τους κρίση, μ' ἓνα του λόγου μονάχα πὺ εἶπε, σταμάτησε τὴν ἀναίσχυντη γλῶσσά τους· «Εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα, ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν» (Γεν. α', 31). Εἶδεν ὁ Θεὸς ὅλα, ὅσα ἐδημιούργησε, καὶ τοῦ φάνηκαν στὰ μάτια του πολὺ ὡραῖα. Γιατὶ πραγματικὰ σ' αὐτὰ πὺ ἔβλεπε δὲν ὑπῆρχε πῶς μονάχα, ἀλλὰ καὶ σκοτάδι· ὄχι καρποὶ μονάχα, ἀλλὰ κι' ἀγκάθια· ὄχι μόνον ἡμερὰ δένδρα, ἀλλὰ κι' ἄγρια· οὔτε ἀπλωτοὶ μονάχα κάμποι, ἀλλὰ καὶ βουνὰ καὶ λαγκάδια καὶ φαράγγια· ὄχι ἄνθρωποι μόνο, ἀλλὰ καὶ φίδια φαρμακερά· ὄχι μονάχα ψάρια, ἀλλὰ καὶ κῆτη· ὄχι ἡμερὰ πέλαγα, ἀλλὰ κι' ἀταξίδευτὴ θάλασσα· ὄχι ὁ ἥλιος μονάχα καὶ τὸ φεγγάρι καὶ τ' ἄστρα, ἀλλὰ καὶ κερανοὶ κι' ἀστραπές· ὄχι γλυκοφύσητοι μονάχα ἄνεμοι, ἀλλὰ καὶ καταιγίδες· οὔτε καὶ περιστέρια μόνο καὶ πουλιὰ γλυκοκελάιδιστα, ἀλλὰ καὶ νιφίτσες, καὶ κοράκια, καὶ γυπαετοί, κι' ἄλλα ἀνθρωποφάγα ζῶα· ὄχι πρόβατα καὶ βόδια μονάχα, ἀλλὰ καὶ λύκοι καὶ λιοντάρια καὶ τίγρεις· οὔτε ἐλάφια μόνο καὶ λαγοὶ καὶ ζαρκάδια, ἀλλὰ καὶ σκορπιοί, καὶ ὄχιες καὶ φίδια μεγάλα. Κι' ἀνάμεσα στὰ βότανα, ὄχι μονάχα φυτὰ σωτήρια κι' ὠφέλιμα, ἀλλὰ καὶ φαρμακερά. Καὶ πολλοί, ἀπὸ τὴν ἀφορομὴν αὐτῆ, θὰ ἐσκανδαλίζονταν καὶ θὰ γεννοῦσε τὸ μυαλό τους αἰρέσεις. Ἀφοῦ λοιπὸν συμπληρώθηκε τὸ ἔργο καὶ τὸ καθένα ἀπόκτησε τὴν ὁμορφίαν του, μᾶς δείχνει ἡ θεία Γραφή τὸν Δημιουργὸ νὰ ἐγκωμιάζη χωριστὰ τὸ καθετὶ. Ἡ μᾶλλον, καὶ τὸ καθένα ξεχωρὰ, μὰ κι' ὅλα μαζί, μὲ τὸν σκοπὸ, πλουτίζοντας ὁ καθένας τὴν κρίση του, νὰ μὴν πολυεξετάζη στὸ ἐξῆς τίποτα ἀπὸ τὰ ὅσα βλέπει, ὅσο καὶ νάναι ἀναίσχυντος κι' αὐθάδης.

Και γι' αυτό, όταν εἶπε πὼς ἔγινε φῶς, πρόσθεσε ἀμέσως: «Και εἶπεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς ὅτι καλόν», παῖνεσε δηλαδὴ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο καὶ τὸ καθένα χωριστά. Κατόπιν, γιὰ νὰ μὴν ξεμακρύνῃ τὸν λόγο, ἀναφέροντας μὲ τ' ὄνομά του τὸ καθένα, μιλεῖ γιὰ ὅλα μαζί, μιὰ φορὰ γιὰ πάντα, καὶ ξαναλέει· «Εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν». «Ὅχι γιὰτὶ ὁ Θεὸς μόνον ἔπειτα ἀπὸ τὴν δημιουργία τοῦ καθενὸς κατάλαβε πὼς εἶναι ὠραῖο αὐτὸ πού γίνηκε. Ὅχι, ποτέ. Γιατὶ ἂν ἓνας ἄνθρωπος πού εἶναι τεχνίτης καὶ πού ἔμαθε καλὰ τὴν τέχνη του, ἀπὸ προτῆτερα ξέρει, πὼς θάνα καλὰ αὐτὰ πού πρόκειται νὰ φτιάξῃ, κατὰ περισσότερο λόγον, ἢ ἀνείπωτη ἐκείνη σοφία, πού μονάχα μὲ τὴν θέλησή της ἐδημιούργησε τὰ πάντα, ἐγνώριζε βέβαια, καὶ προτοῦ νὰ γίνουν, ὅτι θάνα καλὰ. Γιατὶ καὶ δὲν θὰ τᾶφτιαχνε, ἂν δὲν τᾶξέρε !



Γιὰ ποῖο λοιπὸν λόγο μίλησε μ' αὐτὸν τὸν τρόπο; Γιὰ τὴν αἰτία, πού προανάφερα. Ὅταν λοιπὸν ἄκουσες ἀπὸ τὸν προφήτη νὰ σοῦ λέῃ, πὼς ὁ Θεὸς τὰ εἶδεν αὐτὰ καὶ πὼς τὰ παῖνεσε, νὰ μὴ ζητᾶς κι' ἄλλο κριτήριον κι' ἀπόδειξη γιὰ τὴν ὁμορφιά τους· οὔτε καὶ νὰ λές—«Πὼς εἶναι καλὰ;» Γιατὶ καθαρώτερη κι' ἀπὸ τὴν ἐμπράγματην ἀπόδειξη, εἶναι ἡ, μὲ τὴν ψῆφον καὶ μὲ τὴν κρίσιν τοῦ Δημιουργοῦ, ἀπόφαση. Καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγο μεταχειρίζεται κι' ἐντονώτερη φρασεολογία. Γιατὶ τὸ ἴδιο γίνεται, ὅταν κάποιος θέλει ν' ἀγοράσῃ φάρμακα, κ' ἐπειδὴ δὲν τὰ ξέρει, προτείνει νὰ τὰ δείξῃ πρῶτα στὸ γιατρό· κι' ἂν μάθῃ ξάστερα, πὼς ἐκεῖνος τὰ εἶδε καὶ τὰ παῖνεσε, δὲν ζητᾶ πλέον καμμιάν ἄλλην ἀπόδειξη γιὰ τὴν ἀξία των, ἀλλὰ τοῦ φθάνει ἡ ἀπόφαση τοῦ εἰδικοῦ, ὅταν ἔμαθε πὼς τὰ εἶδε καὶ πὼς τὰ παῖνεσε. Παρόμοια κι' ὁ Μωυσῆς, θέλοντας νὰ περιορίσῃ κάθε ἀναίσχυντη περιέργεια αὐτῶν πού θ' ἀπολάβαιναν μελλοντικὰ τὴν Δημιουργία, ἀνάφερε καὶ εἶπε, πὼς τὰ εἶδεν ὁ Θεὸς καὶ πὼς τὰ παῖνεσε. Κι' ἔβγαλεν ἀπόφαση, πὼς εἶναι ὠραῖα· κι' ὄχι ἀπλῶς ὠραῖα, ἀλλὰ μάλιστα καὶ πάρα πολὺ ὠραῖα. Νὰ μὴν τὰ πολυξετάζῃς λοιπὸν· καὶ νὰ μὴν πολυσκοτίζῃς τὸ μυαλό σου γιὰ ὅσα γίνηκαν, ἀφοῦ ἔχεις γιὰ τὴν ὁμορφιά τους τέτοια μαρτυρία...



—Τί μοῦ ζητᾶς λοιπὸν; μ' ἀπαντᾶ·—Δὲν θέλεις μήπως νὰ τὸ μάθω καλὰ καὶ νὰ τὸ πιστέψω, πὼς ὁ Θεὸς προνοεῖ γιὰ τὰ πάντα;—Τὸ θέλω καὶ πάρα πολὺ μάλιστα, καὶ τὸ εὐχομαι καὶ τὸ ἐπιθυμῶ, μ' ὅλη μου τὴν καρδιά. Ὅχι ὅμως καὶ νὰ πολυερευναῖς γιὰ τὴν θεία πρόνοια, οὔτε καὶ νὰ σοῦ ἀπορροφᾷ τὴν σκέψιν σου

τὸ ζήτημα αὐτό. Γιατί, ἂν μὲν τὸ ξέρης κι ἂν εἶναι αὐτὸ πεποίθηση σου, παῦσε νὰ τὸ ἐρευνᾷς. Ἄς ὅμως ἔχῃς τυχὸν ἀμφιβολίες, ρώτησε τὴν γῆ, καὶ τὸν οὐρανὸ, καὶ τὸν ἥλιο, καὶ τὸ φεγγάρι · ρώτησε τὰ λογῆς λογῆς γένη τῶν ἄλογων ζώων · ρώτησε τοὺς σπόρους, τὰ φυτά, τ' ἄλλα καὶ χωρὶς φωνῆ ψάρια, τίς πέτρες, τὰ βουνά, τίς ρεματιές, τοὺς βουνόλοφους, τὴν νύκτα, τὴν ἡμέρα... Γιατί κι' ἀπὸ τὸν ἥλιον ἀκόμη καὶ τίς ἀκτίνες του, φανερώτερη εἶναι ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Καὶ σὲ κάθε ἐποχῇ, καὶ σὲ κάθε τόπο, καὶ στὴν ἐρημίᾳ, καὶ στὶς πολυάνθρωπες πολιτεῖες, καὶ στὰ μέρη ποὺ εἶναι ἀκατοίκητα, καὶ στὴ γῆ, καὶ στὴ θάλασσα, κι' ὅπου τυχὸν βρεθῆς, θὰ δῆς ἀποδείξεις καὶ σημάδια ὀλοκάθαρα καὶ παντοτεινὰ τῆς πρόνοιας αὐτῆς, καὶ παλαιὰ καὶ νέα· καὶ θὰ φθάνουν ὡς τ' αὐτιά σου, ἀπὸ παντοῦ, φωνές τρανότερες ἀπὸ τὴν λογικὴ μας αὐτὴ φωνή· καὶ ποὺ αὐτὸν ποὺ θέλει νὰ τίς ἀκούσῃ τὸν διδάσκουν γιὰ τὴν προστασία του. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ προφῆτης, φανερώνοντας τὴν ἐξαιρετικὴ σημασία ποὺ ἔχουν οἱ φωνές αὐτές, ἔλεγε· «Οὐκ εἰσὶ λαλιαὶ οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν» (Ψαλμ. ιγ', 4). Δὲν ὑπάρχουν ὁμιλίες καὶ λόγια, ποὺ νὰ μὴν ἀκούωνται οἱ φωνές τους. Γιατί τὴν δική μας φωνὴ τὴν καταλαβαίνουν, μονάχα ἐκεῖνοι ποὺ μιλοῦνε τὴν ἴδια μ' ἐμᾶς γλῶσσα· οἱ ἀλλόγλωσσοι ὅμως δὲν τὴν ἐννοοῦν· ἡ γλῶσσα ὅμως ποὺ μιλεῖ ἡ Κτίσις, εἶναι ἀκουστὴ ἀπὸ κάθε λαὸ τῆς Οἰκουμένης...



Καὶ γιὰ μὲν τοὺς καλόγνωμους ἀνθρώπους, ὅπως τὸ εἶπα, φθάνουν κι' αὐτὰ μόνο. Ἐπειδὴ ὅμως μερικοὶ εἶναι χωματένιοι καὶ βαρυνούσηδες καὶ δυσκολομεταχειρίστοι καὶ δυσκολόπιστοι κι' ὄλο σάρκα, θὰ προχωρήσω καὶ πάρα πέρα, καὶ θ' ἀποδείξω, ὅσο μοῦ εἶναι μπορετό, κι' ἀπὸ τὴν δημιουργία τὴν ἴδια τὴν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Γιατί τὸ νὰ τὴν παραστήσω ὄλη, ἢ καλύτερα κι' ἓνα παραμικρὸ τῆς μέρος, δὲν εἶναι βολετό. Τόσο πολὺ ἀβυσθομέτρητη κι' ἀνέκφραστη εἶναι, καὶ λαμποκοπᾷ καὶ μὲ τὰ μικρὰ καὶ μὲ τὰ μεγάλα, καὶ μὲ τὰ ὅσα βλέπομε, καὶ μὲ τ' ἀόρατα. Θὰ ἐπιχειρήσωμε ὅμως νὰ τὴν ἀποδείξωμε ἀπὸ τὰ ὅσα τώρα βλέπομε. Γιατί ὄλην αὐτὴν τὴν ἐξαισία καὶ παναρμόνια κτίσις, γιὰ κανέναν ἄλλο δὲν τὴν ἐπλασε, παρὰ γιὰ σένα! Καὶ γιὰ σένα τὴν ἐδημιούργησε τόσο πολὺ ὄρατα, καὶ τόσο μεγάλη, καὶ μὲ τέτοια ποικιλία, καὶ μὲ τόση πολυτέλεια, κι' αἰώνια, καὶ χρήσιμη κι' ἀπὸ παντοῦ ὠφέλιμη· καὶ γιὰ τὴν σύστασις καὶ τὴν διατροφή τοῦ σώματος, καὶ γιὰ τὴν εἰρηνικὴ καὶ στοχαστικὴ ζωὴ τῆς ψυχῆς, καὶ κατάλληλη γιὰ νὰ δείχῃ τὸν δρόμο πρὸς τὴν θεογνωσία. Γιατί βέβαια οἱ ἄγγελοι δὲν τὴν εἶχαν ἀνάγκη. Πῶς εἶναι αὐτὸ δυνατό, ἀφοῦ προὔπῃρχαν προτοῦ νὰ γίνῃ αὐτή; Ἐπειδὴ, γιὰ τὸ ὅτι εἶναι πολὺ

ἀρχαιότεροι ἀπ' αὐτήν, ἄκουσε τί λέει ὁ Θεός, συνομιλώντας μέ τόν Ἰώβ· «ὅτε ἐγένετο ἄστρα, ἤνεσάν με πάντες ἄγγελοί μου, καί ὑμνησαν φωνῇ μεγάλην» (Ἰώβ λκ', 8) «Ὅταν ἔγιναν τ' ἄστρα μ' ἐδοξολόγησαν ὅλοι οἱ ἄγγελοί μου, καί μέ ὑμνολόγησαν μέ μεγάλη φωνή. Πού ἐννοεῖ, πώς ἐθαμπώθηκαν ἀπό τὸ πλῆθος τους, ἀπό τὴν ὁμορφιά τους, ἀπό τὴν θέση τους, τὸν προορισμό τους, τὴν ποιικιλία τους, τὴν χάρη τους, τὴν λάμψη τους, τὴν ἄρμονία τους, καί γιὰ ὅλα τ' ἄλλα, πού διακρίνουν ἐκεῖνοι τελειότερα ἀπό μᾶς. Καί δὲν τὴν ἐστόλισε μονάχα μέ τ' ἄστρα, ἀλλὰ καί μέ τὸν ἥλιο, καί μέ τὸ φεγγάρι, δίνοντας σ' ἐσένα κι' ἀπό τὰ δύο, σέ κάθε ἐποχῇ, καί πολλὴν εὐχαρίστηση καί μεγάλην ἐξυπηρέτηση στίς ἀνάγκες σου...

(Συνεχίζεται)

Ἐπίδοση ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

## ΤΟ ΜΕΓΑ ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ

Ἐκυκλοφόρησε σέ καινούργια ἔκδοση ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἔκδοσις εἶναι προσεγμένη καί καλλιτεχνική. Τὸ δέσιμό του εἶναι γερὸ, ὥστε νὰ μὴ κινδυνεύη νὰ καταστραφῇ ἀπὸ τὴν χρῆσι.

Ἡ τιμὴ του εἶναι 100 δραχ.

Οἱ νοοί μας ἢ οἱ ἱερεῖς μας μποροῦν νὰ τὸ παραγγείλουν στίς Ἱ. Μητροπόλεις ἢ νὰ γράψουν κατ' εὐθεΐαν στὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν (Ἰασιίου 1 — Ἀθῆναι), στέλλοντας καί τὰ ταχυδρομικά, δραχ. 15.

## Η ΠΙΣΤΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΠΑΥΛΟΝ\*

### ε) Ἐμμονή στήν Πίστι !

Ἡ πίστις μας, πολλές φορές, βρίσκεται σέ κίνδυνο ! Ὁ κόσμος τῆς ἁμαρτίας καί τῆς ἀπιστίας ἐπικίνδυνα τήν περισφίγγει μέ τήν πρόθεσι νά τήν πνίξει ! Ποτέ δέν σταμάτησε ὁ σατανᾶς τὸ καταχθόνιο τοῦτο ἔργο του. Ἀλλά γι' αὐτὸ ἀπαιτεῖται κι' ἀξιῶνεται ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους τῆς γνησίας πίστεως ἕ μ μ ο ν ἡ στήν πίστι. Μέσα τους πρέπει πάντοτε νά ναι ἡ πίστις τους φουντωμένη καί γιγαντωμένη. Ὅφείλουν νά διαθέτουν ἀγωνιστική διάθεσι, θάρρος καί ἀφοβία· καί νά τρέφονται πνευματικά μέ τοὺς λόγους τῆς πίστεως καί τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας.

Γύρω ἀπ' τὶς ἰδέες αὐτὲς στρέφεται ἐπίσης ὁ Παῦλος, μέ σύνθημα : «ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως», «τύπος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἀγνεΐᾳ». Πρέπει—λέει—νά διακρίνη τοὺς χριστιανούς μαχητικότητητα, διάθεσις ἀγωνιστική, προκειμένου νά περιφρουρηθῇ καί διαφυλαχθῇ ὁ ἀτίμητος θησαυρὸς τῆς πίστεως. Εἶναι ἀνάγκη — μεγάλη μάλιστα — νά βρίσκονται πάντοτε στήν παράταξι τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος καί τῶν μαχητῶν τοῦ Χριστοῦ, περιζωσμένοι τὴν ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ, ντυμένοι, σὰν μέ θώρακα, τῇ δικαιοσύνῃ, ὥστε νά ναι ἀπλήγωτοι ἀπὸ κάθε βέλος ἀδικίας καί δίχως κίνδυνο νά παρασυρθοῦν σὲ κανένα ἄδικο ἔργο κατὰ τοῦ πλησίον νά φοροῦν στὰ πόδια τους, σὰν ἄλλα ὑποδήματα, ἔτοιμοι γιὰ τρέξιμο πρὸς διάδοσι τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης· καί μαζί μ' ὅλα αὐτὰ νά πάρουν ἐπάνω τους καί νά φορέσουν, σὰν ἄλλη ἀσπίδα, τὴν πίστι, μέ τὴν ὁποία θά μποροῦν νά σβύνουν ὅλους τοὺς καυτεροὺς πειρασμοὺς τοῦ πονηροῦ, ποὺ μοιάζουν μέ πύρινα βέλη. Γιὰ νά συμπληρωθῇ σ' αὐτοὺς ἡ πανοπλία τοῦ Θεοῦ τοὺς χρειάζεται ἀκόμη ἡ περικεφαλαία τοῦ σωτηρίου καί ἡ μάχαιρα τοῦ Πνεύματος. Ἔτσι πάνοπλοι θά μπορέσουν νά δώσουν τὴ μάχη, γιὰ τὴν διάσωσι τῆς πίστεως. Θά μπορέσουν νά νικήσουν κάθε πειρασμό. Θά παραμένουν στέρεα ριζωμένοι ἐπάνω στήν πέτρα τῆς πίστεως, ποὺ εἶναι ὁ Χριστός. Θά οἰκοδομοῦν ἀδιάσειστα τὸν πνευματικὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος θά πυργοῦται πρὸς τὶς κορυφὰς τῆς ἠθικῆς τελειότητος. Θ' ἀποκτοῦν μέρα μέ τὴν ἡμέρα, μεγαλύτερη βεβαιότητα γύρω ἀπ' τὸ περιεχόμενον τῆς χριστιανικῆς πίστεως, καθὼς τὴν διδάχθηκαν ἀπ' τὴν ὀρθόδοξην Ἐκκλησίαν· θά προοδεύουν ὀλοένα καί

\* Συνέχεια ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 τεύχους τοῦ Ἐφημερίου.

περισσότερο σ' αὐτήν. Καί θά εὐχαριστοῦν τὸ Θεό, πού τοὺς ἐχάρισε τὸ φωτισμό της.

Λοιπόν· «στήκετε ἐν τῇ πίστει». Μένετε στέρεοι κι' ὄρθιοι σ' αὐτήν. Προσέχετε, μὲ μάτια δεκατέσσαρα, σὰν ἀγρυπνοὶ φρουροὶ της. Πάρετε δύναμι καὶ θάρρος. Ἀγωνίζεσθε, σὰν γενναῖοι καὶ πιστοὶ χριστιανοὶ κατὰ τῆς ἀπιστίας καὶ τῶν αἰρέσεων. Οἱ ἐχθροὶ τῆς πίστεως ἐλλοχεύουν! Ἀγρυπνοῦν! Καραδοκοῦν! Κι' ἐσεῖς, ἐπειδὴ δὲν βλέπετε τώρα μὲ τὰ σωματικά σας μάτια τὸν Κύριο, παρὰ τὸν διαισθάνεσθε καὶ τὸν ζῆτε μόνο ψυχικά, εἶναι εὐκόλο νὰ παρασυρθῆτε. Ἄλλ' ὄχι! Ἐμεῖς, σὰν ἄνθρωποι τοῦ Χριστοῦ, δὲν δειλιάζομε, δὲν ἀμφιταλαντεύομαστέ στὴν πίστι, ὥστε νὰ κινδυνεύομε νὰ χαθοῦμε. Εἴμαστέ ἄνθρωποι, πού κρατοῦμε καλὰ τὴν ἀγία μας πίστι, γιὰ νὰ χαροποιήσωμε τὴ ζωὴ μας, καὶ νὰ σώσωμε τὶς ψυχές μας. Ἔχομε μαζί μας τὴ χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού μᾶς στηρίζει στὴν πίστι, ὅπως ἄλλοτε ἔγινε μὲ τὸν προφήτη καὶ βασιλεῖ Ἀδαμ, πού εἶπε «ἐπίστευσα δι' ὃ ἐλάλησα». Κι' ἐμεῖς—βροντοφωνοῦμε μαζί μὲ τὸν Παῦλο — πιστεύομε, καὶ γι' αὐτὸ θαρραλέα ὁμολογοῦμε καὶ κηρύττομε τὸν λόγο τῆς πίστεώς μας!

Ζωηρὴ ἐπιθυμία τοῦ Ἀποστόλου εἶναι νὰ παραμείνωμε μεσ' αὐτὴ τὴν ἐλπίδα γιὰ τὰ μελλοντικά ἀγαθὰ, γιὰ νὰ μὴ γίνωμε ἀμελεῖς καὶ ὀκνηροὶ στὴν ἀσκησι τῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ νὰ ἀναδειχθοῦμε μιμηταὶ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν πίστι καὶ τὴν ὑπομονητικὴ ἐγκαρτέρησί τους ἐκληρονόμησαν τὰ αἰώνια ἀγαθὰ, πού σ' ὅλους μας ἔχει ὑποσχεθῆ ὁ Θεός. Τὸ «μιμῆσθε τὴν πίστιν» τῶν ἀγίων ἀνδρῶν τῆς ἀμωμῆτου Πίστεώς μας ἀξιώνει πιστὴν ἐφαρμογὴν. Γι' αὐτὸ συμβουλεύει ὁ θεῖος Παῦλος: Φροντίζετε νὰ συμπεριφέρεσθε καὶ νὰ ζῆτε κατὰ τρόπον ἀξιο τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὁποῖο κηρύττει τὸ Χριστό. Νὰ ζῆτε σὰν πολῖται τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ὥστε, ἂν ἔλθω, νὰ σᾶς δῶ ἢ ἂν ἀπουσιάσω κι' ἀκούσω νεώτερα γιὰ σᾶς νὰ βεβαιωθῶ, πὼς στέκεσθε στὴν παράταξι τῶν ἀξίων καὶ γενναίων στρατιωτῶν τοῦ Κυρίου, μ' ἓνα φρόνημα, μὲ μιὰ ψυχὴ, καὶ συναγωνίζεσθε γιὰ τὴν πίστι τοῦ Εὐαγγελίου· καὶ ὅτι στὸν ἀγῶνά σας, αὐτὸ δὲν θορυβεῖσθε καὶ δὲν πτοεῖσθε σὲ τίποτε ἀπ' τοὺς ἀντιπάλους. Ἡ ἀτρόμητη αὐτὴ στάσις σας εἶναι γι' αὐτοὺς τρανὴ ἀπόδειξι, πὼς θὰ καταλήξουν στὴν καταστροφὴ, ἀφοῦ μ' ὅσα κι' ἄν κάνομεν, μάτια ἀγωνίζονται, καὶ τίποτε δὲν κατορθώνουν. Γιὰ σᾶς ὅμως ἡ ἐμπνευσμένη αὐτὴ στάσις σας εἶναι ἀπόδειξι αἰωνίου σωτηρίας σας, ἢ ὁποῖα προσφέρεται ἀπ' τὸν Πανάγαθο Κύριο. Γιατί, σᾶς δόθηκε ἡ χάρις, ὄχι μόνο τὸ νὰ πιστεύετε στὸ Χριστό, ἀλλὰ καὶ τὸ νὰ ἔχετε τὸν ἴδιο μεγάλο ἀγῶνα μὲ ἐμέ,

για τὴ διάδοσι, ἐμπέδωσι καὶ διαφύλαξι τῆς χριστιανικῆς Πίσ-  
τεως, τὸν ὁποῖον ἀγῶνα μου εἶδατε στοὺς Φιλίππους, ὅπου  
δάρθηκα, φυλακίσθηκα, διώχθηκα, καὶ τὸν ὁποῖον ἀκούετε καὶ  
τώρα ποὺ εἶμαι γιὰ τὴν πίστι μου φιλακισμένος στὴ Ρώμη!

### στ) Συνέπειαι πίστεως καὶ ἀπιστίας !

1. Ἡ ἐμμονὴ στὴν πίστι, ὁ ἱερὸς ἀγῶνας γιὰ τὴ διασφάλισί-  
της, ἡ προσπάθεια γιὰ τὴ ζωογόνησι κι' ἐνίσχυσί της μ' ἔργα  
ἀγαθὰ, ὅλα αὐτὰ φέρουν, σὰν εὐχάριστο ἀποτέλεσμα, τὴ σωτη-  
ρία.

Ἡ ἐσωτερικὴ αὐτὴ πληροφορία θὰ μᾶς κἀνῃ φυσικὰ νῶχωμε  
εἰρηνικὴ συνείδησι καὶ τὸ συναίσθημα τῆς χαρᾶς ἀπόλυτα  
ἀνεπτυγμένο.

Ἡ πρόοδος τῆς πίστεως προξενεὶ χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν.  
Κι' οἱ ἀληθινὰ πιστοὶ μὲ τὸ νὰ γνωρίζουν τὸ ὑπέρτατο μεγα-  
λεῖο τῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ — μὲ τὴν ὅποια τὸν ἐνισχύει  
καὶ βοηθεῖ πάρα πολὺ — διατηροῦν τὴν πεποίθησι πὼς θὰ ζή-  
σουν μαζί του τὴν καλότυχη καὶ τρισευτυχισμένη ζωὴ τῆς  
αἰωνιότητος, ἀφοῦ στοὺ βάπτισμα συνετάφισαν μαζί, ἀλλὰ  
καὶ συναντήθηκαν μυστηριακά, μὲ τὴν πίστι στὴν ἐνέργεια καὶ  
δύναμι τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποῖος ἀνέστησε τὸ Χριστὸ ἀπ' τοὺς νε-  
κροῦς.

Καὶ ὁ Κύριος ὅλους αὐτοὺς, ποὺ πιστεύουν εὐλικρινά, ζοῦν  
μ' ἐξαιρετικὴ εὐσέβεια, ἐξακολουθητικὰ μένουں θεμελιωμένοι στὴν  
πίστι, εἶναι στερεωμένοι χωρὶς νὰ μετακινουῦνται ἢ ν' ἀπομα-  
κρύνωνται ἀπ' τὴν ἐλπίδα τοῦ Εὐαγγελίου, θὰ τοὺς τιμήσῃ ὁ  
ὅλους αὐτοὺς, θὰ τοὺς δοξάσῃ μιὰ μέρα, καὶ θὰ τοὺς παραστήσῃ  
«ἀγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ».

Τί χαρὰ τότε ! Τί εὐτυχία γι' αὐτοὺς ! Εἶναι αὐτὴ ἡ εὐλο-  
γητὴ ὥρα τῆς ἐπιβραβεύσεως. Εἶναι ὁ θρίαμβος τῆς πίστεως  
καὶ τῆς ἀγάπης !

2. Τί νὰ πῆ τώρα κανεὶς γιὰ τὰ ναυάγια τῆς πίστεως; Ὑ-  
πάρχει ἕνας σοβαρὸς ἀριθμὸς ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους — κι' ἀπ'  
τοὺς χριστιανούς ἀκόμη, δυστυχῶς ! — ποὺ δέρνονται ἀνε-  
λέητα ἀπ' τὴν ἀπιστία, καὶ δὲν συγκινουῦνται μὲ τίποτε.

Στὴν ἐποχὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ μέχρι σήμερα, οἱ Ἰσραηλίτες  
λ.χ., ἀποξενώθηκαν ἀπ' τὴ σωτηρία, καὶ δὲν κατώρθωσαν νὰ  
δικαιωθοῦν, ἐπειδὴ δὲν ἐπικαλέσθησαν τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου  
Ἰησοῦ, γιὰτὶ ἡ ἀπιστία τοὺς ἀπέναντί Του δὲν ἔχει ὄρια !



Κι' ἂν ἀπιστοῦν αὐτοί, πού βρίσκονται τόσο κοντά, μέ τὴν Π.Δ. καὶ τοὺς Προφήτας, στὸ ὑπέρθειο Μυστήριό τῆς Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Μεσσία, — τὸν Ὅποιο ἀκόμη περιμένουν σὰν κοσμικὸ ἄρχοντα καὶ βασιλέα! — πόσο μᾶλλον οἱ εἰδωλολάτρες. Ὀλότελα ὅμως ἀδικαιολόγητο εἶναι τὸ φαινόμενο τῆς ἀπιστίας γιὰ Χριστιανούς, πού ἔχουν ὁμολογήσει πίστι, ἀλλ' ἔχουν δυστυχῶς καταστήσει ἀπιστοὶ !

Ἡ φιλαργυρία κι' ἡ ἰδιοτέλεια — πού εἶναι ρίζα ὄλων τῶν κακῶν, ἡ σαρκολατρεία κι' ὁ ἐπάρατος ἐγωϊσμός, ἡ ἀπόθησι καὶ κατάνηξι τῶν τύψεων καὶ κάθε δικαίας διαμαρτυρήσεως τῆς συνειδήσεως, ὅλα αὐτὰ δημιουργοῦν μία χαώδη κατάστασι στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον ἀποπλανᾷ, καὶ τὸν φέρνει ἀναπόφευκτα στὴν πτώσι καὶ στὸ ναυάγιο ἀπ' τὴν πίστι !

Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἐφώτισε τοὺς προφήτας, οἱ ὁποῖοι κατηγορηματικὰ ἐδήλωσαν : Τοὺς ὑστερινούς χρόνους θ' ἀποστατήσουν μερικοὶ ἀπ' τὴν πίστι· καὶ γι' αὐτὸ θὰ προσέχουν σ' ἀνθρώπους, πού θὰ κατέχονται ἀπὸ πνεῦμα πλάνης, καὶ στὶς διδασκαλίαις τους θὰ ἐμπνέονται ἀπ' τὰ δαιμόνια !

Εἶναι τοῦτο ἄγνωστο φαινόμενο, ἰδιαίτερα στὴν ἐποχὴ μας, πού ἕνα σωρὸ πλανημένοι ἀνθρώποι, ὅπως χιλιασταί, μασῶνοι, πνευματισταί, ὑλισταί, κομμουνισταί, ἀπιστοὶ μὲ μιὰ λέξι, ὑπάρχουν, δόλια κινοῦνται καὶ ἀντιχριστιανικὰ δροῦν. Αὐτοὶ ὅλοι ἔχουν ἀποκοπῆ ἀπ' τὸ δέντρο τῆς ζωῆς, ἐξ αἰτίας τῆς ἀπιστίας του στὸ Χριστό.

Ὁ Παῦλος ὑπογραμμίζει προφητικά, πὼς θὰ παραχωρήσῃ ὁ Θεός, ὥστε νὰ τοὺς ἔλθῃ ἐνέργεια πονηροῦ, ἡ ὁποία θὰ τοὺς σπρώχνῃ στὴν πλάνη, διὰ νὰ πιστεῦσουν στὸ ψέμμα, κι' ἔτσι νὰ κατακριθοῦν ὅλοι ὅσοι, δὲν ἐπίστευσαν στὴν ἀλήθεια Του, ἀλλ' ἀσπάσθησαν μ' εὐχαρίστησι τὴν ἀδικία.

Ναί. Θὰ τιμωρηθοῦν σκληρὰ καὶ ἀδυσώπητα ὅλοι οἱ ἀπιστοὶ. Ὅταν φανερωθῇ ὁ Κύριος μὲ φωτιά, ἡ ὁποία θὰ κατακαίῃ τὴν ἁμαρτία καὶ θὰ λαμπρύνῃ τὴν ἀρετὴ, τότε θὰ τοὺς ἐκδικηθῇ ὅλους αὐτούς, πού δὲν γνωρίζουν τὸν Θεόν, καὶ δὲν ὑπακούουν στὸ Εὐαγγέλιό Του. Αὐτοὶ θὰ τιμωρηθοῦν μὲ «ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου Κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ».

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὁ Ἀπόστολος σαφέστατα χρησιμοποιεῖ καὶ ὑπενθυμίζει τὴν προφητικὴ προειδοποίησι : Ἴδετε σεῖς, πού καταφρονεῖτε, τὰ παραγγέλματα καὶ τὶς ἀπειλὰς τοῦ Θεοῦ. Ἴδετε, θαυμάσατε κι' ἐξαφανισθῆτε. Γιατί ἐγώ — λέγει ὁ Κύριος — ἐργάζομαι στὶς ἡμέρας σας ἔργο τιμωρίας καὶ καταστροφῆς, ἡ ὁποία θὰ σᾶς ἐπιβληθῇ, σὰν ποινὴ γιὰ τὴν ἀσέβειά σας, Καὶ θὰ εἶναι

τόσο φοβερή κι' ανέλπιστα σὲ σᾶς ἡ καταστροφή αὐτή, ὥστε ἂν κανεὶς προκαταβολικὰ σᾶς τὰ διηγόταν, θὰ σᾶς φαινόνταν τὸ ἔργο αὐτὸ τῆς καταστροφῆς ἐξ ὀλοκλήρου ἀπίθανο, καὶ μὲ κανένα τρόπο δὲν θὰ τὸ πιστεύατε. !» Καὶ προσθέτει ἡ Ἀποκάλυψις. «Τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελιγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ ἐν πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἔστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος» !

### Ἐπιλεγόμενα.

Ἄπ' ὃ, τι, μὲ κάθε συντομία, ἀλλὰ καὶ σαφήνεια πολλή, παρουσιάσθηκε στὶς πινὸ πάνω ἀπέριττες γραμμές, σχηματίσθηκε μιὰ γενικὴ εἰκόνα γύρω ἀπ' τὸ περιεχόμενο τῆς διδασκαλίας τοῦ Θεοφωτίστου ἀποστόλου Παύλου, γιὰ τὴν ἄμωμη χριστιανικὴ μας Πίστι.

Λέγεται ἀπόστολος τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης, γιὰτὶ ἀκριβῶς ἐχάραξε μιὰ ὀλοζώντανη ἀληθινὴ πορεία, τὴν ὁποία ὅποιοι πιστὰ ἀκολουθεῖ, βρίσκει εὐκολὰ τὴν ὁμορφιά τῆς ψυχῆς του, κάνει ξεκούραστη τὴ ζωὴ του, δίνει περιεχόμενο στὸ διάβα τοῦ βίου του, κι' ἐμπνέεται ἀπ' τὴν ἀκατάλυτη ἀλήθεια γιὰ τὸ μυστήριο τῆς ζωῆς, ἐνῶ μυστικὰ φωτίζεται, ὀραματίζεται κι' ἐπιποθεῖ τὰ ὑπερουράνια κι' ἄφθαρτα μεγαλεῖα-ἀγαθὰ.

Ὁ θεὸς Παῦλος θέλει κι' ἡμεῖς νὰ εἶμαστε «πνευματικοί», φλογόψυχοι, δυνατοί, ἄνθρωποι τῆς ζωντανῆς πίστεως. Τὰ ἔργα μας ζητεῖ νᾶναι ἀρωματισμένα ἀπ' τὴν ἀγάπη στὸ Θεὸ καὶ στὸν ἄνθρωπο. Ἔτσι θ' ἀποκτήσωμε τὴν ἠθικὴ μας τελείωσι· θὰ περιμένωμε τὴν πλήρη «δικαίωσίν μας» ἀπ' τὸν Κύριο τοῦ παντός· καὶ θὰ ἔχωμε ἐξασφαλισμένη γιὰ πάντα καὶ τὴν τωρινὴ καὶ τὴν μετέπειτα παντοτεινὴ ζωὴ μας.

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, «στήκετε ἐν τῇ πίστει» !

(Τέλος)

Ἄρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ  
Ἱεροκήρυξ Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως

**Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.**

## ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟΝ ΦΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΜΑΣ

### Η ΠΤΩΣΙΣ—Ο ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΝΙΚΗ

#### Α'

Ἀπὸ τῆ στιγμῆ πού ἐτοποιήθησε ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον στὴν Ἐδὲμ καὶ τοῦ ἔδωσε ἐλευθερία καὶ ἐργασία ὄχι ὡς κόπον, ἀλλ' ὡς ἀπόλαυσιν, τοῦ εἶπε μιὰ φράσι νὰ ἀεργάζεται καὶ νὰ φυλάττῃ τὸν Παράδεισον» (Γεν. β', 15). Ἡ φράσις αὕτη ὑπονοεῖ κάποιον κλέπτη ἐχθρόν. Καὶ ἔπειτα ἐμφανίζεται ὁ ἐχθρός, ὁ ὁποῖος εἰσηγεῖται τὴν ἀποστασία ἀπὸ τὸ Θεό. Ἀλλὰ τί εἶνε αὐτός ὁ ἐχθρός, πού εὑρέθη; Μὲ τὸ Εὐαγγέλιον ἦλθε εἰς φῶς, τὸ μυστήριον πού ξεσκεπάσθη. Δὲν ὑπάρχουμε μόνον μεῖς λογικὰ ὄντα. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ὄντα μὲ βούλησι πού ἐδημιουργήθησαν πρὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ὕλικου σύμπαντος, ὡς λέγει ἡ Γραφή. Αὕτῃ φέρει εἰς φῶς ὅτι στὸν κόσμον αὐτὸν τὸν ἐλεύθερο καὶ ἀνώτερον ἐγινε γεγονός. Ἐδόθη ἡ εὐκαιρία στὰ ἐλεύθερα ὄντα γιὰ νὰ χαρακτηρισθοῦν ἐν σχέσει πρὸς τὸν Θεὸν δι' ἐντολῆς. Μία μερὶς ἀπεσχίσθη ἀπὸ τῆ βουλή τοῦ Θεοῦ, ἐπραγματοποίησε μιὰ αὐτονομίαν ἐγωϊστικὴν καὶ ἀπετέλεσε τὸν κόσμον τῆς ἀνταρσίας, τὸν κόσμον τοῦ Σατᾶν (λέξις ἐβραϊκὴ πού σημαίνει ἀνταρσίαν) (Ἦσ. ιδ', 12). Ἡ Βίβλος δέχεται καὶ διακηρύττει ὅτι τὸ κακὸν ὑπάρχει ὄχι ὡς μιὰ ὁρμή, ἀσυνείδητος ιδέα, ἀπρόσωπος, ἀλλὰ προσωπικότης πού νοεῖ, βούλεται, ἐργάζεται. Τὸ ὑπερβατικὸν αὐτὸ κακὸν εἶναι ὀργανωμένον καὶ ἔδρα τῆς ὀργανώσεως εἶναι ἡ ἀτμόσφαιρα μέσα στὴν ὁποίαν ζῆ καὶ κινεῖται τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα. Ἡ Βίβλος διακηρύττει ὅτι ὁ κόσμος αὐτὸς τοῦ κακοῦ πού εἶναι ἰσχυρός, ἐπιθυμεῖ νὰ ὑποδουλώσῃ τὸν ἄνθρωπον, νὰ τὸν ἐξαπατήσῃ καὶ νὰ τὸν ἐμπνεύσῃ, διδάσκων καὶ ποδηγετῶν. Προῦπήρχε λοιπὸν τὸ τμήμα αὐτὸ τοῦ ξεπεσμένου κόσμου.

Ἦλθε ἡ ὥρα τῆς δοκιμασίας τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε τὴν εἰσῆγησι τοῦ πνεύματος τοῦ κακοῦ, πού ὁ ἄνθρωπος μπορούσε ν' ἀποκρούσῃ, ἀφοῦ εἶχε ἐντολὴ ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ μὴ φάγῃ ἀπὸ τὸν ἀπαγορευμένον καρπὸ. Ὁ ἄνθρωπος ἔκαμε τὸ ἀντίθετον. Ἡ κατανόησις τῆς σκηνῆς αὐτῆς ἔχει σημασία. Ὁ ἄνθρωπος ἐλεύθερος εἶχεν ἀφ' ἑνὸς Θεὸν Δημιουργόν, ὅστις τοῦ ἔλεγε «ἀπ' αὐτὸ μὴ φᾶς, γιὰτι ἅμα φᾶς θ' ἀποθάνῃς» (Γεν. β', 17). Ὁ λόγος αὐτὸς δὲν προήρχετο ἀπὸ ζῆλο, ἀλλὰ γιὰ νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἐλευθερία καὶ νὰ κάμῃ πρᾶξι πίστεως ἀξιόμισθον (ὁ καρπὸς ἐδῶ δὲν ἔχει σημασίαν). Ἄλλ' ἡ εἰσῆγησις τοῦ πονηροῦ ἦτο ἀντίθετη. «Μὴν ἀκοῦς τί λέγει ὁ Θεός. Σοῦ λέγει νὰ μὴ φᾶς ὄχι ἀπὸ ἀγάπη, εἶναι ἐχθρός τῆς προόδου σου, θέλει νὰ σ' ἔχῃ ὑποταγμένον, ψέμμα σοῦ λέγει, σὲ ἀπατᾷ

μήν άκούς. 'Ο άνθρωπος άκουσε τόν διάβολον»(Γεν. γ', 16). "Εκτοτε έκλήθη ό διάβολος συκοφάντης, διότι συκοφαντεί τόν Θεόν, και ό άνθρωπος μέ τήν ύπακοή έταξε τήν τύχη του μέ τόν Σατανά, τόν πίστευσε και τοῦ εἶπε ότι τόν άγαπά και θέλει τήν πρόδό του και τήν ειρήνη και δέν άκουσε τόν Θεό. 'Η παρακοή έχει ήθικό περιεχόμενον. 'Ο άνθρωπος ήτο ελεύθερος νά εκλέξει τόν Κύριον. 'Εν τῇ δοκιμασίᾳ έξέλεξε κύριον τόν Σατάν ό όποίος απέκτησε δικαιώματα ήθικῆς και επί τοῦ ανθρώπου και επί τοῦ κατοικητηρίου του πού εἶναι ή φύσις, ή γῆ. "Εγινε απόσχισις τῆς έπαρχίας γῆς από τόν γενάρχη. 'Ο κόσμος περιήλθε στήν έξουσία τοῦ Σατανά ('Εφес. δ', 12). Τό γεγονός αυτό τό τονίζει ή Βίβλος, ότι δηλαδή ώρισμένο πρόσωπο έπαίξε μέ τήν τύχη μας και μάς παρέδωκεν στό Σατάν, και ότι τό μέσα τῆς ψυχῆς μας κατεστράφη, έδηλητηριάσθη, έπεσε στά δίκτυα τοῦ άποστάτου, έως ότου ήλθεν ό Χριστός και Λυτρωτής ('Εβρ. β', 14).

'Ο Θεός κατά τό σχέδιό του για τή λύτρωσι τοῦ ανθρώπου εργάζεται στήν αντίθετο διεύθυνσι. 'Ο Νέος Γενάρχης ύπακούει σταθερά πρὸς τόν Θεόν, εἶναι πάντοτε πρὸς τό μέρος τοῦ Θεοῦ. 'Εν τῇ έρήμῳ συνεκρούσθη μέ τόν Σατάν και έθριάμβευσε. "Ηλθεν ή ώρα τοῦ Σταυροῦ και εκεί έθριάμβευσε. Εἶναι τό κορύφωμα τῆς ύπακοῆς τοῦ Σταυροῦ, εἶναι τό αντίστάθμισμα μέ άπειρο δύναμι πού πλεονάζει τῆς πτώσεως και άποσκοιρήσεως τοῦ πρώτου γενάρχου, τοῦ 'Αδάμ. Διά τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ και διά τοῦ αἱματός Του έγινε ήθική πράξις, πού εκλινε τήν πλάστιγγα πρὸς τό μέρος τοῦ Θεοῦ και πλήρωσε τελείως τό σχέδιον τοῦ Θεοῦ (Ρωμ. ε', 19) 'Ανυψοῦται στόν οὐρανό, ένῶ ό παλαιός γενάρχης έξεβλήθη, και κηρύσσεται τό γεγονός ότι μποροῦν νά πιστεύσουν στό Νέο Γενάρχη, όπότε μπαίνουν στό ένδοξο σχέδιο και ξεφεύγουν από τά δικαιώματα τοῦ Σατάν, φεύγουν από τήν έξουσία τοῦ σκότους δια τῆς πίστεως στό Νέο Γενάρχη ('Εφес. β', 4-10).

'Αλλ' έδῶ άκυρώθησαν τά δικαιώματα τοῦ Σατάν δια τοῦ Σταυροῦ, ή έξωσις του όμως από τήν ατμόσφαιρα δέν έξετελέσθη για νά δοκιμάζεται ή έλευθερία τοῦ ανθρώπου. 'Η γῆ στροβιλίζεται σήμερα και μαζί τῆς και ό υπερβατικός κόσμος πού έχει τήν ιστορία του 'Ο Θεός δέν θέλει νά τόν έξώση μέ τή βία και νά πάρη τās θελήσεις τοῦ ανθρώπου, πού θά ήτο ή δρᾶσις τοῦ Θεοῦ, ή όποία όμως θά έμηδένιζε τήν έλευθερία τοῦ ανθρώπου. 'Εν τούτοις θά έλθη καιρός όπου θά συντριφῆ και ό Σατάν. Οι άνθρωποι τώρα ανοίγουν θύραν νά δεχθοῦν τās εισηγήσεις και γίνονται οὔτω εἶτε έν γνώσει εἶτε έν άγνοία όργανα τῶν βουλῶν του. Αἱ βουλαί του εἶναι νά ύποδουλώσουν τόν άνθρωπον και νά διευθύνη αυτός συμφώνως πρὸς τās θελήσεις σου, και νά κλέψη τās καρδίας τῶν ανθρώπων και νά τροφοδοτῆ αυτός ως ό Θεός. 'Ο Κύριος όμολογεῖ ότι

ὁ Σατὰν εἶναι ὁ «θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου», εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὁποίου ἔχουν ὑποταχθῆ καὶ ὑπακούσει οἱ ἄνθρωποι πού ζοῦν δι' αὐτόν (Β' Κορ. δ', 4). Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἀξιοπίστος πού δὲν ἐπιδέχεται καμμιά συζήτησι. Ὁ Σατανᾶς ἐργάζεται νὰ ὑπονομεύσῃ τὴ πίστι τοῦ Χριστοῦ, νὰ ἐξευτελίσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, νὰ μὴν ἔχῃ τὴν ἔννοιαν τοῦ μοναδικοῦ Θεοῦ, ἐμφανίζοντας τὸ Πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ ἕνα ἀπὸ τὰ κινούμενα μέσα στὸ κόσμον «μέντιουμ» καὶ διαισθητικὰ πρόσωπα. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ ἐναντίον τοῦ Χριστοῦ ἔχουν μέγα μῦθος, γιὰτὶ εἶναι ὁ πολέμιος τοῦ ιδεώδους των, ξεσκεπάζει ὅλα των τὰ τρωτά, καὶ εἶναι ὁ μέλλων τιμωρὸς των. Διὰ τοῦτο παρασύρει τὸν κόσμον καὶ δημιουργεῖ τὴν ἐπιβράδυνσι τῆς ἐκτελέσεως τοῦ σχεδίου, μὲ μιὰ ἐλεύθερη δρᾶσι πού ἀναπτύσσει καὶ αὐξάνει πυρετωδῶς, γιὰ τὴν ματαίωσι τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὴν ἐκπλήρωσι τοῦ ὁποίου θέλει τιμωρηθῆ καὶ αὐτός, πού θὰ καταδικασθῆ. Λόγοι λοιπὸν ζωτικῶς συμφέροντος τὸν κάνουν νὰ ἐργάζεται. Θέλει τὴ διαφθορὰ τοῦ ἀνθρώπου, πού δημιουργεῖ μὲ τὰ ὄργανά του, πού διευθύνει καὶ ἐμπνέει ὅπως παλαιότερα ἐχρησιμοποιοῖ καὶ τὴ Σιβύλλα, Πυθίαν κλπ. Αὐτὸ εἶναι τὸ μυστήριον πού λέγεται στὴ Βίβλον τὰ βάθη τοῦ Σατᾶν ('Αποκ. κ', 10).

Σχετικῆ μετ' ὃ θέμα μας εἶναι καὶ ἡ περικοπὴ πρὸς Ἐφεσ. ζ', 10-12, ὅπου ἀναφέρεται ἡ ὑπαρξις καὶ ἡ δύναμις τοῦ κακοῦ καὶ ἡ πανοπλία γιὰ νὰ ἐξέλθῃ νικητρία ἡ καρδιά ἀπὸ τὴν πάλη εἰς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου. Φέρει αὕτη εἰς φῶς βασικὰς καὶ σπουδαίας ἀληθείας. Καὶ 1. Τὸ πνεῦμα καὶ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἕνας θαυμάσιος δέκτης πού δέχεται ἐπιρροὰς πνευματικὰς ἀπὸ τὸν ἀνωτέρω κόσμον τοῦ κακοῦ. 2. Αἱ ἐπιρροαὶ ἔχουν σκοπὸ νὰ λοξοδρομήσουν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ. 3. Ὑποβάλλονται κατὰ τρόπον ἐξαιρετικῶς τεχνιέντως καὶ μεθοδικῶς. Ὁ σκοπὸς τοῦ εἶναι νὰ ἐπισκοτίσῃ κυρίως τὸ πνεῦμα εἰς τὸ ζήτημα τῆς διὰ Χριστοῦ καὶ ἐν Χριστῶ λυτρώσεως. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐπισκοτίσεως αὐτῆς εἶναι σ' ὅλη τὴ ζωὴ καὶ πρᾶξι νὰ χάσῃ τὸ προσανατολισμὸν στὴ ζωὴ πού δὲν ἔχει ἰσορροπία. Ρίπτουν ὑλικὸν καὶ τροφοδοτοῦν τὸ πνεῦμα καὶ τὴ θέλησι. Δὲν πρέπει νὰ δεχώμεθα τὰς σκέψεις καὶ παρορμήσεις ἀνεξαιρέτως γιὰτὶ δὲν εἶναι ἰδικὰ μας, γιὰ τὴ καταπολέμησι δὲ τοῦ ἔχθρου ἔχομεν ἀνάγκην νὰ χρησιμοποιοῦμε τὸν πνευματικὸν ὄπλισμὸν πού μᾶς διδάσκει ἐδῶ ὁ θ. Παῦλος, ὁ ὁποῖος λαμβάνει τὰ ὄπλα τοῦ Ῥωμαίου στρατιώτου καὶ τὰ ἐκπνευματίζει ἕνα, ἕνα. Αὐτὰ εἶναι:

1) Ἡ εἰλικρίνεια, πνεῦμα εὐθές. Ἡ ἀνειλικρίνεια παρέχει τρωτόν, πίπτομεν εἰς τὴν εἰσῆγησιν καὶ παρασυρόμεθα. 2) Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Εἰς τὴν ἀδικίαν βρίσκει τὸ πνεῦμα ἔδαφος καὶ εἰσδύει στὴ ψυχῆ. Πρέπει νὰ μὴ ὑπακούωμε στὶς εἰσηγήσεις

τῶν ἀδικιῶν. 3) Ἡ προθυμία στή ὑπηρεσία (ὑποδήματα) τοῦ Εὐ-  
αγγελίου. Ὅχι ὀκνηρία, ἀλλ' ἀγάπη καί ἐνδιαφέρον, ἵνα τήν ἀλή-  
θειαν πού ἐπειραματίσθη νά τήν τιμήσῃ καί δοξάσῃ καί προσωπικῶς.  
Κάθε παραμέλησις, δίδει λαβή στόν ἐχθρό πού εἰσβάλλει καί γί-  
νεται μεγαλύτερο τὸ χάσμα. 4) Ἡ Σωτηρία (περικεφαλαία) ἡ  
βεβαιότης ὅτι ἐν τῷ Χριστῷ ἦλθεν ἡ σωτηρία. Ὅτι δηλ. στό Σταυ-  
ρὸ ἐκανονίσθη ἡ θέσις μας καί ἡ ἐκκρεμότης ἔφυγε, ὅτι σέ ἐδέχθη  
ἡδὴ καί μπῆκες στό αἰώνιο σχέδιον. Αὕτη παραβάλλεται μέ τῆ  
περικεφαλαία (τὸ κεφάλι εἶναι τὸ κρίσιμο ὄργανο τοῦ σώμα-  
τος). 5) Ἐμπιστοσύνη στερεὰ καί ἀκλόνητος στό λόγο τοῦ Θεοῦ,  
ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἐδέχθη πιστεύοντας στό Χριστό καί ὅτι ἡ ἱστορία  
τῆς ζωῆς μας εἶναι ἡ πιὸ ἀρίστη πού μπορεῖ νά γίνῃ ἐδῶ. Ὁ Θεὸς  
ἐφ' ὅσον ὑπόσχεται, θά εὕρῃ καί τήν πραγματοποίησι. 6) Ὁ Λόγος  
τοῦ Θεοῦ, ἡ «μάχαιρα» τοῦ Πνεύματος. Ὁπλίζουμε τὸ πνεῦμα καί  
τῆ διάνοιά μας, κόβουμε τὰς σκέψεις τοῦ πονηροῦ κόσμου, καί ἀπο-  
βάλλομεν τίς ἐσφαλμένες κρίσεις, τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τοῦτο πρέπει  
νά μελετῶμεν τὸ Εὐαγγέλιον ὡς ὄργανον διὰ τήν καθημερινήν μας  
ζωή. 7) Ἡ προσευχή τέλος, διὰ τῆς ὁποίας πέρνομε τήν δύναμι  
ἀνωθεν, ὥστε νά μπορούμε νά κρατοῦμε τὰ ὄπλα καί νά ζῶμεν τήν  
ζωήν τοῦ θριάμβου τοῦ Χριστοῦ. Τὸ ὄπλο αὐτὸ βαστάζει ὅλα τὰ  
ἄλλα, ἀρκεῖ ἡ προσευχή νά μὴ γίνεται τυπικῶς, ἀλλὰ μέ ἀνύψωσιν  
τῆς καρδίας στόν ἐπουράνιο Χριστό, ἵνα ζητήσωμε βοήθεια καί τὸν  
εὐχαριστήσωμε. Ὅλα τὰ ἐπεισόδια καί δράματα τῆς ζωῆς εἶναι  
σκέψις καί εἰσῆγησις τοῦ Σατάν. Ὁ ἄνθρωπος γίνεται μέντιουμ  
τοῦ πονηροῦ, ἀλλ' ὁ Χριστὸς μᾶς σώζει.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω λοιπόν, ἡ ζωὴ ἔχει ἀγῶνα, πάλιν εἴτε θέ-  
λομεν εἴτε ὄχι. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ μᾶς ἐξηγεῖ γιατί ζῶμεν καί μᾶς  
ἐφοδιάζει μέ τήν ἀπαραίτητο πανοπλία, διὰ τῆς ὁποίας ἐξασφαλί-  
ζουμε τὴ νίκη. Μὲ τὰ ὄπλα πού ἔχουν βάσιν τὸν Χριστὸν θά εἶναι  
ζωή, γαλήνη, χαρὰ καί δύναμις, εὐτυχία καρποφορία εἰς τὸ μέγα  
σχέδιον τῆς σωτηρίας τῶν πνευμάτων, διὰ τὸ ὅποιον διατηρεῖται  
ὁ πλανήτης μας καί ἐξασφαλίζεται ὁ αἰώνιος στέφανος, τὸ κορύφωμα  
τῆς αἰωνίου ζωῆς.

(Συνεχίζεται)

Ἄρχιμ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :  
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ  
Ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλέφ. 227.689

Ἡ περίοδος τὴν ὁποίαν διανύομεν

**ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΜΑΣ ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗΣ  
Ο ΝΟΕΡΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΜΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΘΕΙΑΝ ΒΗΘΛΕΕΜ.  
ΣΥΝΟΔΟΙΠΟΡΙΑ ΜΕ ΔΥΟ ΑΓΙΟΥΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ**

Ἵ ἀπόστολος Φίλιππος καὶ ὁ ὄσιος Στυλιανὸς

Ἡ περίοδος τῆς τεσσαρακονταήμερης νηστείας, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσῆλθομεν προκαλεῖ μίαν ψυχικὴν περισυλλογὴν καὶ μᾶς ὁδηγεῖ νοερώς πρὸς τὸν δρόμο, τὸ τέρμα τοῦ ὁποίου ἐφωτίσθηκε τὴν νύκτα ἐκείνη τῆς φανερώσεως τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου, ἀπὸ τὸν ἀστέρα τῆς Ἀνατολῆς. Εἰς τὴν σκέψιν καὶ τὴν ψυχὴν μας ξυπνᾷ ἀθέλητα τὸ ἐπικείμενο θαῦμα τῆς θείας Ἐνανθρωπήσεως καὶ μᾶς φέρνει διαρκῶς πρὸς τὸ σπῆλαιον, ὅπου κατέφθασαν οἱ μάγοι διὰ νὰ προσκυνήσουν τὸν τεχθέντα λυτρωτὴν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ νηστεία ποὺ καθιερώθη κατὰ τὴν περίοδον εἰς τὴν ὁποίαν εἰσῆλθομεν μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς ὕλης καὶ μᾶς προάγει εἰς τὴν σκέψιν, ὅτι πρέπει νὰ ἐγκαταλείψωμεν ὠρισμένες συνθήκες τῆς ζωῆς ἀσυμβίβαστες πρὸς τὴν χριστιανικὴν ζωὴν. Ἔτσι ἀπηλλαγμένοι κατὰ τὸ δυνατόν ἀπὸ τὸν φόρτον τῆς ἁμαρτωλῆς ἐγκόσμιος ὕλης, ἀναπνεύομε μίαν ἀτμόσφαιρα ποὺ μᾶς δημιουργεῖ μιὰ πολλαπλῆ ἀνάτασι. Ἡ ἐγκράτεια ποὺ εἶναι ἡ κυριώτερα συνέπεια τῆς μεταβολῆς τῆς ζωῆς μας μᾶς προάγει σὲ σκέψεις ποὺ ἐξαγνίζουν καὶ ἐλαφρύνουν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν μας ἀπὸ τὸν φόρτον τῆς ὕλης. Οἱ πατέρες ποὺ καθιέρωσαν τὴν περίοδον αὐτὴν τῆς σαρανταήμερης νηστείας ποὺ διανύομεν, προσέφεραν μίαν μεγάλην ὑπηρεσίαν εἰς τὴν χριστιανικὴν ἀνθρωπότητα, τὴν ὀρθοδοξίαν ἰδίως. Κάτω ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς περιόδου αὐτῆς καὶ ἀκολουθοῦντες νοερώς πάντοτε τὸν δρόμον πρὸς τὸ σπῆλαιον τῆς Βηθλεέμ, σταματοῦμε διὰ νὰ προσκυνήσουμε ἐορτάζουσες μορφῆς τοῦ χριστιανικοῦ στερεώματος καὶ νὰ θαυμάσωμεν τὴν ζωὴν καὶ τὴν σταδιοδρομίαν των ὡς παράδειγμα ἀξιομίμητον διὰ κάθε χριστιανόν. Εἶναι ἀναμφισβητήτως, μεγάλος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἁγίων αὐτῶν μορφῶν, ποὺ προβάλλονται εἰς τὴν σκέψιν μας. Ἐσχαρίζομε ὅμως μεταξὺ αὐτῶν καὶ σταματοῦμε, μὲ θαυμασμό ἀλλὰ καὶ μὲ ἱερὸν δέος, μπροστὰ στὸν ἐορτάζοντα ἀπόστολον, τὸν Φίλιππον, ποὺ ὑπῆρξε τὸ σύμβολον τῆς μεγάλης πίστεως πρὸς τὸν Χριστόν, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἐπε-

τέλεσε πλεῖστα θαύματα πού κατέπληξαν και τοὺς πλέον ἀσπόνδους του ἐχθροὺς ἀλλὰ και ἔλους τοὺς διώκτας τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἡ προθυμία μὲ τὴν ὁποίαν ὁ ἀπόστολος ἀκολούθησε τὸν Χριστὸν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, διαγνώσας εἰς αὐτὸν τὸν πολῦτιμον μαργαρίτην, μόλις ἤκουσε τὴν πρόσκλησίν του ὡς φωνὴν προσερχομένην ἐκ τῶν οὐρανῶν, ἀπετέλεσε τὸ μέτρον τῆς μεγάλης πίστεως τοῦ ἀποστόλου και ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου ὅπως ἀκολούθησῃ αὐτὸν ἐστάθηκε ὡς τὸ ὠραιότερο βάπτισμά του. Ἡ Ἀσία, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαχε ὁ κλῆρος νὰ περιδεύσῃ και νὰ κηρύξῃ τὸν Χριστὸν, ὑπῆρξε ὁ κύριος σταθμὸς τῆς σταδιοδρομίας του εἰς διδασκαλίαν τῆς θρησκείας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ και τῶν θαυμάτων πού ἐπετέλεσε χάρις εἰς τὴν μεγάλην και ἀκλόνητον πίστιν του.

★

Αἱ Ἀθῆναι ὑπῆρξαν ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους σταθμοὺς τῆς δράσεως τοῦ ἀποστόλου και τῆς θαυματουργικῆς του ἐκδηλώσεως. Κατελθὼν εἰς τὴν εἰδωλοατρικὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐβράδυνε νὰ συναντήσῃ δυστυχισμένην γυναίκα—μητέρα, πού θρηνοῦσεν και ὠδύρετο διὰ τὸν χαμὸ τοῦ τέκνου της πού ἔκειτο νεκρὸν.

Τὴν εὐπλαχνίσθηκε ὁ ἀπόστολος και ἀπλώσας τὴν χεῖρα του ἀνέστησε ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ τὸν νεκρὸν πρὸς κατάπληξιν τῶν παρισταμένων. Ἡ εὐτυχισμένη μητέρα ἔπεσε εἰς τὰ πόδια τοῦ ἀποστόλου τὰ καταφιλοῦσε και τὸν παρακαλοῦσε νὰ βαπτίσῃ αὐτὴν και τὸ τέκνον της πού ἀνέστησε. Ἡ παράκλησις τῆς γυναικὸς εἰσηκούσθη και ὁ ἀπόστολος ἐβάπτισε και τοὺς δύο. Εὐγνωμονοῦσα ἡ γυναίκα ἤρχισε νὰ κηρύττῃ τὸ εὐαγγέλιον ὡς ἀπόστολος, διακηρύττουσα ταυτοχρόνως εἰς κάθε εὐκαιρίαν και τὴν ἀνάστασι τοῦ υἱοῦ της. Οἱ Ἀθηναῖοι, πού κατ' ἀρχὰς δὲν ἔδιδαν καμμίαν σημασίαν και προσοχὴν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ ἀποστόλου ἐξεπλάγησαν και ἀνησύχησαν σοβαρῶς ὅταν εἶδαν τὰ παράδοξα θαύματά του. Εἰς τὴν δύσκολη θέσι πού εὐρέθησαν ἀπεφάσισαν νὰ ἐπικαλεσθῶν τὴν παρέμβασι τοῦ ἀρχιγερμαματέως τῶν Ἰουδαίων εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Ἐστειλαν κἄποιον λόγιον κομιστὴν ἐπιστολῆς τῶν ἀθηναίων σοφῶν, ὁ ὁποῖος πρὶν παραδώσῃ τὴν ἐπιστολὴν κατήγγειλε και προφορικῶς πρὸς τοὺς ἄρχοντας τὸν Φίλιππον, ὁ ὁποῖος μολοντί ἀγροῖκος εἰς τὸν λόγον του ἐτάρασε ἐν τούτοις τὰς Ἀθήνας μετὰ θαύματά του και τὸ κήρυγμά του διὰ τὸν Ἰησοῦν ὡς νεώτερον Θεόν. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν των οἱ ἀθηναῖοι σοφοὶ ἀλλὰ και ὁ κομιστῆς αὐτῆς ἐτόνιζαν, ὅτι κινδυνεύουν νὰ καταφρονηθῶν οἱ θεοὶ πού ἐπίστευαν και ὅτι ὑπῆρχε ἀνάγκη νὰ κατέλθῃ τὸ ταχύτερον



εις τὰς Ἀθήνας. Ὁργισθεὶς ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῶν Ἰουδαίων ἀπὸ τὰ καταγγελλόμενα δὲν ἐβράδυνε νὰ κατέλθῃ εἰς τὸ ἄστυ τῆς Παλαιάδος Ἀθηναῖς καὶ καλέσας αὐθημερὸν πρὸ αὐτοῦ τὸν Φίλιππον, παρισταμένων καὶ ὄλων τῶν σοφῶν τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Ἰουδαίων, ὅσοι ἤλθαν συνοδεύοντες αὐτόν, κατηγορήσῃ δριμύτατα τὸν ἀπόστολον, ὑπογραμμίζων ἰδίως ὅτι εἰς ἐξ ἐκείνων ποῦ ἔκλεψαν τὸ σῶμα τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ διὰ νὰ πλανήσουν τοὺς πιστοὺς, διακηρύσσοντες ὅτι ἀνεστήθη ὁ διδάσκαλος των, ἦτο καὶ ὁ Φίλιππος.

Καὶ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς ἑτερομάτισε τὸ σφοδρὸν κατηγορητήριόν του τονίζων ὅτι ὁ βασιλεὺς Ἀρχέλαος ἐπιθυμεῖ νὰ συλλάβῃ τὸν Φίλιππον καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ συμφώνως πρὸς ἐπιθυμίαν πολλῶν. Ὁ ἀπόστολος ἀπαντῶν μὲ ἡρεμίαν καὶ ἠπιότητα εἰς ὅσα κατήγγειλε εἰς βάρος του ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τὸν ἀπεκάλυψε ψεύτην καὶ συκοφάντην. Τὰ μένεα πνέων ὁ Ἰουδαῖος Ἀρχιγραμματεὺς ὤρμησε νὰ θανατώσῃ τὸν Φίλιππον. Ἐμεινε ὅμως παρευθεὶς τυφλὸς καὶ ἀκίνητος. Οἱ παριστάμενοι ἐκλαβόντες ὡς μαγεῖαν τὸ θαῦμα αὐτὸ ἐκινήθησαν μαινόμενοι ὅλοι καὶ αὐτοὶ διὰ νὰ κακοποιήσουν τὸν ἀπόστολον. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ εἶχαν τὴν ἰδίαν τύχην μὲ τὸν ἀρχιγραμματέα. Ὁ Φίλιππος ὅμως εὐσπλαχνισθεὶς αὐτοὺς κατὰ μίμησιν τοῦ διδασκάλου του Χριστοῦ ἐδεήθη διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς τῶν παθόντων. Κατόπιν τῆς δεήσεως αὐτῆς ἤλθεν ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς ἡ ἴασις τῶν ἀσθενῶν, οἱ ὁποῖοι ἀποτινάξαντες τὸ σκοτάδι τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς των ἐζήτησαν νὰ ἀναγεννηθοῦν διὰ τοῦ βαπτίσματος. Ὁ ἀπόστολος δὲν εἰσήκουσεν τὴν παράκλησίν των ἀλλὰ κατόπιν ἐκτενεστέρας του προσευχῆς κατήλθεν ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς θεία δύναμις, ἡ ὁποία κατέστρεψε ὅλους τοὺς βωμοὺς καὶ τὰ εἶδωλα καὶ ἐξηφάνισε ὀλοσχερῶς τοὺς ἐμφωλευόντας δαίμονας. Ταυτοχρόνως ἔγινε τόσον ἰσχυρὸς σεισμός, ὥστε ὅλοι των κατέφυγον περίτρομοι εἰς τὸν ἀπόστολον, διαδηλοῦντες μὲ δάκρυα τὴν πίστιν των πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ ζητοῦντες νὰ βαπτισθοῦν. Ὁ θεῖος ἀπόστολος τοὺς ἐβάπτισε ὅλους καὶ μόνον ὁ ἀρχιγραμματεὺς ἔμεινε εἰς τὸ σκοτάδι. Βλέπων δὲ ὅτι ὅλοι οἱ ὑφιστάμενοί του ἐπίστευαν εἰς τὸν Χριστὸν ἤρρισε νὰ βλασφημῇ τὸν Πλάστη. Δὲν ἐπρόφθασεν ὅμως νὰ συνεχίσῃ τίς βλασφημίας του καὶ ἐσχίσθη ἡ γῆ, ἡ ὁποία κατέπιε αὐτὸν ζωντανόν.



Περιοριζόμεθα εἰς μίαν ἀπὸ τίς λαμπρότερες σελίδες τῆς θαυματουργικῆς δράσεως καὶ τῆς πίστεως τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου, μίαν σελίδα ἡ ἀκτινοβολία τῆς ὁποίας καταυγάζει εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. Συνεχίζοντες τὸν νοερὸ δρόμον μας πρὸς τὴν ἁγίαν

φάτνην τῆς Βηθλεέμ, ἡ σκέψις μας στρέφεται πρὸς ἓνα ἅγιο ποῦ ἡ μνήμη του τιμᾶται μιὰν τῶν ἡμερῶν τοῦ Νοεμβρίου. Τὸν ἅγιον Στυλιανόν. Ἐνα ἅγιον ποῦ ἡ ζωὴ του καθαγιασθήκε ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς, ἡγιασμένος ἀσφαλῶς ὡς ἄλλος Σαμουὴλ ἐκ κοιλίας μητρός. Καταγόμενος ἀπὸ τὴν Παφλαγωνίαν κατενόησε μόλις ἐγνώρισε τὸν κόσμον τὸ φθαρτὸν τῆς σαρκὸς καὶ τὸ ἐφήμερον τοῦ κόσμου καὶ κατὰ τὸν βιογράφον του οὐδέποτε εἰλικύσθη ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς σαρκὸς. Πλούσιος ἐκ γονέων διεμοίρασε ὅλον τὸν πλοῦτο του εἰς τοὺς πτωχοὺς, φρονῶν ὅτι ἦτο ἀσύγγνωστον ἐγκλημα, ἄλλοι μὲν νὰ πένωνται αὐτὸς δὲ νὰ πλουτῇ. Καὶ ἀφ' οὗ διεμοίρασε ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του ἀφοσιώθη εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ περιβληθεὶς τὸ μοναχικὸν σχῆμα. Μοναχὸς πλέον ἀνεχώρησε εἰς ἔρημον καὶ εἰσῆλθεν εἰς σπήλαιον, ὅπου καὶ περιέκλεισε τὸν ἑαυτὸν του ἀφοσιωμένος ἐξ ὀλοκλήρου πλέον εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Κυρίου καὶ τρεφόμενος παρ' Αὐτοῦ διὰ χειρὸς ἀγγέλου. Ἡ ἀγιωσύνη τοῦ ὁσίου διεδόθη παντοῦ καὶ συνέρρεαν ὅλοι πρὸς αὐτὸν, ἀποκομιζόντες ψυχικὰ καὶ σωματικὰ ἀγαθὰ. Προκειμένου δὲ νὰ ἐγκραταλείψῃ τὸν κόσμον εἰδοποιήθη παρὰ τοῦ Κυρίου ὅτι ἤγγισεν τὸ τέλος τοῦ βίου του. Ἐδοξολόγησε διὰ τὴν εἰδοποίησιν αὐτὸν τὸν Θεὸν καὶ μετὰ τὴν δοξολογίαν του χορὸς ἀγγέλων παρέλαβε τὴν ψυχὴν του. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀποδημίαν του ἐκ τοῦ φθαρτοῦ αὐτοῦ κόσμου ὁ ὅσιος Στυλιανὸς δὲν ἔπαυσε νὰ παρέχῃ ἀφθόνως τὰς ἰάσεις του. Ὅταν δὲ ἐπληττε τὰ παιδιὰ ἰδίως θανατηφόρος ἀσθένεια καὶ ὅταν ἔμεναν ἄτεκνοι οἱ γονεῖς, τὸν ὅσιον ἐπεκαλοῦντο καὶ εὔρησκαν τὴν ἴασίν των τὰ ἀσθενοῦντα τέκνα των, οἱ δὲ ἄτεκνοι ἔφεραν εἰς τὸν κόσμον νέους βλαστούς.

.....

Τοὺς δύο ἀνωτέρω ἁγίους, τὸν ἀπόστολον Φίλιππον καὶ τὸν προστάτην τῶν πτωχῶν καὶ τῶν παιδιῶν ὅσιον Στυλιανὸν ἀναφέροντες καὶ τιμῶντες ὡς ἑορτάζοντας κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν, τοὺς αἰσθανάμεθα ὡς ὀδηγοὺς εἰς τὸν νοερὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον ἀκολουθοῦμεν πρὸς τὴν ἁγίαν Βηθλεέμ καὶ τὸ σπήλαιον, γύρω ἀπὸ τὸ ὁποῖον οἱ ἀγραυλοῦντες ποιμένες καὶ τὰ ἀγγελικὰ τάγματα ἐδοξολόγησαν τὴν νύχτα ἐκείνην τοῦ χειμῶνα τὸν γεννηθέντα λυτρωτὴν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀσφαλῶς δὲ ἡ περίοδος αὐτὴ τῆς σαραντῆμερης νηστείας ἐξαγνίζει κατὰ τὸ δυνατὸν τίς ψυχές μας, ὥστε νὰ εἴμεθα ἄξιοι τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς νύχτας τῆς σωτηρίας, τὴν ὁποίαν εὐηγγελίσαστο πρὸς τὴν Παρθένον τῆς Ναζαρέτ ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ.

## ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

108. Είναι ὀρθὸν νὰ εὐλογῆ ὁ ἱερεὺς τὸ ἀντίδωρον μετὰ τὸν καθαγιασμὸν τῶν τιμίων δώρων; (Ἐρώτησις. Ὁ. Στιβακτάκη).

Οὔτε στὰ χειρόγραφα, οὔτε στὰς ἐντύπους ἐκδόσεις τῆς θείας λειτουργίας, οὔτε στοὺς ἱεροὺς συγγραφεῖς ποὺ ἐρμήνευσαν τὴν θεία λειτουργία ἢ ἐξέθεσαν πλατύτερον τὴν διάταξί τῆς περιέχεται καμμιά μαρτυρία ὅτι ἐδίδετο ἰδιαιτέρα εὐλογία στὸ ἀντίδωρο, ὅπως τὴν ἐννοοῦμε σήμερα καὶ ὅπως γίνεται ἀπὸ πολλοὺς, καθ' ὅσον γνωρίζω, συγχρόνους μας ἱερεῖς. Οἱ κώδικες ὀμιλοῦν γιὰ τὴν διανομὴ του καὶ τὴν εὐχὴ ποὺ τὴν συνοδεύει «Εὐλογία Κυρίου ἐφ' ὑμᾶς (ἢ ἐπὶ σέ)», ἀλλὰ ἡ εὐχὴ αὐτὴ δὲν ἀπευθύνεται πρὸς τὸ ἀντίδωρο, τὸ ὁποῖο προϋποτίθεται ἤδη καθαγιασμένο, ἀλλὰ πρὸς τὸν πιστὸ ποὺ τὸ λαμβάνει. Κατὰ τὸν Νικόλαο Καβάσιλα καὶ τὸν Συμεὼν Θεσσαλονίκης ἡ εὐλογία δίδεται στὸ ἀντίδωρο ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀκολουθία τῆς προθέσεως. Ὁ ἄρτος τῆς προσφορᾶς, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἀπεκόπη ὁ ἄμνος, «ὡς ἅγιον γενόμενον αὐτῷ τῷ ἀνατεθῆναι Θεῷ καὶ ἱερωθῆναι» κατὰ τὸν Καβάσιλα («Ἐρμηνεία τῆς θείας λειτουργίας»), μετέχει τοῦ ἁγιασμοῦ καὶ τῆς θείας εὐλογίας. Πληρέστερα ὁ Συμεὼν ἐπεξηγεῖ: «Ἀντίδωρον ἡγιασμένος ἄρτος ἐστὶν ἐν τῇ προθέσει προσενεχθεῖς, οὗ τὸ μεσαίτατον ἐκβληθὲν ἱερουργηθὴν καὶ σῶμα Χριστοῦ γέγονεν... καὶ ἡγιασμένος ἐστὶ καὶ οὗτος ἄρτος, σφραγιζόμενος τε τῇ λόγχῃ καὶ ἱερά δεχόμενος ρήματα... καὶ δωρεὰς θείας πάραχον τῆς ἀπὸ τῶν ἐν τῇ προθέσει ρημάτων» (Διάλογος..., κεφ. 100) καὶ ἄλλου «(τὸ ἀντίδωρον) ἡγιασμένος ἐστὶν ἄρτος ἐν τῇ προθέσει προσενεχθεῖς, ἐξ οὗ τὸ μεσαίτατον ἐκβληθὲν καὶ ἱερουργηθῆναι προσενεχθέν. Οὗτος ὕστερον, ὡς καὶ τῇ λόγχῃ σφραγισθεὶς καὶ θεῖα δεξάμενος ρήματα, ἀντὶ τῶν δώρων, τῶν φρικτῶν δηλαδὴ μυστηρίων, τοῖς μὴ μετασχοῦσι τούτων παρέχεται» (Ἐρμηνεία...101). Αὐτὴ δηλαδὴ ἡ προσφορὰ τοῦ ἄρτου αὐτοῦ κατὰ τὴν πρόθεσι «εἰς ἀνάμνησιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» καὶ ἡ σφράγισις αὐτοῦ μετὰ τὴν ἁγία λόγχη, τὰ «ἱερά ρήματα» καὶ ἡ ὅλη ἐκείνη ἀκολουθία δίδει σ' αὐτὸν τὴν εὐλογία. Παλαιότερα ἡ εὐχὴ τῆς προθέσεως «Ὁ Θεός, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὸν οὐράνιον ἄρτον...», ποὺ ζητεῖ νὰ εὐλογῆσῃ ὁ Θεὸς «τὴν πρόθεσιν ταύτην» καὶ νὰ τὴν προσδεχθῆ εἰς τὸ ὑπερουράνιον Του θυσιαστήριον, ἐλέγετο σ' ὅλους τοὺς προσφερθέντας ἄρτους, ποὺ γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν ὠνομάζοντο «εὐλογίαι». Ἄλλη εἰδικωτέρα εὐλογία ἀπὸ αὐτὴν δὲν προβλέπεται ἀπὸ τὴν λειτουργικὴ μας πρᾶξι γιὰ τὸν ἄρτο τοῦ ἀντιδώρου.

Σήμερα όμως είναι γνωστό ότι ο Ιερέυς ύψώνει και εύλογεῖ τὸ ἀντίδωρο μετὰ τὸν καθαγιασμὸ τῶν τιμίων δώρων κατὰ τὴν ὥρα τῆς ψαλμωδίας τοῦ θεομητορικοῦ ὕμνου («Ἀξίον ἔστιν...»). Αὐτὸ μάλιστα τείνει νὰ ἐπισημοποιηθῇ ἀπὸ τὴν τελευταία ἐκδοσι τοῦ Ἱερατικοῦ (1962), στὴν σελ. 137 τοῦ ὁποίου ὑποσημειώνεται : «Εἴθισται ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς φρικτῆς ταύτης θυσίας ὁ Ιερέυς νὰ εύλογῇ ὑψόνων πρὸ τῶν τιμίων δώρων τὸ ἀντίδωρον». Ἡ ὑψωσις μαρτυρεῖται ἀμέσως μὲν ἀπὸ τὸν Συμεὼν Θεσσαλονίκης καὶ ἀπὸ ἓνα γνωστὸ κώδικα (Ἀθηνῶν 776 τοῦ ΙΖ' αἰῶνος), ἐμμέσως δὲ ἀπὸ πολλοὺς, ἡ εύλογία ὅμως ἀπὸ κανέναν. Τί εἶναι αὕτη ἡ «ὑψωσις» ; Κατὰ παλαιὸ ἐκκλησιαστικὸ ἔθος, ποῦ ἡ σχετικὴ διάταξι τοῦ Ὁρολογίου τὸ ἀνάγει στοὺς ἀποστόλους, ὑψώνεται ἄρτος πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου, πρᾶγμα ποῦ μέχρι σήμερα γίνεται τακτικῶς μὲν στὶς Μονῆς καὶ ἐκτάκτως στοὺς οἴκους τῶν πιστῶν κατὰ τόπους. Ἡ ἰδιαίτερα εύλάβεια πρὸς τὴν Παναγία ἔκαμε ὥστε, ὅταν ἀκούεται τὸ μνημόσυνό της μετὰ τὸν καθαγιασμὸ τῶν τιμίων δώρων κατὰ τὴν θεία λειτουργία, ὁ λαὸς νὰ ἐκσιπᾶ σὲ ὕμνους καὶ ἐγκώμια αὐτῆς, ψάλλοντας τὸ («Ἀξίον ἔστιν...») ἢ ἄλλους θεομητορικοὺς ὕμνους, στοὺς ὁποίους συμμετεῖχαν καὶ οἱ λειτουργοί, ποῦ καὶ αὐτοὶ ἔλεγαν, κατὰ πολλὰ χειρόγραφα, τὸ («Ἀξίον ἔστιν...»), «Θεοτόκε Παρθένε...», «Μακαρίζομέν σε πᾶσαι αἱ γενεαί...», «Ἐπὶ σοὶ χαίρει...», «Ἡ τὸ Χαῖρε...» κλπ. Ἡ πρὸς τὴν Παναγία πάλι εύλάβεια τῶν Ιερέων καὶ τοῦ λαοῦ ἐθεώρησε κατάλληλο τὴν στιγμὴ γιὰ νὰ παρεμβληθῇ καὶ ἡ «ὑψωσις τῆς Παναγίας». Τοῦτο ρητῶς μαρτυρεῖται ἀπὸ τὸν Συμεὼν Θεσσαλονίκης ὡς ἔθιμο ἀρκετὰ κατὰ τὴν ἐποχὴ του διαδεδομένο, τὸ ὁποῖο καὶ αὐτὸς φαίνεται ὅτι ἐπιδοκιμάζει : «Καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ἱερᾷ λειτουργίᾳ πολλάκις αἰτουμένων τινῶν ὑψοῦται, εἰ καὶ κατ' ἔθος τελεῖται παρὰ πλείστον ἱερουργῶν, ποθοῦντων ἐπικαλεῖσθαι καὶ ἀνυμεῖν τὴν πανμνητον, καὶ μᾶλλον ὅτε τὰ μυστικά τοῦ ταύτης Υἱοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν θύεται, ὡς ἂν καὶ μεῖζονος τῆς παρὰ ταύτης ἐπιτύχοιμεν βοθησίας. Ὑψοῦται δὲ τότε, ὅτε καὶ τῇ θείᾳ μυσταγωγίᾳ ἔθος μνημονεύειν αὐτῆς, οἷον ἡνία τὸ «Ἐξαίρετως τῆς Παναγίας, λέγομεν, καὶ ἐν πάσαις δὲ ἡμῶν χρείαις καὶ περιστάσεσι βοηθὸν αὐτὴν καὶ φρουρὸν οὖσαν ἀσφαλεστάτην ἐπικαλούμεθα, καὶ πλείστης τυγχάνομεν ἐκ τοῦ ἀνυψοῦσθαι τὸν ἄρτον τοῦτον τῆς βοθησίας, ὡς καὶ ἡμεῖς πείρα πολλάκις ἔγνωμεν καὶ παρὰ πολλῶν ἄλλων ἀξιοπίστων ἐμάθομεν. Οὐ γὰρ ἀπλῶς τινα τὰ ἐν τῇ ἀνυψώσει τοῦ ἄρτου λεγόμενα, ἀλλ' ὁ τῶν ὅλων καὶ μόνος ἐν Τριάδι Θεὸς ἡμῶν ἐπικαλούμενος καὶ ἐπιβοώμενος καὶ ἡ τῆς Θεοτόκου καὶ Παναγίας ὄντως ἐπικλησις καὶ ἡ τῆς βοθησίας αὐτῆς ἐξαίτησις, ἐν οἷς τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ ἡ ὁμολογία, ἡ προσδοκία τε τῆς σωτηρίας ἡμῶν» (Διάλογος, κερ. 357). Ὁ Συμεὼν δὲν λέγει ἂν προσεφέ-

ρετο νέος ἄρτος ἢ ἂν χρησιμοποιοῦσε ὁ ἱερεὺς τὸν ἤδη ὑπάρχοντα ἄρτο τῆς προθέσεως. Ἡ ὕψωσις τῆς Παναγίας συνοδεύεται σήμερα ἀπὸ τὸ «Μέγα τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος», «Ἵπεραγία Θεοτόκε, βοήθει ἡμῖν», «Μακαρίζομέν σε πᾶσαι αἱ γενεαί...» καὶ «Ἄξιον ἔστιν...». Καὶ τὰ τέσσαρα αὐτὰ βρίσκονται σὲ πολλὰ χειρόγραφα στὸ σημεῖο αὐτὸ τῆς θείας λειτουργίας, πού ἔστω καὶ ἂν δὲν κάμνουν λόγο γιὰ τὴν «ὑψωσι» φαίνεται ὅτι τὴν ὑπονοοῦν. Τὰ τρία πρῶτα διασώθησαν μέχρι σήμερα στὴν λειτουργικὴ πράξι συνδεδεμένα μὲ τὴν εὐλογία τοῦ ἀντιδώρου καὶ τὸ κατὰ τὴν ὥρα ἐκείνη θεομητορικὸ μνημόσυνο.

Πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου εἶχε πρόχειρα ὁ ἱερεὺς κατὰ τὴν ὥρα τῆς θείας λειτουργίας δύο τεμάχια ἄρτου. Τὸ ἓνα ἦταν ἡ μερίς τῆς Θεοτόκου στὸ δισκάριο, πού εἶχε εἰσαχθῆ τουλάχιστον ἓνα αἰῶνα πρὶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Συμεών, καὶ τὸ ἄλλο ἦταν ὁ ἄρτος τῆς προθέσεως, ἀπὸ τὸν ὁποῖο εἶχε ἀφαιρεθῆ τὸ «μεσαίτατον», δηλαδὴ ἄμνός. Ἔχομε μία μαρτυρία ὅτι ὑψοῦτο ἡ μερίς τοῦ δισκαρίου (κῶδιξ Ἀθηνῶν 776) ὅχι γιὰ ἐπίστευτο ὑπὸ «ἀμαθῶν» ὅτι εἶχε μεταβληθῆ σὲ σῶμα τῆς Παναγίας, ἀλλὰ γιὰ νὰ γίνῃ ἡ κατὰ τὸ ἔθιμο «ὑψωσις τῆς Παναγίας» μὲ τὴν μερίδα πού ἐξήχθη στὴν πρόθεσι «εἰς τιμὴν καὶ μνήμην» τῆς. Στὸν ἄρτο, ἐξ ἄλλου τῆς προθέσεως, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶχε ἐξαχθῆ ὁ ἄμνός, στὸν ἄρτο δηλαδὴ πού ἔτεμαχίζετο καὶ διενέμετο ὡς ἀντίδωρο, ἀπεδίδετο ὁ συμβολισμὸς τοῦ σώματος τῆς Παναγίας. Αὐτὸς προσήχθη στὰ ἅγια, ὅπως καὶ ἐκείνη τριετίζουσα προσεφέρθη στὸν ναό, καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἀπεκόπη ὁ ἄμνός, ὅπως ἀπὸ ἐκείνην ἐγεννήθη ὁ Χριστός. Αὐτὸ ρητῶς τὸ διδάσκει ἡ «Ἱστορία ἐκκλησιαστικὴ καὶ μυστικὴ θεωρία», πού ἀποδίδεται στὸν Γερμανὸ Κωνσταντινουπόλεως: «Ὁ δὲ τοῦ Παρθενικοῦ σώματος τύπος ὁ μερισμὸς τῆς εὐλογίας καὶ προσφορᾶς... Ἡ δὲ πνευματικὴ εὐλογία καὶ ἡ ἄλλη τῶν ἀγαθῶν χρηργία ἐκ τῆς διανομῆς τοῦ ἄρτου τοῦ σώματος τῆς Θεοτόκου γίνεται καὶ πιστεύεται», καθὼς καὶ ἡ «Προθεωρία» τοῦ Θεοδώρου Ἀνδίδων: «Τί δ' ἄλλο ἐστὶ τὸ λειπόμενον ἢ ὁ τοῦ Παρθενικοῦ σώματος τύπος ὁ μερισμὸς τῆς εὐλογίας καὶ προσφορᾶς;». Τὸν ἴδιο συμβολισμὸ δίνει σὲ μεταγενέστερους χρόνους καὶ ὁ Θεόφιλος Καμπανίας («Γαμεῖον Ὁρθοδοξίας», κεφ. ΙΖ'). Τί ἄλλο λοιπὸν πῶς φυσικὸ ἀπὸ τοῦ νὰ ὑψωθῆ, κατὰ τὴν ὥρα ἐκείνη πού ἡ παράδοσις ἤθελε νὰ ὑψωνεταὶ ἡ Παναγία, αὐτὸς ὁ ἄρτος τῆς προθέσεως — τὸ ἀντίδωρο — πού ἐθεωρεῖτο ἤδη σύμβολο τῆς Θεοτόκου;

Καὶ ἡ σημερινὴ λοιπὸν εὐλογία τοῦ ἀντιδώρου κατὰ τὴν ὥρα τῆς ψαλμωδίας τοῦ «Ἄξιόν ἔστιν...» δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ κατὰ τὸ ἔθιμο, πού γενικὰ πιά ἐπικράτησε, ὕψωσις τῆς Παναγίας, καὶ ὡς βέβαια ἀπὸ παρανόησι τροποποιημένη. Ὁ ἱερεὺς δὲν προσφέρει κανένα λόγο εὐλογίας, ἀλλὰ λέγει ὅτι θὰ ἔλεγε καὶ στὴν

ἀκολουθία τῆς ὑψώσεως τῆς Παναγίας «Μέγα τὸ ὄνομα...» καὶ «Ἑπεραγία Θεοτόκε...» καὶ τὸν Θεομητορικὸ ὕμνο «Ἄξιόν ἐστιν...» ποῦ τὸν λέγει ἤδη ὁ ψάλτης, καθὼς καὶ τὸ «Μακαρίζομέν σε πᾶσαι αἱ γενεαί...», ποῦ καθὼς εἶδαμε στὰ χειρόγραφα τὸ ἔλεγε ὁ ἱερεὺς. Ἡ σταυροειδῆς ὑψωσις γίνεται ὅπως θὰ ἐγένετο καὶ στὴν ὑψωσι τῆς Παναγίας. Ἡ παρανόησι ἐγκριταὶ στὸ ὅτι ἡ ὑψωσι αὐτὴ ἐθεωρήθη εὐλογία, ποῦ γιὰ νὰ εἶναι πληρεστέρα συμπληρώνεται ἀπὸ μερικοὺς ἱερεῖς καὶ μὲ σταυροειδῆ διὰ τῆς χειρὸς εὐλογία, κατὰ τὸν συνήθη τρόπο.

Συμπέρασμα : Ὁ ἄρτος τοῦ ἀντιδώρου δὲν εὐλογεῖται οὔτε κατὰ τὴν διανομὴ του, οὔτε κατὰ τὸ «Ἄξιόν ἐστιν...», ἀλλὰ κατὰ τὴν πρόθεσι διὰ τῆς ἀναθέσεώς του στὸν Θεό, τῆς σφραγίσεώς του διὰ τῆς λόγχης καὶ «διὰ τῶν ἐν τῇ προθέσει ρημάτων». Κατὰ τὸ «Ἄξιόν ἐστιν...» γίνεται ὑψωσις του ὡς «ἄρτου τῆς Παναγίας», κατὰ τὸν συμβολισμό του, κατὰ τὸ ἔθιμο, κακῶς δὲ τὸ εὐλογοῦν ἐκείνη τὴν ὥρα διὰ τῆς χειρὸς μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς.

Φ.

Μητροπολίτου Σάμου ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

## “ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ,”

Εἰς τόμους πέντε σελ. 2124

Ἦτοι λόγοι ἑορταστικοὶ, περιστατικοὶ κ.λ.π., Ἄρθρα, Μελέται, τοῦ σοφοῦ καὶ ἀειμνήστου Ἱεράρχου.

Διατίθενται διὰ τοὺς αἰδεσιμωτάτους ἱερεῖς, κληρικούς, καὶ θεολόγους, πρὸς ἐμπλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης των, ἀντὶ δραχμῶν 200 ἐπὶ τρίμηνον, ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

Πληροφορίαι : Γράψατε εἰς «ΕΦΗΜΕΡΙΟΝ»

## ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΠΡΟΣΚΟΠΙΣΜΟΣ ΕΝ ΚΟΛΩΝΙΑ

### Β'

Ἡ παρουσία ἐπισήμων καὶ ἀνωτάτων ἀξιωματούχων τῶν προσκοπικῶν Σωμάτων τῆς Βορείου Ρηνανίας-Βεστφαλίας, ἀντιπροσώπων τοῦ τύπου καὶ τῆς τηλεοράσεως, ὑπεγράμμισε τὸ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον αὐτῶν διὰ τὴν ἑλληνικὴν προσκοπικὴν κίνησιν ἐν Κολωνίᾳ. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ προγράμματος εὐρίσκετο ἡ τελετὴ τῆς παραδόσεως τῆς σημαίας τῆς ἑλληνικῆς ὁδηγικῆς ομάδος, ἡ τελετὴ τῆς ὑποσχέσεως τῆς προσκοπικῆς ομάδος καὶ ἡ ἀπονομὴ τῶν πρώτων «ἀστρων ὑπηρεσίας» τῆς ὁδηγικῆς μας ομάδος. Διὰ τὴν μεγαλυτέραν ποικιλίαν τοῦ προγράμματος ἐπραγματοποιήθη εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἑορτῆς, ἐκτὸς τῆς ἄλλης συμμετοχῆς τῶν γερμανικῶν Σωμάτων, καὶ ὑπόσχεσις μικροῦ ἀριθμοῦ γερμανῶν προσκόπων δύο διαφορετικῶν Σωμάτων.

Ὁ Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου Ἐνορίας Κολωνίας ἀνέφερεν κατὰ τὸν ἐναρκτήριον αὐτοῦ χαιρετισμὸν μεταξὺ τῶν ἄλλων : «Ἐὰν τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τοῦ προσκοπισμοῦ, κατὰ τὸ ὅποῖον ἡ νεότης ἐγκολποῦται τὰ μεγάλα ἰδανικὰ τῆς ζωῆς μὲ τραγοῦδι καὶ παιγνίδι εὖρε διεθνή ἀναγνώρισιν, τότε εἶναι περισσότερον ἀπαραίτητον, ὅπως τὸ ἴδιο σύστημα ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐδῶ, ὅπου ἡ ἑλληνικὴ νεότης κινδυνεύει νὰ προσελκυσθῇ ὑπὸ ἄλλων, ἀμφιβόλων ἀπολαύσεων τῆς ζωῆς. Πρέπει δηλαδὴ νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν διασποράν. Εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ φοίτησις εἰς τὰ γερμανικὰ Σχολεῖα ἔγινε ὑποχρεωτικὴ καὶ διὰ τοὺς ἑλληνόπαιδας τῆς Γερμανίας. Οὕτω τὰ ἑλληνικὰ Σχολεῖα εὐρίσκουν νομικῶς ὑπόστασιν μόνον ὡς μεταβατικὰ Σχολεῖα. Κατὰ τὴν γνώμην μου δὲν ὑπάρχει δυνατότης, ὅπως καταστοῦν ὑποχρεωτικά δι' ὅλα τὰ παιδιὰ αἱ πέντε ὥραι ἑβδομαδιαίως, τὰς ὁποίας ἐπιτρέπει ὁ νόμος διὰ τὴν διδασκαλίαν μαθημάτων εἰς τὴν μητρικὴν γλῶσσαν. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἀκόμη ἦτο δυνατόν τοιοῦτόν τι, τότε μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν ἐκ τοῦ δημοτικοῦ Σχολείου ἀρχίζει ἐκ νέου τὸ πρόβλημα. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἡ ἐξωσχολικὴ κίνησις ἀποτελεῖ τὴν μοναδικὴν δυνατότητα προαιρετικῆς συγκεντρώσεως τῶν παιδιῶν».

Κατὰ τὴν ἑορτὴν ἀνεγνώσθησαν μηνύματα ἐξ Ἀθηνῶν, ἀπευθυνόμενα πρὸς τὰς Ἑλληνίδας Ὁδηγοὺς καὶ τοὺς Ἑλληνας προσκόπους Κολωνίας. Οὕτω ὁ Ἐφορος Ἀπο-

δήμων τοῦ ΣΕΠ κ. Ἀντώνιος Τσιμέτας εἰς εἰδικὸν μήνυμά του ἐχαιρέτησεν τὴν ἐπίσημον ἴδρυσιν τῆς προσκοπικῆς ὁμάδος καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς προσκόπους κατέληξεν : « Ἡ καλὴ διαγωγή σας καὶ ἡ ἐν γένει προσκοπικὴ συμπεριφορὰ σας σὲ κάθε περίπτωσι, ἡ προθυμία σας, αἱ καλάί σας πράξεις, ἡ ἐπιμέλειά σας θὰ δείξουν στὸν κόσμον γύρω σας τί ἐστὶ πρόσκοπος καὶ ἰδιαίτερα τί ἐστὶ Ἕλληνα πρόσκοπος ! Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ, μὲ θάρρος καὶ αἰσιοδοξία προχωρήσατε στὸ νέο δρόμον τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος πού διαλέξατε καὶ φροντίσατε νὰ φανῆτε ἀντάξιοι τῆς ἐμπιστοσύνης ποῦ ἔχομε σὲ σᾶς».

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται ὅτι εἰς τὸν ἐν Κολωνίᾳ ἑλληνικὸν προσκοπισμὸν (ὁδηγισμὸν) ἐτέθησαν ἐξ ἀρχῆς ἑλληνορθόδοξα θεμέλια. Ἐκτὸς τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων καθαρῶς προσκοπικῶν ἐκδηλώσεων, αἱ ὁποῖαι ἐπραγματοποιήθησαν χάρις εἰς τὴν ἄμεσον συμπαραστάσιν καὶ ἀρωγὴν τῆς Ἐκκλησίας, οἱ πρόσκοποι καὶ αἱ ὁδηγοὶ Κολωνίας ἔλαβον ἐνεργὸν μέρος καὶ εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου ἐνοριακῆς ζωῆς, κυρίως δὲ κατὰ τὰς ἐθνικὰς ἑορτὰς καὶ τὰς μεγάλας ἑορτὰς τῆς Ἐκκλησίας μας, δηλαδὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα καὶ προσέδωσαν εἰς αὐτὰς μίαν ἰδιαιτέραν χάριν καὶ λαμπρότητα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ σύνδεσις τοῦ προσκοπισμοῦ μετὰ τῆς ὀρθοδόξου Ἐνορίας διηύρυνε τὸ στενὸν ἄλλως πεδίου δράσεως τῶν ἐν λόγῳ ἀποδήμων προσκόπων (ὁδηγῶν), οἱ ὅποιοι εὔρον εἰς αὐτὴν τὸν φυσικὸν ὑποστηρικτὴν καὶ φορέα τῆς προσκοπικῆς αὐτῶν κινήσεως.

### Προβληματισμός.

Ποῖος μένει ἀδιάφορος καὶ δὲν συγκινεῖται διὰ τὰ προβλήματα, τὰ σχετιζόμενα μὲ τὴν ὀρθόδοξον ἑλληνικὴν ἀγωγὴν τῶν ἑλληνοπαίδων τῆς Γερμανίας ; Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι εἰς τὰ ἐν Γερμανίᾳ ἑλληνικὰ καὶ κατηχητικὰ Σχολεῖα, παρὰ τὰς δυσκόλους συνθήκας τῆς λειτουργίας αὐτῶν καὶ τὸ ἀβέβαιον, δυστυχῶς, μέλλον των, ἐπιτελεῖται μέγα ἑλληνορθόδοξον ἔργον χάρις εἰς τὸν ζῆλον τῶν διδασκάλων των καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ἑλληνικῶν ἀρχῶν. Πῶς ὅμως εἶναι δυνατὸν νὰ παρακινήσωμεν τοὺς ἑλληνοπαῖδας, οἱ ὅποιοι φοιτοῦν εἰς τὰ γερμανικὰ Σχολεῖα, ἢ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀπεφοίτησαν ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν Σχολεῖον, νὰ ἀντιταχθοῦν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος, νὰ καλλιεργήσουν καὶ περαιτέρω τὰ ἑλληνορθόδοξα ἰδανικὰ καὶ νὰ ὀλοκλήρουν καὶ παγιώσουν οὕτω τὸν ἑλληνορθόδοξον χαρακτῆρα των ; Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη παρατηρήθη ὅτι ἐν μεγάλῳ ποσοστῶν τῶν κο-



ριτσιῶν, τὰ ὁποῖα ἀποφοιτοῦν ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ Σχολεῖα προστρέχουν εἰς ἐπαγγέλματα, τὰ ὁποῖα ἐν Γερμανίᾳ τούλάχιστον θεωροῦνται κατωτέρας βαθμίδος. Πῶς θὰ βοηθήσωμεν τὰ παιδιὰ αὐτὰ τῶν 14 ἢ 15 ἔτων νὰ ἀντιμετωπίσουν τοὺς κινδύνους ἐκ τοῦ περιβάλλοντος τῶν ἐπαγγελμάτων αὐτῶν ; Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἓνα ἀπὸ τὰ δραστικώτερα μέσα πρὸς ἀντιμετώπισιν αὐτῶν εἶναι καὶ ἡ δημιουργία ἑλληνικῶν ὀρθοδόξων ἐξωσχολικῶν κινήσεων, ὅπως εἶναι καὶ ἡ προσκοπικὴ κίνησις.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπερδεκαετοῦς παραμονῆς μου ἐν Γερμανίᾳ ἐδόθη εἰς ἐμὲ ἡ εὐκαιρία νὰ μελετήσω τὰ θέματα, τὰ σχετιζόμενα μὲ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἑλληνικῆς νεότητος ἐν Γερμανίᾳ σχολικῆς καὶ ἐξωσχολικῆς — δὲν ἀναφέρομαι ἐνταῦθα εἰς τὴν φοιτητικὴν νεότητα, τὰ προβλήματα τῆς ὁποίας ἀπαιτοῦν ἰδιαίτεραν μελέτην —. Τί κατὰ τὴν γνώμην μου θὰ πρέπει νὰ γίνῃ διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ μία συστηματικώτερα καὶ ἀποτελεσματικώτερα ἀντιμετώπισις τῶν σχετικῶν μὲ τὴν ἐν Γερμανίᾳ ἑλληνορθόδοξον νεότητα προβλημάτων καὶ πρὸς δημιουργίαν μιᾶς ἑλληνορθόδοξου ἐργασίας ἐπὶ τῆς νεότητος ταύτης, ἀναλόγου πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου διαβίωσης αὐτῆς, τοῦτο πιθανῶς νὰ δοθῇ εἰς ἐμὲ εὐκαιρία νὰ ἐκθέσω μίαν ἄλλην φορὰν. Ἐνταῦθα περιορίζομαι νὰ ἀναφέρω, ὅτι ἡ ἑλληνορθόδοξος αὕτη ἐργασία διὰ νὰ ἀσκηθῇ ἀπερισπᾶστως, διὰ νὰ ὑπερπηδῆσῃ τοὺς ἐκ τῶν ἔσω καὶ ἔξω κινδύνους καὶ διὰ νὰ φέρῃ οὕτω τοὺς προσδοκομένους καρπούς, πρέπει νὰ τεθῇ ὑπὸ τὴν ἐνοποιούσαν δύναμιν, τὴν πνευματικὴν καθοδήγησιν καὶ ἐξάρτησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις διὰ τοῦ κύρους τῆς θὰ προφυλάσῃ αὐτὴν ἀπὸ πάντα κινδύνου, ἐξωτερικὸν καὶ ἐσωτερικόν. Οἱ ἀρμόδιοι ὅμως ἐκκλησιαστικοὶ παράγοντες πρέπει νὰ ἐκλάβουν τὴν ὑπαγωγὴν αὐτὴν τῆς νεανικῆς κινήσεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἰδικὴν των ὑποχρέωσιν ἔναντι τῶν νέων καὶ ὀλιγώτερον ὡς ὑποχρέωσιν τῆς νεότητος ἔναντι τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων. Δηλαδὴ εἶναι ἀπαραίτητος ἡ οὐσιαστικὴ διακονία τῆς νεότητος ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων. Ὅχι ἡ ξηρὰ ἐξυπηρέτησις εἰς τὰ πλαίσια μιᾶς ἀγόνου «ἀρμοδιότητος». Πᾶσα ἄλλη τοποθέτησις τοῦ θέματος τῆς ἐξαρτήσεως τῆς ἐργασίας ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς νεότητος τῆς Γερμανίας, εἶναι ἐκ τῶν προτέρων καταδικασμένη εἰς ἀποτυχίαν. Διότι εἰς τὴν Γερμανίαν κυριαρχεῖ κατὰ τὸ πλεῖστον ὁ ὁμολογιακὸς τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι, ὅστις ὡς γνωστὸν ἔχει ἐπηρεάσει κατὰ πολὺ καὶ τὴν γερμανικὴν νομοθεσίαν εἰς τὰ παιδαγωγικὰ θέματα καὶ τὰ θέματα τῆς ἐξωσχολικῆς ἐργασίας ἐπὶ τῆς νεότητος.

Στὸ περιθώριο τῆς Ἁγίας Γραφῆς

## Η Β΄ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

Μὲ τὰ κυριακὰ εὐαγγελικά κι' ἀποστολικά ἀναγνώσματα, ἡ Ἐκκλησία τυπώνει στὶς διάνοιές μας ὠρισμένα μέρη τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐρχόμενα σὲ συνάντησή μας κάθε χρόνο, τὴν ἴδια ἀγία ἡμέρα. Αὐτὰ τὰ τμήματα τοῦ θείου λόγου εἶναι τὰ πιὸ γνωστά, τὰ πιὸ οἰκεῖα στὸν μεγάλο ἀριθμὸ τῶν χριστιανῶν. Ὅλα ἔχουν πολλή σημασία γιὰ τὸν φωτισμό, τὴ στήριξη, τὴν ἐποικοδομή μας.

Μερικὰ ὁμως ἔχουν ἀσύγκριτη κι' ἀπόλυτα πρωτεύουσα σπουδαιότητα. Ἀνήκουν, θὰ μπορούσε νὰ πῆ κανεὶς, στὴν καρδιά τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων, ὑπομνηματιστῶν τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου τους. Περιλαμβάνουν μιὰ σύνοψί της, τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦμέγα της, τὸ ἀπαραίτητο, τὴν οὐσία τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἀκούοντας αὐτὰ τὰ καίρια ἀναγνώσματα, εἶναι σὰν νὰ παίρνομε στὰ χέρια μας ἀπ' εὐθείας τὸ κλειδί, γιὰ νὰ ἀνοί-

---

Τὸ πρόβλημα τῆς δημιουργίας ἑλληνικῶν ὀρθοδόξων κινήσεων, ἔχόντων ἐν εὐρύτερον πρόγραμμα, συνέλαβεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γερμανίας κ. Πολύευκτος, ὁ ὁποῖος καὶ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 89/16.8.66 ἐγκυκλίου αὐτοῦ πρὸς τοὺς Προϊσταμένους τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γερμανίας, προέτρεψεν αὐτοὺς, ὅπως δημιουργήσουν εἰς τὰς Ἐνορίας των διαφόρους πνευματικούς καὶ πολιτιστικούς ὁμίλους. Διὰ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 92/3.10.66 Ἐγκυκλίου του ἐπληροφῶρει τοὺς ἱερεῖς περὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ κ. Ἀ. Τσιμέτα, Ἐφόρου Ἀποδημῶν Ἑλλήνων προσκόπων «πρὸς διοργάνωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ προσκοπισμοῦ». Εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἐγκύκλιον ἀναφέρεται μεταξύ τῶν ἄλλων: «Οἴκοθεν ἐννοεῖται, ὅτι τὴν ὅλην πνευματικὴν καὶ πατρικὴν μέριμναν, θὰ ἔχουν εἰς τὴν κίνησιν ταύτην οἱ ἱερεῖς μας, μεθ' ὧν θὰ συνεργάζωνται οἱ ἀρχηγοὶ τῶν τμημάτων ἐγκαρδίως καὶ μετὰ τοῦ ἀπαιτουμένου σεβασμοῦ. . . ἐπιθυμία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως εἶναι νὰ ἰδρυθῇ ἐνταῦθα ἑλληνικὸς προσκοπισμός». Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ἐν λόγῳ ἐγκύκλιος καθὼς καὶ ἡ πραγματοποιηθεῖσα περιοδεία τοῦ κ. Τσιμέτα καὶ αἱ διάφοροι αὐτοῦ ἐπαφαὶ ἐνίσχυσαν τὴν ιδέαν τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ προσκοπισμοῦ ἐν Γερμανίᾳ.

(Συνεχίζεται)

Δρ Α. ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΣ  
Πρεσβύτερος

ξουμε τὸν παράδεισο. Ἄνταποκρινόμενοι στὸ μήνυμά τους, ἐφαρμόζοντάς τα στὸν βίο μας, ἐξασφαλίζουμε τὴ σωτηρία.

Ὁ χριστιανισμὸς εἶναι πολλὰ καὶ λογῆς—λογῆς πράγματα, ἀποτελεῖται ἀπὸ διάφορα στοιχεῖα, πού ὅλα τὰ ἔχουμε ἀνάγκη. Ἄλλὰ μέσα σ' αὐτὰ ὑπάρχουν πρωτεύοντα καὶ δευτερεύοντα. Ὑπάρχουν ὠρισμένα κύρια κι' ἄκρως ἀπαραίτητα κι' ἄλλα πού ἔρχονται σὰν ἀνθοφορία καὶ καρποφορία τῶν πρώτων, σὰν συμπληρώματα, σὰν ἐκφάνσεις τους, σὰν ὑποβοηθητικά τους.

Ὁ ἀδύνατος κι' ὄχι ὀλότελα φωτισμένος ἄνθρωπος κλίνει πρὸς τὰ δευτερεύοντα καὶ παραμελεῖ τὰ κύρια στοιχεῖα τοῦ χριστιανισμοῦ. Τὰ εὐαγγελικὰ λοιπὸν κι' ἀποστολικά ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν μᾶς ἐμφανίζουν κάθε τόσο τὰ πρωτεύοντα στοιχεῖα τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ καὶ μᾶς καλοῦν νὰ τὰ ἐγκολπώσουμε καὶ νὰ τὰ κάμουμε κανόνα καὶ κρηπίδα τοῦ βίου μας. Γιατί, ἂν τὰ ἀφήσουμε στὸ περιθώριο, ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει, τῆς ζωῆς μας, τὰ ὑπόλοιπα δὲν θὰ μᾶς ὠφελήσουν σὲ τίποτε καὶ θὰ μείνουμε ἔξω τοῦ θείου νυμφῶνος, ὅμοιοι μὲ τὶς μωρὲς παρθένους τῆς παραβολῆς, πού εἶχαν τὸν πτόθο, εἶχαν καὶ τὶς λυχνίες, ἀλλὰ δὲν εἶχαν τὸ λάδι.

Ἐνα τέτοιο πανάκριβο, ἀγαπημένο ἀνάγνωσμα εἶναι ἡ εὐαγγελικὴ περικοπὴ τῆς Β' Κυριακῆς τοῦ Λουκά. Στὸ σημεῖο αὐτὸ τοῦ λειτουργικοῦ ἔτους, ἡ ἐπίμονη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μᾶς φέρνει κάθε χρόνο σὲ συνάντησι μὲ τὸ βασικὸ μάθημα τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανισμοῦ, πού κάθε φορὰ τὸ ἀκροαζόμεστε, χωρὶς ἀλλοίμονο νὰ τὸ κάνουμε βᾶσι τῆς ζωῆς μας, χρυσὸ κανόνα τῆς, χωρὶς νὰ νοιώθουμε ὅπως κι' ὅσο τοῦ ἀξίζει ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ κλειδί, μὲ τὸ ὁποῖο θὰ εἰσέλθουμε στὴν ἄνω μακαριότητα.

Ἴδου τὶ μᾶς λέγει ὁ Κύριος σ' αὐτὴ τὴν περικοπὴ, στὴν ἀπλῆ σημερινὴ γλῶσσα :

«Καθὼς θέλετε νὰ κάνουν σὲ σᾶς οἱ ἄνθρωποι, ἔτσι κι' ἐσεῖς νὰ κάνετε σ' αὐτούς. Κι' ἂν ἀγαπᾶτε ὅσους σᾶς ἀγαποῦν, ποιά ἢ διαφορά ; Γιατί κι' οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀγαποῦν ὅσους τοὺς ἀγαποῦν. Κι' ἂν κάνετε καλὸ σὲ ὅσους σᾶς κάνουν καλὸ, ποιά ἢ διαφορά ; Γιατί κι' οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ ἴδιο κάνουν. Κι' ἂν δανερίζετε σὲ ὅσους περιμένετε νὰ σᾶς τὸ ἀνταποδώσουν ποιά ἢ διαφορά ; Γιατί κι' οἱ ἁμαρτωλοὶ δανερίζουν σὲ ἁμαρτωλοὺς, ὁ καθένας γιὰ τὸ συμφέρον του. Ἄλλὰ νὰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθρούς σας καὶ νὰ κάνετε τὸ καλὸ καὶ νὰ δανερίζετε χωρὶς κανένα ὑπολογισμὸ καὶ θὰ εἶναι ἡ ἀμοιβή σας πολλή καὶ θὰ εἴστε γιοιοὶ τοῦ Ὑψίστου, γιατί ἐκεῖνος εἶναι καλὸς ἀπέναντι στοὺς ἀχάριστους

καὶ τοὺς διεστραμμένους. Νὰ εἶστε λοιπὸν σπλαχνικοί, καθὼς κι' ὁ Πατέρας σας εἶναι σπλαχνικός».

Ὁ χριστιανὸς ἀγαπᾷ. Αὐτὸ τὸ ρῆμα καλύπτει ὅλη τὴν πραγματικότητα τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν φανερωμάτων του μέσα στὸν κόσμο. Ἀγαπᾷ χωρὶς ὑπολογισμό, χωρὶς διακρίσεις. Ὅχι μονάχα ὄσους ἀντανακλοῦν τὴν ἀγάπη του, ἀλλὰ κι' ὄσους τοῦ ἀνταποδίδουν ἢ τὴν ἀδιαφορία τῆς ἀχαριστίας ἢ κακὸ ἀντὶ καλοῦ, αὐτοὺς ποὺ ἀξίζουν τὸ ὄνομα τοῦ ἐχθροῦ. Ὅπως ὁ οὐράνιος Πατέρας του εἶναι σπλαχνικός ἀπέναντι σὲ ὄλους ἀνεξάρτητα τοὺς ἀνθρώπους, ἀνατέλλοντας κάθε πρωτὶ τὸν ἥλιο του πάνω σὲ δικαίους κι' ἀδίκους, ἔτσι κι' αὐτὸς δὲν ξεχωρίζει ἀνάμεσα στοὺς πλησίον του τὰ ἀντικείμενα τῆς ἀγάπης του. Νοιώθει γιὰ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους στοργή, φίλτρο. Γιατὶ ἔμαθε ἀπὸ τὸν Χριστὸ νὰ τοὺς βλέπη σὰν ἀδελφούς του, ὅπως κι' εἶναι, μιὰ κι' ἔχει μαζί τους κοινὸ Πατέρα. «Κανεὶς δὲν πρέπει νὰ ἀγνοῇ—διδάσκει ὁ Μέγας Βασίλειος—ὅτι ὄλοι οἱ ἄνθρωποι εἴμαστε τῆς ἴδιας φύσεως, ὅτι ὄλοι ἀνεξάρτητα εἴμαστε συγγενεῖς, ἔχοντας ἓνα Πατέρα, τὸν Θεό. Ὅποιος λοιπὸν χωρίζει τοὺς ἀνθρώπους σὲ φίλους, συγγενεῖς, ἀγνώστους ἢ ξένους, δὲν βλέπει σωστά».

Ἄν ἔτσι δὲν αἰσθάνεται καὶ δὲν συμπεριφέρεται ὁ ἄνθρωπος μέσα στὸν κόσμο, εἶναι μάταια ὅλα τὰ ἄλλα. Τί νὰ τίς κάνη τίς προσευχές, τὰ σταυροκοπήματα, τὴ μελέτη τῆς Γραφῆς, τίς νηστείες, ὅτιδήποτε ἄλλο διακρίνει τὸν εὐσεβῆ ἀπὸ τὸν ἀσεβῆ, ὅταν τοῦ λείπη αὐτὴ ἡ ἀνιδιοτελής, ἀπεριόριστη ἀγάπη, ποὺ δὲν ξέρει νὰ κάνη ὑπολογισμούς, οὔτε νὰ ἀναδιπλωθῆ μπροστὰ στὴν κακία καὶ τὴν ἀγνωμοσύνη ; Ὅλα ἐκεῖνα εἶναι περιττὰ ἢ μᾶλλον γίνονται ἓνας ἀκόμη λόγος, γιὰ νὰ πάη στὴν κόλασι. Γιατὶ τότε μοιάζει μὲ τοὺς Γραμματεῖς καὶ τοὺς Φαρισαίους, ἐναντίον τῶν ὁποίων ὁ Χριστὸς ἐξαπέλυσε τὰ φοβερά του ἐκεῖνα οὐαί.

Θέλεις νὰ εἶσαι ἀληθινὸ παιδὶ τοῦ Θεοῦ; Ἄνοιξε τὴν καρδιά σου στὸ πάρα πάνω εὐαγγελικὸ μάθημα. Κάνε το ἄξονα τοῦ βίου σου. Ἀλφάδιασε πάνω σ' αὐτὴ τὴ διδαχὴ τοῦ Χριστοῦ, τὴ σκέψη σου, τὰ αἰσθήματά σου, τίς πράξεις σου. Ἐτσι, μονομιᾶς ἔχεις δικό σου τὸν παράδεισο, ἐξασφαλισμένη τὴ σωτηρία σου.

Προορισμός σου εἶναι νὰ μοιάσης τοῦ Θεοῦ. Λοιπὸν, ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης σοῦ λέγει τί εἶναι ὁ Θεός. Ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη. Γίνε καὶ σὺ ἀγάπη.

## ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ

### 20. Τ Α Β Ι Θ Α

«... Αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσιῶν ὧν ἐποίει» (Πράξ. θ', 36).

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος γίνῃ τοῦ Χριστοῦ μαθητῆς (Ἰωάν. ιγ', 35), φίλος (Ἰωάν. ιε', 14), καὶ ὑπηρέτης (Ἰωάν. ιβ', 26), δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ὀπλισθῆ με δυνάμεις ὑπερανθρώπους. Καὶ αὐτὸ μᾶς τὸ βεβαιοῖ ἡ ἱστορία τῆς Θρησκείας μας. Ἀγράμματοι συνέλαβαν τὰ βαθύτερα νοήματα τῶν εὐαγγελικῶν λόγων ποῦ βγῆκαν ἀπ' τὸ στόμα τοῦ Θεανθρώπου, βραδύγλωσσοι ἀνεδείχθησαν ρήτορες, φτωχοὶ ἀπ' τῆς πλευρᾶς τοῦ λεξιλογίου, ἀπέκτησαν πλοῦτον ἐκφραστικῶν μέσων καὶ διετύπωναν τῇ δυνατώτερῃ φιλοσοφίᾳ τοῦ αἰῶνος, ποῦ ἀπαιτοῦσε καρδιὰ καὶ μυαλό, περιορισμένοι στὸν ἑαυτό τους καὶ στὸ ταπεινὸ ἐπάγγελμά τους, διηύρυναν τὸν ὀρίζοντα τῆς δράσεώς των γιὰ τὸ φωτισμὸ τῶν πολλῶν καὶ ἐκεῖνοι ποῦ ἔμαθαν ν' ἀπλώνουν καὶ νὰ τυλίγουν τὰ δίχτυα τους στὴ θάλασσα, ἔγιναν ὄργανα βουλῆς τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ ξετυλίγουν ἀπ' τὶς ἀνιάτες ἀρρώστειες τοὺς ἀσθενεῖς καὶ νὰ γλυτώνουν ἀπὸ τὰ δίχτυα τοῦ κακοῦ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, γυναῖκες δὲ ἀπλές ποῦ δὲν ἤσχοιοῦντο με τίποτ' ἄλλο παρὰ με φλυαρίες καὶ τὶς ἀργολογίες καὶ με ἄκαρπα ἔργα, ὑπῆρξαν ὑπόδειγμα ἐγκρατείας, σεμνότητος καὶ δημιουργοῦ δράσεως μέσα εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως ἡ σημερινὴ Ταβιθά.

\*  
\* \*

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, σὰν ἄλλος ἐπιτελὴς ἀξιωματικὸς ποῦ ἐπιθεωρεῖ τὰς κατὰ τόπους φρουρὰς τοῦ στρατεύματος, γιὰ νὰ λάβῃ γνῶσι τοῦ δυναμικοῦ καὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ στρατοῦ, περιήρχετο τὰ ὀργανωμένα χριστιανικὰ κέντρα καὶ ἐλάμβανε γνῶσι τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν, ἔδινε συμβουλές, ἐστήριζε στὴν πίστι, διώρθωνε, ἐὰν παρίστατο ἀνάγκη, ὠρισμένα ἄτοπα, καὶ με τὸ χάρισμα τῶν ἰαμάτων ἐθεράπευεν ἀνιάτους ἀσθενεῖας, ὅπως τὸν Αἰνέαν, παράλυτον τῆς Λύδδας, ἐπὶ ὀκταετίαν, με τὸ πρόσταγμα «Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι στρωσον σεαυτῷ». Καὶ ἡ προσταγὴ ἔκαμε τὸ θαῦμα τῆς : «Καὶ εὐθέως ἀνέστη» (Πράξ. θ', 34). Ὁ ἄνθρωπος σὰν ἀνακλιθῆ στὴν παλάμη τοῦ Θεοῦ του, γίνεται θεῖος, φλογερός, ἀνήσυχος σὲ ἔργα ἀγαθὰ, θαυματουργὸν ὄργανον τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου, καταπλήσσει,

ἐμπνέει ἀπόλυτο σεβασμό, θερμαίνει μὲ τὴ θρησκευτικὴ του φωτιὰ τὸ περιβάλλον του καὶ γίνεται μιὰ ἡγετικὴ προσωπικότης ἐλπίδος καὶ παρηγοριᾶς. Οἱ κοσμικοὶ τύποι ποὺ κυλοῦναι ἄσκοπα στὴ ζωὴ χωρὶς Θεοῦ καὶ ἐλπίδα, παράλυτοι ψυχικὰ οἱ ἴδιοι, ἔρημοι καὶ νεκροί, ὅσῳ καὶ κοινωνικῶς ἢ μορφωτικῶς μεγάλοι κι' ἂν εἶναι ἐν συγκρίσει πρὸς τὴ μάζα τοῦ λαοῦ, κουράζουσι, ἔστω κι' ἂν δὲν βλάπτουσι. Συγκρίνατε τοὺς ἀπλοὺς Ἀποστόλους, τοὺς ἀφελεῖς ἀνθρώπους, ἄνδρες καὶ γυναῖκες πῶς ζήσαν παλαιότερα καὶ ζοῦσι στὴν ἐποχὴ μας μὲ τοὺς ἀθέους ὑλιστάς, σοφοὺς τοῦ κόσμου καὶ τίς γυναῖκες τοῦ κόσμου, θὰ ἰδῆτε τὴ διαφορὰ τους στὸν τρόπο τοῦ σκέπτεσθαι καὶ συναισθάνεσθαι, στὴ δρᾶσι τους. Οἱ πρῶτοι ποὺ ἠνώθησαν μὲ τὸν Χριστό, ἀπέκτησαν σοφία ποὺ ἀνεβάζει τιδὴ ψηλὰ ἀπὸ τὴ γῆ, γλυκύτητα ὕφους, ἀνωτερότητα ἤθους, ἡμερότητα προσώπου, ἐκφραστικότητά ἀγγελικὴ καὶ ἀνέπτυξαν ἢ ἀναπτύσσουσι καὶ σήμερα μιὰ καταπληκτικὴ, ἀκόμψαστον δραστηριότητα γιὰ τὸ σωσμὸ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τὴν περιθαψί του.

\* \*

Σταματοῦμε στὴ σημερινὴ μαθήτρια τοῦ Κυρίου ποὺ ἔζησε καὶ ἔδρασε στὴν Ἰόπη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν Ἀποστόλων : Τὴν Ταβιθᾶ, ποὺ τ' ὄνομά της ἐρμηνεύεται Ἑλληνιστὶ Δορκάς. Δὲν φαίνεται νὰ ἔχη γονεῖς, οὔτε καὶ νὰ εἶναι ἔγγαμος. Ἦτο μᾶλλον εὐκατάστατος καὶ Χριστιανὴ μὲ θρησκευτικὸ χριστιανικὸ βάθος. Μετὰ τὸ θάνατο τῶν γονέων της τὸ μεγάλο κενὸ τῆς ψυχῆς της τὸ ἐγέμισεν ὁ Χριστός. Ἡ ὀρφάνια της δὲν ὑπῆρξεν οὔτε αἰτία οὔτε ἀφορμὴ παραστρατήματος, ἐπειδὴ δὲν ἐπρόφθασαν οἱ γονεῖς της νὰ τὴν ἀποκαταστήσουσι κατὰ κόσμον. Στὴν ἐφηβικὴ της ἡλικίᾳ καὶ στὴν ὀριμανσὴ της, σὰν γυναῖκα τοῦ καιροῦ της, δὲν κατελήφθη ἀπὸ τὸ πάθος τῆς παντρεϊᾶς, δὲν ἔχασε τὴν ἰσορροπία της μὲ τὰ ἄχ καὶ τὰ βᾶχ ἐκείνων ποὺ ψητὸ γιὰ τὴ ζωὴ τους, κέντρο δηλαδὴ τῶν διαφορῶν τους εἶναι ἡ κοσμικὴ ἀποκατάστασις καὶ ἓνας χαμηλὸς κοινωνικὸς ἐγωϊσμός. Ἡ Ταβιθᾶ εὐφροσύνῃ, ἐξ ἰδιοσυγκρασίας ἐνεργὸς δύναμις καὶ φιλοσοφημένη ὑπαρξίς, ἐμαθήτευσε στὸ Σχολεῖο τοῦ Χριστοῦ κι' ἐφέρετο στὰ χεῖλη ὄλων τῶν κατοικοῦντων τὴν Ἰόππην καὶ τὰ περίχωρα ὡς «μαθήτρια τοῦ Χριστοῦ». Αὐτὴ ἡ φυσικὴ σύστασίς της, ἡ ἀγνή της ψυχὴ καὶ τὸ ἀγνό της σῶμα, μετὰ τὴν ἐπίσημη ἔνταξι της στὸ στρατὸ τῆς Ἐκκλησίας, σὰν ἱερὰ κεφάλαια, ἐχρησιμοποιήθησαν ἀπὸ τὴν πίστι καὶ τὴν ἀγάπη της πρὸς τὸν Ἰησοῦν μονάχα γιὰ τὴ δόξα του. Δὲν ἐνόμισε πὼς ἔπρεπε ὑστερα ἀπὸ τὴν προσωπικὴ εὐεργεσία ποὺ πῆρε, ὑστερα ἀπὸ τὴ γυναιμία της μὲ τὸ Χριστό, νὰ παραδώσῃ τὸν ἑαυτὸ της στὸν ἐπίγειο νυμφίο. Τῆς ἐφαίνετο τόσο μικρὸ, τόσο ταπεινωτικὸ, τόσο ἄδικο γιὰ τὸ γενικώτερο καλὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Κοινωνίας

νά κατεβῆ τὰ σκολοπάτια τῶν σαρκικῶν γυναικῶν καὶ νά συρτα-  
 ρώσῃ τὰ πνευματικά της κεφάλαια καὶ τὴ ζωτικότητα της στὰ  
 ντουλάπια μιᾶς σπιτικῆς κουζίνας, στὸ προσκέφαλο τοῦ οἰκογε-  
 νειακοῦ βίου, στὰ γαστρικὰ ὑγρά τοῦ γάμου ἢ ν' ἀπορροφηθῆ ἀπὸ  
 τὶς ἀκαρπες καὶ ἐν πολλοῖς βασανιστικῆς καὶ ἐπιβλαβεῖς κοσμικῆς  
 φροντίδες. Ἡ Ταβιθᾶ εἶχε συνείδησι τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ  
 πλοῦτου· εἶχε τὴν εὐφυΐα νά συγκρίνῃ μεταξὺ ἐγγάμου καὶ ἀγάμου  
 ζωῆς, νά βρῆσκῃ τὴ διαφορὰ καὶ ν' ἀποφασίζῃ σύμφωνα μὲ τὸ μό-  
 νιμο συμφέρον τῆς ψυχῆς της καὶ τῆς Ἐκκλησίας της. Δὲν εἶχε  
 καμμιά σχέσι ὁ χαρακτήρας της μὲ τὸ χαρακτήρα ἐξάλλων κο-  
 ριτσιῶν, πού, εὐθὺς μὲ τὴν ὠρίμανσή τους ὡς γυναικῶν, διακατέ-  
 χονται ἀπὸ τὸ πάθος τῆς παντρεῖᾶς καὶ ζοῦν μὲ τὴν ἀγωνία καὶ τὸ  
 ἄγχος ὄσω ἢ ἡλικία προχωρεῖ καὶ ὄσω τὰ χρόνια μειώνουν τὰ φυσικὰ  
 προσόντα γιὰ τὸ γάμο. Ἡρεμη, γλυκειά, γαλήνια παρθενικὴ ὑπαρ-  
 ξις ἢ Ταβιθᾶ, ξεχωρίζεν ἀπὸ τὶς κόρες καὶ τὶς γυναῖκες τοῦ περι-  
 βάλλοντός της.

\* \* \*

Μιά τέτοια ὑπαρξις δὲν μπορούσε καὶ νά μένῃ ἀδρανῆς. Δὲν  
 ἀρκεῖ μόνο μιὰ κόρη νά σηκωθῆ πιδ ψηλὰ ἀπὸ τὸν κοινὸ αἰσθησια-  
 σμὸ τῶν πολλῶν καὶ νά περιφρουρήσῃ μὲ τὴ δύναμι τοῦ Χριστοῦ  
 τὸ ἠθικὸ καὶ πνευματικὸ της μεγαλεῖο. Δὲν ἀρκεῖ νά προβάλλῃ  
 στὰ μάτια ὄλων σὰν ἐξαιρετικὸ καὶ ἀξιοσέβαστο πλάσμα πού κα-  
 τορθώνει νά συγκρατῆται στὸ ὕψος τῆς ἐγκρατείας καὶ εὐπρεπείας,  
 τὴ στιγμὴ πού τῆς ἡλικίας της πρόσωπα φύαρα, περίεργα, ἀσυγ-  
 κράτητα καὶ ἀναιδῆ λυσσομανοῦν στὶς ροῦγες καὶ στὶς γειτονιές,  
 στοὺς δρόμους καὶ στὰ κακόφημα κέντρα, στὰ σοκάκια καὶ στὶς  
 γωνιές. Ἡ πίστις καὶ ἡ ἀρετὴ δὲν εἶναι ἀπλῶς ἄρνησις τοῦ κακοῦ  
 καὶ ἡ θέσις τοῦ ἀγαθοῦ. Εἶναι καὶ μεγάλα κίνητρα καὶ ὠστικῆς  
 δυνάμεις πρὸς ἐνεργοποίησιν τοῦ ψυχικοῦ δυναμιμοῦ καὶ τῆς σω-  
 ματικῆς ὑπρεπείας καὶ ζωτικότητος. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν θάλπει  
 στοὺς κόλπους του πίστι θαμμένη στὴ γῆ καὶ ἀρετὴ μουχλιασμένη  
 στὸ μπαούλο τῆς καρδιάς. Δραστηριοποιεῖ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν  
 ὠθῆ νά πολλαπλασιάσῃ τὰ τάλαντα πού ἔλαβε σὰν προῖκα ἀπὸ τὸν  
 Κύριο. Τέτοιες σκέψεις ἔκανε ἡ Ταβιθᾶ. Ἐξ ἄλλου, σὰν φωτισμένη  
 ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κόρη, ἐνοιωθε πὼς ἡ ἀδράνεια σὲ μιὰ  
 ἄγαμο γυναῖκα βλάπτει καὶ σωματικὰ καὶ ψυχικὰ. Ἐφ' ὅσον ἡ  
 ἐκλεκτικὴ καὶ εὐγενεστέρα ὑπαρξις ἐπροτίμησε μὲ τὴν ἐλευθέρα  
 της ἐκλογὴ τὴν ἀγαμία καὶ ἠκολούθησε τὸ Χριστό, ὄφειλε καὶ νά  
 τὸν διακονῆ καὶ μὲ τὴ θεωρία καὶ μὲ τὴν πράξι. Μὲ τὴ θεωρία,  
 παρεκτός τοῦ ὑποδειγματικοῦ της βίου, νά ἐκμεταλλεῖται κάθε  
 περίστασι καὶ νά ὀμιλῆ γιὰ τὸ Χριστό, γιὰ τὸν ἐξευγενισμὸ τῆς  
 ψυχῆς, γιὰ τὴν ἐκτέλεσι καθηκόντων πού ἐπιβάλλει ἡ ἀγάπη τοῦ

Χριστοῦ πρὸς τὸν πλησίον καὶ ἡ γυναικεία φύσις· μετὴν προᾶξι, νὰ παρέχῃ τὸν ἑαυτὸ της ζωντανὸ παράδειγμα φιλανθρωπικῆς δράσεως. Ἐὰν ἡ ἀγάμος ζωὴ δὲν συνοδεύεται ἀπὸ ἔργα, μέσα στὰ ὁποῖα θὰ διοχετεύεται ἡ ψυχικὴ δύναμις καὶ ἐνέργεια τοῦ ἀγάμου, καὶ μάλιστα μιᾶς κόρης, τότε θάχουμε ὅπωςδήποτε ἀπωθήσεις, ρήγματα, νευρώσεις, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἐκδηλῆς κοινωνικὲς ἀθλιότητες. Ἡ μελέτη, ἡ ἱεραποστολικὴ δράσις, ἡ ἀφοσίωσις σ' ἔργα κοινωνικῆς εὐποιίας, μποροῦν κάλλιστα ν' ἀντικαταστήσουν τὴ σαρκικὴ παιδοποιΐα, πρὸς τὴν ὁποῖαν φέρεται ἡ γυναῖκα μετὴν ὁρμὴ τῆς μητρότητος. Μπορεῖ νὰ γεννήσῃ τῆς ψυχῆς της πνευματικὰ παιδιὰ μετὴ τῆ χαρὰ πὼς θὰ τὴν γλυκάνουν καὶ στὴν παρούσα ζωὴ καὶ μεγάλη παρρησία θὰ τῆς δώσουν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δικαιοκρισίας τοῦ Κυρίου μας.

\* \* \*

Αὐτὰ τὰ τόσον βαθεῖα καὶ ἀληθινὰ, τὰ εἶχε νοιώσει ἡ Ταβιθᾶ, χωρὶς νὰ μελετήσῃ ψυχοπαθολογία καὶ νὰ σπουδάσῃ ψυχιατρικὴ ἢ σύστημα δογματικῆς καὶ ἠθικῆς. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ ἔκαμε βιώματα καρπογόνα. Κι' ἐν πρώτοις μετὴ τὴν παρουσία της δὲν ἔζησε φανταχτερὴ ζωὴ ὥστε νὰ προκαλῆ καὶ νὰ προσελκύῃ πολυωνύμους μνηστήρας, μετὴ τὴν εὐχέρεια τῆς ἀλλαγῆς καὶ τῶν ἐρωτοπεισμάτων. Τὴν περιουσία της τὴν ἐφίαξε μοσχολίβανο, ζυμωμένο μετὸ μῦρο τῆς ἀγάπης της πρὸς τοὺς πάσχοντας ἀδελφούς: «...αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυῶν ὧν ἐποίει» (Πραξ. θ', 36). Τὰ ἀγαθὰ ἔργα γίνονται ἀπὸ ἀγαθοὺς ἀνθρώπους, ὅπως ἐτόνισεν ὁ Κύριος (Ματθ. β', 13), ἀφοῦ «ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθὰ» καὶ «πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ» (Ματθ. ζ', 17). Καὶ ἡ Ταβιθᾶ ἔκανε ἀγαθὰ ἔργα καὶ ἐλεημοσύνας, γιατί ἦταν ἀγαθὴ καὶ εὐσπλαχνικὴ. Ἐσκέπτετο καὶ ἔλεγε: ἐμεῖς δὲν εἴμεθα μόνον ἄνθρωποι, εἴμεθα καὶ Χριστιανοί. Ἐάνθρωποι πρέπει νάχουμε συμπόνια κι' ὡς Χριστιανοὶ ἀγάπη. Ἡ συμπόνια μας δείχεται σ' ἔργα ποὺ ἀνακουφίζουν τὸν πόνο τῶν συνανθρώπων μας καὶ ἡ ἀγάπη στὴν ἀτομικὴ μας θυσία ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν. Ἡ Ταβιθᾶ συνεδύαζε καὶ τὰ δύο. Ἡ ἀγνή καὶ τρυφερὴ της καρδιά ἐνοιῶθε τὴν συμπόνια γιατί εἶχε τὴν εὐαισθησία σὲ ἀκρότατο βαθμὸ. Μὰ σὰν Χριστιανὴ φωτισμένη σὲ κάθε της ἔργο κοινωνικὸ ἔθετε τὴ σφραγίδα τῆς ἀγάπης της «κλαίουσα μετὰ κλεόντων καὶ χαίρουσα μετὰ χαϊρόντων» ὅπως γράφει ὁ θεὸς Παῦλος (Ρωμ. β', 15). Ἐπλησίαζε τὸν ἄρρωστο. Δὲν ρωτοῦσε ἀπὸ ποιά ἀρρώστεια πάσχει, ἀν δὴλ. ἦταν κολητικὴ, ἀν τὸ σῶμα τοῦ ἀρρώστου ἐξέπεμπε κακοσμία, ἀν τὸ περιβάλλον ἦταν φτωχικὸ καὶ ὁ ἄρρωστος ἦταν τυλιγμένος μετ' ἄπλυτα ράκη του. Θεωροῦσε καὶ τοῦτο μιὰ μεγάλη εὐκαιρία νὰ ὑπηρετήσῃ σὰν ἱέρεια τῆς ἀγάπης



τοῦ Χριστοῦ τὸν ἀδελφὸ πού ἔπασχε. Σκούπιζε τὸ σπίτι του, ἂν δὲν εἶχε κανένα στενὰ δικό του, τακτοποιοῦσε τὸ νοικοκυριό, τὸν ἔπλενε, τοῦ ἄλλαζε ρουχισμό, ἔκανε τὸ στρώμα του ἀπαλό, τοῦδινε χαρὰ μὲ τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ στὴν καρδιά του καὶ τὰ λουλούδια στὸ παράθυρό του, καὶ τὸν ἐνίσχυε οἰκονομικά, ἀναζωογονῶντας τον μὲ τὶς ὠραῖες ἐλπίδες πού τοῦ ἄπλωνε στὴν ψυχή. Ἐπλησίαζε τὴν ἐγκαταλελειμμένη χήρα καὶ τὸ ὄρφανό, σὰν Ἄγγελος Θεοῦ καὶ μὲ τὴ ζεστασιά τῶν λόγων καὶ τῶν τρόπων τῆς ἔδωχε ἀπὸ τὸ σπίτι τους τὸ σύννεφο τῆς ἐρημιάς. Τοὺς ἀπέδειχνε μὲ πειστικά ἐπιχειρήματα πὼς ἂν ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε τὴ δοκιμασία τῆς χηρείας καὶ τῆς ὀρφάνειας ὁ ἴδιος εἶναι κοντὰ τους καὶ τοὺς κρατεῖ στὰ φτερά τῆς προστασίας του, ἀρκεῖ νὰ τὸν πιστεύουν σὰν πατέρα τους καὶ νὰ τὸν εὐχαριστοῦν σὰν παιδιὰ του. Ἐμπαινε στὸ σπίτι τοῦ φτωχοῦ μὲ τὴ στοργή στὴν καρδιά τῆς, τὴ γλυκύτητα στὰ χεῖλη τῆς καὶ τὸν πλοῦτο στὴν ἀγκαλιά τῆς γιὰ νὰ τοῦ δώση νὰ καταλάβῃ αὐτὸς καὶ τὰ παιδιὰ του πὼς διπλα ὑπάρχουν ἀδελφοὶ πού πῆραν τὴν ἐντολή ἀπ' τὸ Χριστὸ νὰ βοηθοῦν τοὺς φτωχοὺς καὶ τὴν ἐκτελοῦν. Ἐξέτρυπανε μέσα ἀπ' τὴν ἀφάνεια καὶ τὴν πικρὴ ἐγκατάλειψη γεροντάκια καὶ γρηοῦλες νὰ τοὺς δώση κουράγιο καὶ ζεστασιά μὲ τὴν περιποίηση καὶ τὴ συντροφιά τῆς, χωρὶς νὰ σιχαίνεται τὴν ἐμφάνισή τους καὶ νὰ βαρύνεται ἀπ' τὶς παραξενιές του. Σταματοῦσε τὸ παραστρατημένο παιδί γιὰ νὰ τὸ ἐπαναφέρῃ στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ τοῦ δώση τὰ μέσα τῆς ἀξιοπρεποῦς δουλειᾶς γιὰ νὰ ζήσῃ τίμια καὶ μὲ ψηλὰ τὸ μέτωπο. Σὰν εἰρηνοποιὸς Ἄγγελος συνεφιλιωνε ἐχθρούς, ἐπρολάμβανε διάλυσιν οἰκογενειῶν, ἐγένετο φραγμὸς στὴ διαφθορὰ πού ὠθοῦντο πολλοὶ ἀπὸ φτώχεια καὶ δυστυχία. Ἡ ὄλη τῆς δρᾶσις στὴν κοινωνία τῆς Ἰόπτης ἀπέδειξε πὼς ἐπαξίως ἔφερε τὸ ὄνομα τῆς μαθητρίας τοῦ Χριστοῦ (Πράξ. θ', 36).

\* \*

Ἄλλὰ καὶ ἡ Ταβιθᾶ ἄνθρωπος θνητὸς ἦταν, ἔστω κι' ἂν ἐξοῦσε σὰν ἑνσαρκὸς ἄγγελος. Ἡ ἀρρώστεια καὶ ὁ θάνατος εἶναι κληρὸς ἀμαρτωλῶν καὶ ἁγίων. Χαρὰ σ' ἐκεῖνον πού θὰ τὸν βρῆ ἢ προσευχόμενον ἢ ἀγαθοποιοῦντα, ἢ ὁμιλοῦντα γιὰ τὸ Χριστὸ καὶ τὴ βασιλεία του. Εἶναι εὐτυχὴς καὶ ἁγιωτάτῃ ἡ στιγμή πού τὸν ἐπισκέπτεται ὁ θάνατος: «Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν καὶ ἀποθανεῖν» (θ', 37). Ἡ ἀσθένεια καὶ ὁ θάνατος τῆς Ταβιθᾶ συνέπεσε μὲ τὴν παρουσία τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, στὴν πλησιόχωρο πρὸς τὴν Ἰόπτην πόλι Λύδδα. Συναγεμὸς μεταξὺ τῶν μαθητῶν. Ἀναστάτωσις στὴν Ἰόπτη. Θρῆνος καὶ κοπετὸς σ' ὀλόκληρο τὸ λαὸ γιὰ τὴν ἀπώλεια τῆς εὐεργέτιδός του. Γενικὸ πένθος παντοῦ. Ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιὰ, πλούσιοι, φτωχοί, πι-

στοι και ἄπιστοι με γλωμῆ τὴν ὄψι και κατάβρεκτες ἀπὸ δάκρυα παρειῆς ἐπύκνωναν τοὺς δρόμους και ἐκύκλωναν τὸ σπίτι τῆς Ταβιθᾶ γιὰ νὰ τὴν ἰδοῦν γιὰ τελευταία φορὰ σὰν μητέρα, σὰν προστάτιδα, σὰν ἀδελφῆ, σὰν ἄγγελο. Κι ἦταν τόσο συντριπτικά συγκινητικό τὸ φαινόμενο, ὥστε οἱ μαθηταὶ τῆς Ἰόπτης δὲν ἄνθεξαν ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς τὸν Πέτρον παρακαλοῦντες μὴ ὀκνήσαι διελθεῖν ἕως αὐτῶν». Ὡσπου νὰ εἰδοποιηθῆ ὁ Ἀπόστολος οἱ Χριστιανοὶ (λοῦσαντες αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερώῳ) (θ', 38). Ὁ Πέτρος καταφθάνει ἀμέσως και ὁδηγεῖται κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν νεκρᾶν Ταβιθᾶ, ἐνῶ αὐθόρμητα πλησιάζουν τὸν Ἀπόστολον Πέτρο «πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι και ἐπιδεικνυόμεναι χιτῶνας και ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὔσα ἡ Δορκάς». Ὅπως και τὸ κακό, ἔτσι και ἡ καλωσύνη πρὸς τὸν Πέτρον δὲν κρύβεται, ὅσα κι' ἂν γίνεται κρυφά, κατὰ τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου (Ματθ. στ', 2-3), «Σοῦ δὲ ποιῶντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου, ὅπως ἢ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ και ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ». Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος πρὸ τῶν συγκινητικῶν αὐτῶν ἐκδηλώσεων τοῦ πλήθους ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς Ταβιθᾶ, «ἐκβαλὼν ἔξω πάντας θεῖς τὰ γόνατα προσηύξατο, και ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπε· Ταβιθᾶ, ἀνάστηθι». Ἡ πίστις και ἡ ἐλεημοσύνη ἀνασταίνου νεκρούς. «Ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς και ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισε. Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν, φωνήσας δὲ τοὺς ἀγίους και τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν» (Πράξ. θ', 40-41).

\* \*

Εἶναι περιττὸ νὰ σημειωθῆ τί θὰ ἐπηκολούθησε. Γὰ δάκρυα τῆς λύπης διαδέχονται δάκρυα καταπλήξεως και χαρᾶς. Καταπλήξεως γιὰτι βλέπουν τὴν νεκρὰ ζωντανὴ μεταξὺ τους και χαρᾶς γιὰτι τέτοιο πρόσωπο θὰ συνεχίσῃ τὴν εὐεργετικὴ του δράσι μέσα στὴν κοινωνία. Και τὸ θαῦμα τοῦτο τῆς ἀναστάσεως τῆς Ταβιθᾶ ἐπέτυχε διπλὸ τὸ κέρδος. Πρῶτον, γιὰτι τὸ κύρος τῶν Ἀποστόλων ἔμεινε ἄσειστο στὶς καρδιῆς τῶν πιστῶν, πολλοὶ δὲ ἄπιστοι ἠσπᾶσθησαν τὸν Χριστιανισμόν ἀμέσως (θ', 42), και ἔπειτα, γιὰτι διεβοήθη και ἐκηρύχθη παντοῦ πὸς γυναῖκες ἀφωσιωμένες στὴν ὑπηρεσία τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦμποροῦν νὰ ἐλπίζουν στὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ και στὴν βαθυτάτη ἐκτίμησι τῆς ὑγιούς κοινωνίας. Κυρίως στὸ πρῶτο. Τόσες Χριστιανές, ποὺ και σωματικὴ ζωτικότητα ἔχουν και τὰ ὕλικά μέσα διαθέτουν, θὰμποροῦσαν νὰ μιμηθοῦν τὴν Ταβιθᾶ, ἀντὶ νὰ ἀργολογοῦν και νὰ παραμένουν ἀκαρπες σὰν τὴν ξηρανθεῖσα συκῆ τοῦ Εὐαγγελίου (Ματθ. κα', 19). Δυστύχημα εἶναι ποὺ ἡ σύγχρονη γυναῖκα μεριμνᾷ και τυρβάζει περὶ ἄλλα ἄσκοπα και βλαβερὰ και δὲν καλλιεργεῖ τὴν ψυχὴ της, οὔτε κατὰ

## ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΙΔΕΣ. ΙΕΡΕΩΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΑΡΚΑΡΗ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου κ. Δωρόθεος καὶ τὰ μέλη τοῦ εἰς Ἄνδρον συνελθόντος ἱερατικοῦ συνεδρίου, περὶ τοῦ ὁποίου ἐγράψαμεν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας», ἐπεσεκέφθησαν τὸν Ὅρμον Κορθίου, ὅπου ὁ αἰδес. ἱερεὺς Ἀντώνιος Μάρκαρης προσεφώνησε τὸν Σεβασμιώτατον καὶ τὰ μέλη τοῦ ἱερατικοῦ συνεδρίου ὡς ἀκολούθως :

«Σταθμὸς στὰ χρονικὰ τῆς ἐνορίας μας ἡ σημερινὴ ἡμέρα, κἀντί τὸ πρωτοφανές στὸ χωριὸ ἐτοῦτο καὶ στὴν περιφέρεια γενικὰ τοῦ Κορθίου.

Σύμπασα ἡ τάξι τῶν ἐφημερίων τοῦ νησιοῦ, συναγμένη στὸν Ἱερό μας Ναό, γιὰ νὰ λάβῃ ἀπὸ μὲν τὸν Θεὸ «Πνεῦμα χάριτος καὶ σοφίας», ἀπὸ τὸν Θεοματουργὸ Ἅγιο Νικόλαο τὸν «κανόνα τῆς πίστεως», ἀπὸ δὲ τὸν λατρευτὸ μας Ποιμενάρχη ὑποθήκες καὶ κατευθυντήριες γραμμὲς γιὰ τὴν ἀρτιότερη καὶ ἀποτελεσματικώτερη ἐκπλήρωσι τοῦ ἱεροῦ μας καθήκοντος καὶ τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ μας.

Εἶναι ἀλήθεια, ἀγαπητοί, πὼς ζοῦμε σὲ κοσμοϊστορικὴ ἐποχὴ. Ὁ δείκτης προόδου τῶν φυσικῶν ἰδίως ἐπιστημῶν ἀνέβηκε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἀνεβαίνει καταπληκτικὰ.

Τὰ μηχανικὰ μέσα πού βρῆκε καὶ κατασκεύασε ὁ ἄνθρωπος εἶναι τόσα καὶ τέλεια, πού προκαλοῦνε ἴλιγγο, ἀγωνία, τρόμο!

Καρυδότσουφλο, κύτταρο μικρούτσικο, μόριο ἓνα, ὁ ἀπλοϊκὸς ἄνθρωπος μέσα στὸν κόσμον, πού τρέχει μὲ φρενιδιώδη ταχύτητα, ἔχει πετάξει τὴν ἀσπίδα—ἀφοῦ τίποτε ἄλλο δὲν ξέρει οὔτε μπορεῖ νὰ κάμῃ—, ἔχει παραδώσει τὰ ὄπλα, ἀφήνοντας τὸν ἑαυτὸν του ἔρμαιον μέσα στὰ λασπωμένα νερὰ ὀρμητικοῦ χειμάρρου.

Τόσο γρήγορες καὶ τόσες πολλὲς εἶναι οἱ ἐναλλασσόμενες εἰκόνας πού πέφτουν στὰ μάτια του, πού τᾶχει πιὰ χάσει· καὶ ὅσο κι' ἂν

---

καθῆκον, σύμφωνα μὲ τὴ φύσι τῆς καὶ τὴν ἀποστολὴ τῆς, δὲν μπαίνει ἐθελόντρια ἀδελφὴ στὴν ὑπηρεσία τῆς ἀγάπῃ τοῦ Χριστοῦ. Ἄν ὅλες οἱ γυναῖκες, καὶ μάλιστα οἱ ἐλεύθερες κοπέλλες, ἐμιμοῦντο τὴν ἁγία Ταβιθᾶ, πού ἡ Ἐκκλησία μας τὴ γιορτάζει στὶς 25 Ὀκτωβρίου, ἀσφαλῶς ἓνα ὀλόκληρο Χριστιανικὸ σῶμα μὲ κίνητρο τὴ φλόγα τῆς ἀγάπῃς τοῦ Χριστοῦ, χωρὶς κοσμικοὺς νόμους, θὰ ἔθαυματούργει καὶ θὰ ἔδινε σὲ κάθε τί καὶ σὲ κάθε ἐνορία ζωντάνια μὲ τὴ φιλανθρωπικὴ καὶ πνευματικὴ τῶν δραστηριότητα ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ. Χριστιανές, σὰν τὴν ἀναστηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου Ταβιθᾶ, ποτὲ δὲν πεθαίνουν.

Ἄρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΑΛΥΒΑΣ  
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

τὸν παρακαλοῦμε τοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ μᾶς πῆ ἀπὸ ποῦ ξεκίνησε, ποῦ βρίσκεται, γιὰ ποῦ πάει.

Κιβωτὸς ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία μέσα στὸν κοσμολογικὸν αὐτὸν κατακλισμός, ζητᾷ θαλασσοψημένους ναυαγοσῶστες νὰ σκύψουν, γυρεύει χέρια γερὰ γιὰ ν' ἀπλωθοῦν καὶ περιμαζέψουνε τοὺς ναυαγούς.

Τῆς Κιβωτοῦ αὐτῆς τῆς Ἁγίας πλήρωμα κι' ἐμεῖς ὅλοι, συγκεντρωθήκαμε σήμερα ἐδῶ καὶ συσπειρωθήκαμε γύρω ἀπὸ τὸν σεπτὸ Πατέρα καὶ Πανάξιο Ποιμενάρχη μας γιὰ ν' ἀκούσωμε τοὺς ἐπαίοντας, νὰ ἐκφέρωμε κρίσεις, νὰ ἐκθέσωμε γνώμες, νὰ καταλήξωμε σὲ συμπεράσματα. Καὶ παίρνοντας τέλος τὶς σχετικὲς Ἀρχιερατικὲς ἐντολές, εὐχὰς καὶ εὐλογίες, νὰ ἐπιδοθοῦμε πιὸ κατάρτισμένοι τώρα καὶ μὲ μεγαλύτερη ὄρεξι στὸ μεγάλο μας ἔργο : στὸ σῶσιμο τῆς ἐνορίας μας, στὸ σῶσιμο τῶν συνανθρώπων μας, στὴ διάσωσι τοῦ κόσμου ποῦ τόσο κινδυνεύει.

Ἀπ' αὐτὲς λοιπὸν τὶς σκέψεις καὶ τὶς προϋποθέσεις ξεκινῶντας, εὐχαριστῶντες θερμὰ ὅλους ἐσᾶς ἰδιαιτέρως δὲ τὸν Σεβασμιώτατον γιὰ τὴν ὠραία ἐμπνευσι ποῦ εἶχε, καὶ γιὰ τὴν τιμὴ τὴν μεγάλη τὴν ὁποία ἔκαμε σὲ μᾶς τοὺς Κορθιανούς, μὲ τὸ νὰ ὀρίση καὶ τὸν Ὅρμον ὡς τόπο συνεχίσεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἱερατικοῦ μας Συνεδρίου, χαίρετίζω ἐκ μέρους τῶν ἐφημερίων τῆς περιφερείας Κορθίου τὸ Συνέδριον, εὐλαβικὰ δὲ ὑποβάλλω εἰς τὸν Σεβασμιώτατον τὴν θερμὴν παράκλησιν ὅπως ἡ σημερινὴ ἱερά μας σύναξις, ποῦ τόση εὐτυχία ἐσημείωσε, νὰ μὴν εἶναι ἡ τελευταία».

## ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

— Ἀπεστάλησαν εἰς τὰ Τοπικὰ TAKE αἱ καταστάσεις πρὸς πληρωμὴν τῆς διαφορᾶς λόγω ἀυξήσεως τῶν συντάξεων κατὰ 60<sup>0</sup>/<sub>0</sub> ἀπὸ 1-1-67—31-10-67 τῶν συνταξιούχων τοῦ TAKE.

Εἰς τοὺς συνταξιούχους Ἀθηνῶν ἡ διαφορὰ αὕτη θὰ καταβληθῆ τὴν 15ην Νοεμβρίου 1967.

— Αναπροσημύθησαν συμφώνως πρὸς τὴν ἀπὸ 17-10-1967 ἀπόφασιν τοῦ Δ/κοῦ Συμβουλίου αἱ ὑπὸ τοῦ TAKE καταβαλλόμεναι πολεμικαὶ συντάξεις.

— Θεωρηθέντα, ἀπεστάλησαν παρὰ τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Κοιν. Προνοίας εἰς 17 Βορείας Μητροπόλεις πρὸς διανομὴν τὰ βιβλιάρια ἀσθενείας τῶν εἰς τὴν Ὑγειονομικὴν περίθαλψιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 282/66 ΠΥΣ ὑπαγομένων πρεσβυτέρων ἡσφαλισμένων τοῦ TAKE, θεωρούμενα δέ, ἀποστέλλονται κατ' αὐτὰς καὶ εἰς τὰς Ἱ. Μητροπόλεις Ἰωαννίνων, Ἀρτης, Πρεβέζης, Παραμυθίας καὶ Δρυϊνουπόλεως.

Ἐν συνεχείᾳ θὰ ἐπακολουθήσῃ προοδευτικῶς ἡ ἀποστολὴ καὶ τῶν βιβλιαρίων εἰς τὰς ἄλλας Ἱ. Μητροπόλεις.

## Ο ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΑΚΕ ΕΤΟΥΣ 1966

Ἐκ τοῦ κυκλοφορήσαντος ἀπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1966 προκύπτουν τὰ ἐξῆς ἐπὶ τῶν κυριωτέρων σημείων, τῶν ὁποίων παρέχεται ἐνταῦθα συνοπτικὴ ἀνάλυσις (βλ. πίν. 1, εἰς σελ. 1014).

Ἐξ ἀπόψεως προελεύσεως τὰ ἔσοδα πάντων τῶν Κλάδων διακρίνονται εἰς :

Κατηγορίαι	1964	%	1965	%	1966	%
Εἰσφ. ἠσφαλισμένων	21223784	41,9	28729599	46,7	26883735	43,87
» Ἐργοδ. (I.N.)	9786969	19,4	11289841	18,4	11756868	19,20
» Κοινωνικὴ	12880479	25,5	13850884	22,6	14232493	23,06
Πρόσοδος ἐξωκκλήσ.	2549124	5,0	3424498	5,6	3743539	6,24
» περιουσίας	3752732	7,5	4431986	6,7	4903640	7,62
Διάφορα	353527	0,7	1460	—	985	0,01
	50546615	100	61738218	100	61521259	100

Παρατηρεῖται, ὅτι ἐνῶ εἰς πάσας ἐν γένει τὰς κατηγορίας τῶν ἐσόδων σημειοῦνται κατὰ τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν ἔτος 1966 ἄνοδος, ἔναντι τοῦ προηγούμενου ἔτους, εἰς τὸ ἔσοδον «εἰσφορῶν τῶν ἠσφαλισμένων» σημειοῦται πτώσις τῆς, ὀφειλομένης εἰς τήν, κατὰ τὸ προηγηθὲν ἔτος 1965, πραγματοποιηθεῖσαν εἰσπραξίν τῆς διαφορᾶς τῶν αὐξηθέντων μισθῶν τῶν ἠσφαλισμένων.

Πᾶσαι αἱ λοιπαὶ κατηγορίαι τῶν ἐσόδων σημειοῦν ἄνοδον ἔναντι προηγούμενων ἐτῶν, καθ' ἃ εἰς τὸν ἀνωτέρω συγκριτικὸν πίνακα ἀναφέρεται.

### ΕΞΟΔΑ

Αἱ παροχαὶ κατὰ κλάδους καὶ τὰ ἔξοδα διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως ὡς καὶ τὸ καθαρὸν ἀποτέλεσμα ἐμφαίνονται συγκριτικῶς κατὰ ἔτη εἰς τὸν ἐπόμενον πίνακα ἐν ἀναφορᾷ τῶν ἀντιστοίχων ἐσόδων μετὰ τῆς ποσοστιαίας κατανομῆς τούτων (βλ. πίν. 2, εἰς σελ. 1017).

### ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ

#### 1) Παροχαὶ Κλάδου Συντάξεων.

Αἱ παροχαὶ τοῦ Κλάδου Συντάξεων, κατὰ τὰ τέσσαρα τελευταῖα ἔτη, ἔχουν ὡς ἐξῆς :

	1963	1964	1965	1966
Συντάξεις	28.701.553	31.016.275	33.107.749	34.804.696
Ἐξοδα κηδείας	159.748	149.634	155.508	171.863
Σύνολον	28.861.301	31.165.909	33.263.257	34.976.559

**Πίναξ 1**  
**ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟΥΣ**

Κατηγορία Έσόδων	1964	%	1965	%	1966	%
<b>1. Κλάδου Συντάξεων</b>						
α) Εισφορά ήσφαλισμένων	11168863	22,1	16369076	26,5	13437956	21,8
β) Εισφορά Γ. Νικών (εργοδοτική)	9786969	19,3	11289841	18,3	11756868	19,1
γ) Εισφορά κοινωνική	12880480	25,5	13850834	22,5	14232433	23,4
δ) Έσοδα Ήξοικλησίων	2549124	5	3424498	5,5	3745339	6,09
ε) Έσοδα περιουσίας	3552732	7,-	4150986	6,7	4668639	7,6
στ) Διάφορα	353527	0,7	1460	—	985	0,01
<b>Σύνολο γ</b>	<b>40291695</b>	<b>79,6</b>	<b>49086695</b>	<b>79,5</b>	<b>47840480</b>	<b>77,7</b>
<b>2. Κλάδου Ασθeneίας</b>						
Έξ εισφορών ήσφαλισμένων	5895759	1,7	7243790	14,7	7624782	12,4
<b>3. Κλάδου Άρωγής</b>						
α) Έξ εισφορών ήσφαλισμένων	4459162	8,4	5146733	8,3	5820997	9,56
β) Έξ τόκων καταθέσεων του Κλάδ.	258000	0,6	281000	0,5	235000	0,34
<b>Σύνολο γ</b>	<b>4447162</b>	<b>8,7</b>	<b>5397733</b>	<b>8,8</b>	<b>6055997</b>	<b>9,9</b>
<b>ΣΥΝΟΛΑ ΓΕΝΙΚΑ</b>	<b>50604616</b>	<b>100</b>	<b>61728218</b>	<b>100</b>	<b>61521259</b>	<b>100</b>

<sup>1</sup>Αναλογία τῶν παροχῶν Κλάδου Συντάξεων (συντάξεων καὶ ἐξόδων κηδείας) πρὸς τὰ ἔσοδα τοῦ αὐτοῦ Κλάδου :

Ἔτη	Ἔσοδα	Παροχαὶ Κλ. Συντάξεων	Ἀναλογία %
1963	39.794.264	28.861.301	72,5
1964	40.291.695	31.165.909	77,4
1965	49.086.695	33.263.257	67,9
1966	47.840.480	34.976.559	71,8

Κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἔτους 1966, ὑπῆρχον συνταξιοδοτούμενοι ...	3253
<sup>2</sup> Απενεμήθησαν κατὰ τὸ 1966 .....	178
<b>Σύνολον</b>	
3431	
Διεγράφησαν ἐκ πάσης αἰτίας .....	188
Παρέμειναν κατὰ τὴν 31—12—66 .....	3243

Οἱ συνταξιοῦχοι διακρίνονται :

	Ἀμέσου ἀπονομῆς	Μεταβιβάσεως	Σύνολον
1) Γήρατος	511	385	896
2) Ἀναπηρίας	297	224	521
3) Πολυετοῦς ὑπηρεσίας	200	72	272
4) Προώρου θανάτου	1503	—	1503
<b>Σύνολον</b>		681	3192
5) Πολεμικαὶ	46	—	46
6) Προσωπ. βοηθήματος	5	—	5
<b>Σύνολον</b>		681	3243

<sup>1</sup>Ο μέσος ὅρος τῆς μηνιαίας συντάξεως, προστιθεμένων τῶν δώρων τῶν ἐορτῶν Χριστουγέννων καὶ Πάσχα, ὡς καὶ τοῦ ἐπιδόματος λουτροθεραπείας, ἔχει κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὡς ἐξῆς :

Ἔτος	Σύνταξις μηνιαία	Μηνιαία σύνταξις μετὰ δώρου καὶ ἐπιδόματος λουτροθεραπείας
1963	645	751
1964	700	816
1965	735	857
1966	786	925

### 3) Παροχαὶ Κλάδου Ἀρωγῆς

Τὸ βοήθημα τοῦ Κλάδου τούτου, ἰδρυθέντος ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1946, παρέχεται ἐφ' ἅπαξ εἰς τοὺς συνταξιοδοτούμενους, ἅμα τῇ ἐξόδῳ των ἐκ

τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας, ὑπό τινας δὲ προϋποθέσεις καὶ εἰς μὴ συνταξιοδοτούμενους.

Τὰ καταβληθέντα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη βοηθήματα τοῦ Κλάδου Ἀρωγῆς ἔχουν, ὡς ἠδὲξήθησαν ἀπὸ 1—11—1957 (Ν. 3801/57), ὡς ἑξῆς :

	1962	1963	1964	1965	1966
Ἐξελθόντες	182	161	165	142	178
Καταβλ. Παροχ.	3.092.127	3.089.330	4.244.782	4.619.756	6.759.235
Μέσος ὄρος ἐφ' ἀπαξ βοηθήματος	16.989	19.070	25.726	32.534	37.973

Διὰ τοῦ θεσπισθέντος, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957, συστήματος ὑπολογισμοῦ τοῦ παρεχομένου βοηθήματος, καθ' ὃ, δι' ἕκαστον ἔτος συμμετοχῆς (ἔτος συστάσεως τοῦ Κλάδου 1947) παρέχεται βοήθημα ἴσον πρὸς τὰς ἀποδοχὰς ἐνὸς μηνός, τὸ βοήθημα τοῦτο ἐβελτιώθη σημαντικῶς, θὰ βαίνει δὲ ἀυξανόμενον μέχρι τοῦ 25 ἔτους συμμετοχῆς (Ν. 3801/57).

Παρατηρήθη, ὅτι διὰ τοῦ ἀκολουθουμένου τρόπου ὑπολογισμοῦ, τὸ ὕψος τῶν παροχῶν τοῦ Κλάδου Ἀρωγῆς ἔτεινε, σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου, νὰ ὑπερβῇ τὸ ἐπίπεδον τῶν ἐτησίων εἰσπράξεων, καί, κατὰ συνέπειαν, διὰ τὴν κάλυψιν τῶν διαφορῶν, ἀνεμένετο ἡ ἐναρξίς τῆς χρήσεως τῶν ἀποθεματικῶν τοῦ Κλάδου. Τὸ Δ. Συμβούλιον ἐν ὄψει καὶ τῆς προτάσεως τῆς ἀναφερομένης ἐν τῇ ἀναλογιστικῇ μελέτῃ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἀθανασιάδη, εισηγήθη καὶ διὰ νόμου τὸ ἀσφάλιστρον, ἐκ 2% ἠδὲξήθη εἰς 3% ἀπὸ Νοεμβρίου 1966. Ἀργότερον τοῦτο ἠδὲξήθη εἰς 4% κατόπιν τοῦ θεσπισθέντος ἀπὸ 1—1—67 νέου μισθολογίου.

#### 4) Ἐξοδα Κλάδου Ἀσθενείας.

Ταῦτα ἀνῆλθον, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, συνολικῶς εἰς :

ἔτος 1963	δρχ.	7.079.412
» 1964	»	7.001.281
» 1965	»	7.097.375
» 1966	»	7.962.556

Κατωτέρω δίδεται ἀνάλυσις τῶν ἀφορώντων τὸν Κλάδον τούτον.

#### 5) Ἐξοδα Διοικήσεως καὶ Διαχειρίσεως.

Πρὸς σύγκρισιν τῶν δαπανῶν τούτων πρὸς τὰ πραγματοποιούμενα ἔσοδα, παρατίθενται τὰ ἑξῆς : (βλ. πίν. 3, εἰς σελ. 1017).

Ἡ ἑκατοστιαία ἀναλογία, πρὸς τὰ ἐν γένει ἔσοδα τοῦ Ταμείου τῶν ἀδελφωτῶν διοικήσεως καὶ λειτουργίας ἀνῆλθεν εἰς 4,8 ἐναντι 4,2 τοῦ παρελθόντος. Προστιθεμένων δὲ εἰς ταῦτα καὶ τῶν «ἐξόδων διαχειρίσεως» ἐν γένει, ἡ ἀναλογία ἀνέρχεται εἰς 10,1 ἀντὶ 9,9 εἰς ὅσον ἀνῆλθεν αὕτη κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Παρατηρεῖται ὅτι, παρὰ τὴν κατ' ἔτος ποσοστιαίαν ἄνοδον τῶν ἐξόδων τούτων, ἡ ἀναλογία τῶν ὡς πρὸς τὰ ἔσοδα δὲν παρουσιάζει ἀποκλίσεις. Εἰδικῶς δὲ ὡς πρὸς τὰ ἔσοδα διοικήσεως, ταῦτα ἐξακολουθοῦν νὰ εὑρίσκωνται πάντοτε ἐντὸς τῶν παραδεγεμένων κανονικῶν ὁρίων.



Πίναξ 2

ΕΣΟ ΔΑ	1964		1965		1966	
	1964	%	1965	%	1966	%
Κλάδ. Συντάξεων	40291695	79,9	49086695	79,9	47840480	77,7
» 'Ασθενείας	5895759	11,7	7243790	11,8	7624782	12,4
» 'Αρωγής	4217162	8,4	5407733	8,3	6055997	9,9
	50404616	100	61738216	100	61521259	100
<b>ΕΟ ΔΑ</b>						
Προσχ. Κλάδου Συντάξεων	31165909	61,8	33263257	53,9	34976559	56,86
Προσχ. Κλάδου 'Ασθενείας	7001281	13,9	7097375	11,5	7962556	12,94
Προσχ. Κλάδου 'Αρωγής	4244182	8,4	4619756	7,5	6759235	10,98
'Εξοδα διοικήσεως και λειτουργίας	2515030	4,9	2568566	4,2	2537300	4,12
'Εξοδα διαχειρίσεως και απορρίψεως	2417128	4,7	2431757	4,-	2454831	3,99
'Εξοδα 'Ιερών 'Εξοικονησίων	1626810	3,2	1933970	3,-	2110389	3,43
	48970940	96,9	51924682	84,1	56800870	92,33
<b>ΠΕΡΙΣΣΕΥΤΑ ή ΕΛΛΕΙΜΜΑ</b>						
Κλάδου Συντάξεων	2726808	+ 5,4	+ 9099143	+ 14,7	+ 5971401	+ 9,7
» 'Ασθενείας	- 1275522	- 2,6	- 73585	- 0,1	- 557774	- 0,9
» 'Αρωγής	+ 182380	+ 0,3	+ 787976	+ 1,3	+ 692238	+ 1,13
	50604606	100	61738216	100	61521259	100

Πίναξ 3

"Όλων τών Κλάδων	1964		1965		1966	
	1964	%	1965	%	1966	%
<b>Εσοδα</b>	50604615	100	61728218	100	61511259	100
'Εξοδα διοικήσεως, ειδικώς (Κέντρων και Τοπικών)	2515030	4,9	2568566	4,2	2537300	4,8
'Εξοδα διοικήσεως Κεντρ. και Τοπικών 'Εξοικονησίων και διαχειρίσεως (εκτός απορρίψ.) όλων τών Κλάδων	5769083	11,5	6142858	9,9	6809795	10,1

8) Πλεονάσματα διαχειρίσεως.

Συσταθέντος του Κλάδου 'Ασθeneίας (1949) τὰ ἐτήσια πλεονάσματα ἤρρισαν νὰ ἐμφανίζουσι πτώσιν ἀνάλογον πρὸς τὴν παθητικότητα τοῦ κλάδου τούτου. Εἰς τὸν ἐπόμενον πίνακα ἐμφανίζονται τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν τελευταίαν Ζετίαν. Ἡ σημειωθείσα πρὸς τὰ ἄνω πορεία τοῦ δείκτου τοῦ ἔτους 1965 εἶναι περιστατική καὶ ὀφείλεται εἰς τὴν εἰσπραξίν ἐφ' ἅπαξ εἰσφορᾶς παρὰ τῶν ἡσφαλισμένων ὑπὲρ τοῦ Κλάδου Συντάξεων.

	1964	1965	1966
1) Κλάδου Συντάξεων			
"Ἔσοδα	40.291.694	49.086.695	47.840.480
Παροχαί, ἔξοδα καὶ ἀποσβέσ.	37.564.886	39.987.551	41.869.079
Καθαρὸν ἀποτέλεσμα	+ 2.726.808	+ 9.099.144	+ 5.971.401
2) Κλάδου 'Ασθeneίας			
"Ἔσοδα	5.895.759	7.243.790	7.624.782
Παροχαί καὶ ἔξοδα	7.171.221	7.317.375	8.182.556
'Αποτελέσματα (+ἢ-)	- 1.275.562	- 73.585	- 557.774
3) Κλάδου 'Αρωγῆς			
"Ἔσοδα	4.427.162	5.407.733	6.065.997
'Ἐφ' ἅπαξ βοηθήματα	4.244.782	4.619.756	6.759.235
Καθαρὸν ἀποτέλεσμα	+ 182.380	+ 787.977	+ 693.238
4) "Ὀλὼν τῶν Κλάδων			
"Ἔσοδα	50.614.615	61.738.218	61.521.259
"Ἐξοδα καὶ παροχαί	48.970.949	51.924.682	56.800.870
Περίσσευμα ἢ ἔλλειμμα	+ 1.643.666	+ 9.813.536	+ 4.720.389

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

1) Τὰ ἔσοδα τοῦ ἔτους 1966, ἀνελθόντα δι' ὅλους τοὺς Κλάδους εἰς 61.521.259 δραχμάς, ὑπελείφθησαν τῶν ἐσόδων τοῦ προηγθέντος ἔτους 1965 ἀνελθόντων εἰς δραχμάς 61.738.218, κατὰ δραχμάς 216.959. Τὰ ἔξοδα (μετὰ τῶν ἀποσβέσεων) φθάσαντα εἰς τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 56.800.870 ὑπερέβησαν τὰ ἔξοδα τῆς προλαβούσης χρήσεως, ἀνελθόντα εἰς τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 51.924.682, κατὰ δρχ. 4.876.188. Ὁ λόγος τῆς ὑψώσεως ἐξηγήθη εἰς τὰ καθ' ἕκαστον κεφάλαια. Ἀξιοπαρατήρητος πάντως τυγχάνει ἡ παραμονὴ εἰς τὰ αὐτὰ, σχεδόν, ἐπίπεδα τῶν ἀναλογιῶν τῶν ἐξόδων διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως πρὸς τὰ ἔσοδα.

2) Συναξίεις. Ὁ ἀριθμὸς τῶν συνταξιοδοτουμένων φαίνεται μειούμενος ἔναντι τοῦ ἔτους 1965 κατὰ 10.

3) Βοηθήματα Ταμείου 'Αρωγῆς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τυχόντων κατὰ τὸ ἔτος 1966 βοηθήματος ἀνῆλθεν εἰς 178 ἔναντι 142 ἐξελθόντων κατὰ τὸ προηγθὲν ἔτος 1965. Τὸ καταβληθὲν δὲ μέσον βοήθημα ἐσημείωσεν ἄνοδον, ἀνελθὼν εἰς δρχ. 37.973, ἀντὶ 32.534 δρχ., εἰς ὅσας ἀνῆλθε κατὰ τὸ προηγθὲν ἔτος.

4) Νοσήλια. Αί παροχαί περιορίσθησαν και πάλιν εις την παροχήν νοσοκομειακής περιθάλψεως εις γ' θέσιν. Οί λόγοι τῆς καθηλώσεως τῶν παροχῶν νοσηλείας εις τὰ αὐτὰ ὄρια ἔχουσιν ἐπανεληγμένως ἐκτεθῆ και εἶναι γνωστοί. Ἡ μικρά εις ποσοστὸν εἰσφορά τῶν ἡσφαλισμένων, καθισταμένη εις ἀπόδοσιν ἔτι μικροτέρα ἕνεκα τῶν χαμηλῶν μισθῶν τῶν ἡσφαλισμένων, και οἱ συνεχῶς ἀνερχόμενα τιμαὶ νοσηλείας, ἀναβιβάζουν τὸ ἡμερήσιον κόστος νοσηλείας και καθιστοῦν μόνιμα τὰ ἐτήσια ἀνοίγματα τοῦ Κλάδου τούτου.

## Η ΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ

Περὶ τῆς ὑγειονομικῆς περιθάλψεως τοῦ ἡφμερικακοῦ Κλήρου προ-έβλεψεν ἀρχικῶς ὁ ἰδρυτικὸς τοῦ ΤΑΚΕ νόμος 4606/30, ἀλλ' ἡ διάταξις αὐτή, ἐλλείψει τῶν ἀναγκαίων οικονομικῶν μέσων παρέμεινεν ἀνενεργός, ἀτονίσασα διὰ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου και ἀποσιωπηθεῖσα παρὰ τῶν μεταγενεστέρων νόμων.

Βραδύτερον ὁ κλάδος οὗτος συνεστήθη ἐκ νέου διὰ τοῦ Ν. 738/48 και τοῦ, εις ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου τούτου, ἐκδοθέντος Β.Δ. ἀπὸ 3—12—48. Συνίστατο δὲ ἡ περιθάλψις, εις τὴν παροχήν νοσοκομειακῆς και σανατοριακῆς περιθάλψεως εις τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ ἡσφαλισμένους και εις θέσιν Ββ τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ» Ἀθηνῶν, χωρὶς ὅμως νὰ προβλέπηται πόρος τις ὑπὲρ τοῦ ἐν λόγῳ Κλάδου, τοῦ ὁποῖου αἱ δαπάναι λειτουργίας ἐπέπιπτον ἐξ ὀλοκλήρου ἐπὶ τοῦ Κλάδου Συντάξεων.

Περαιτέρω, ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ἔτους 1950 ἡ περιθάλψις ἐπεξετάθη (48887/20—6—50 πρᾶξις Ὑπουργ. Παιδείας) και ἐπὶ τῶν συγύζων τῶν ἡσφαλισμένων και τῶν συνταξιούχων.

## ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1966

1) Κατὰ τὸ ἔτος 1966 ἡ νοσοκομειακὴ περιθάλψις παρεσχέθη διὰ 3 Σανατορίων ἐξ ὧν 1 ἐν Ἀθήναις και 2 ἐν ἐπαρχίαις, 359 Νοσοκομείων και Κλινικῶν ἐξ ὧν 96 ἐν Ἀθήναις και 263 ἐν ἐπαρχίαις, 158 Φαρμακείων ἐξ ὧν 33 ἐν Ἀθήναις και 125 ἐν ἐπαρχίαις, 73 Ἐργαστηρίων ἐξ ὧν 8 ἐν Ἀθήναις και 65 ἐν ἐπαρχίαις.

Ὑπὸ ἔποψιν τόπου παροχῆς τῆς νοσηλείας ὁ ἀριθμὸς τῶν νοσηλευθέντων εἶναι :

Ἔτος	Περιπτώσεις ἐν συνόλῳ	Ἐν Ἀθήναις		Ἐν Ἐπαρχίαις	
		Περιπτώσεις	%	Περιπτώσεις	%
1963	3.539	881	25	2.658	75
1963	3.377	972	29	2.405	71
1965	3.076	965	31	2.111	69
1966	3.406	1.030	30	2.376	70

Ἡ παρατηρουμένη αὐξήσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νοσηλεύσεων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1960 ὀφείλεται, κατὰ τὸ πλεῖστον, εις τὴν ἐπέκτασιν τῆς περιθάλψεως ἐπὶ τῶν τέκνων και τῶν προστατευομένων μελῶν τῶν ἡσφαλισμένων.

4) Διάρκεια νοσηλείας. Εἰς 3.406 ἀνῆλθον αἱ νοσηλεύσεις τοῦ 1966, τὸ δὲ σύνολον τῶν διανυκθεισῶν ἐν τοῖς θεραπευτηρίοις ἡμερῶν εἰς 50.756. Ἄρα ἡ μέση διάρκεια εις 14.9 ἡμέρας.

Μη λαμβανομένης υπ' ὄψιν τῆς φυματιώσεως (περιπτώσεις 9 ἡμέρα<sup>ι</sup> 702) ἡ μέση διάρκεια υπολογίζεται εἰς :

Νοσηλεύσεις 3.397 ἡμέραι 50.054 μέση διάρκεια 14.7.

Ἡ μέση διάρκεια διὰ τοὺς νοσηλευθέντας καθ' ὅλην τὴν ἐπιμαρτύειαν παραμένει περίπου ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ ἔτους 1965. Ἡ τῶν ἐπαρχιῶν ἐμειώθη κατὰ τι, ἐνῶ ἡ τῶν Ἀθηνῶν ἐμφανίζει αὐξήσιν κατὰ 1,8. Ἡ μέση διάρκεια τοῦ Ι.Κ.Α. ἐσημειώθη διὰ τὰ ἔτη 1961, 1962, 1963 καὶ 1964, εἰς ἡμέρας ἀντιστοίχως 15,8—15,8—16,2—16,9, 1965 15,7 καὶ 1966 14,8.

Ἀνάλυσις τῶν ἐξόδων τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας

Αἱ δαπάναι τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἀνῆλθον εἰς τὰ κάτωθι ποσά, περιλαμβάνοντα τὴ νοσήλια, τὰ φάρμακα, τὰς ἀμοιβὰς τῶν ἱατρῶν κ.λ.π.

	Δαπάναι	Ἔσοδα	Ἐλλειμμα
1963	7246912	5216697	2030215
1964	7171281	5895759	1275522
1965	7317375	7243790	73585
1966	8182556	7624782	557774

Οὕτω τὰ ἔσοδα τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας, φθάσαντα κατὰ τὸ 1966 εἰς τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 8.182.556, ὑπερέβησαν τὰ ἔσοδα—ἀνεληθόντα εἰς δραχμὰς 7.624.782, κατὰ δραχ. 557.774.

Νοσῆλιον κατὰ νοσηλευθέντα

Ἡ μέση, κατὰ νοσηλευθέντα, δαπάνη ἀνῆλθεν εἰς 2.336 δραχ. ἀντὶ δραχ. 2.299 εἰς ὅσας ἀνῆλθεν αὕτη κατὰ τὸ 1965. Ἦτοι ἐπὶ πλέον κατὰ 1,6% περίπου.

Ἡμερήσιον νοσῆλιον :

Τὸ ἡμερήσιον νοσῆλιον ἀνῆλθε διὰ τὰ ἔτη :

1963	εἰς	δραχμὰς	136,72
1964	»	»	137,97
1965	»	»	154,91
1966	»	»	156,21

Ἦτοι, κατὰ τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν ἔτος, τὸ ἡμερήσιον νοσῆλιον παρουσίασεν αὐξήσιν κατὰ 0,86% ἢτοι παρέμεινε εἰς τὸ αὐτὸ σχεδὸν ἐπίπεδον τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Τὸ ἡμερήσιον κόστος νοσηλείας διὰ πάσας τὰς νόσους (συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς φυματιώσεως) μεταξὺ TAKE καὶ ΙΚΑ ἐμφανίζεται :

	1965	1966	%
T.A.K.E.	140,41	146,16	4,01
I.K.A.	108,8	124,33	14,3

ΣΧΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΣΟΔΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ

Ἡ κατανομή τῶν ἐσόδων εἰς παροχάς, δαπάνας καὶ κεφαλοποιήσιν ἐμφανίζεται ὡς ἐξῆς :

	1964	%	1965	%	1966	%
Ἔσοδα :	50604616	100,	61738218	100,	61521259	100,—
Διευτέθησαν εἰς :						
α) Παροχάς	42411972	84,3	44980388	73,	49698350	80,78
β) Δαπάνας καὶ ἀποσβέσεις	6558968	13,	6934294	11,	7102520	11,55
γ) Κεφαλοποιήσιν (περίσσευμα)	48970940	97,3	51474682	84,	56800870	92,33
	1633676	2,	9813536	16,	4720389	7,67
	50604616	100,	61738218	100,	61521259	100,—

Οὕτω :

1) Τὰ διατεθέντα εἰς παροχάς ποσὰ διὰ τὸ ἔτος 1966 δεικνύουν αὐξήσιν κατὰ δραχ. 4.717.962 ἔναντι τῶν ὅσων διευτέθησαν κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος, ἢτοι ηὐξήθησαν κατὰ ποσοστὸν ἐγγίζον τὸ 10%, ἀναλογικῶς δὲ πρὸς τὰ εἰσπραχθέντα δεικνύουν ἐπίσης ἄνοδον (80% ἔναντι 73%).

2) Τὰ ἔξοδα διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως δεικνύουν μικρὰν ἄνοδον, ἀνεληθόντα εἰς 11,5% ἔναντι 11% τοῦ παρελθόντος ἔτους.

3) Κἀποδοσ σημειοῦται τέλος εἰς τὴν κεφαλοποιήσιν ἐκ λόγων συναρτωμένων πρὸς τὴν ἐξέλιξιν τῶν δεικτῶν τῶν προηγούμενων ὑπὸ στοιχεῖα 1 καὶ 2 παραγράφων.

Τέλος, παρατηροῦνται ἐν τῇ ἐκθέσει τὰ ἐξῆς :

Ἀπὸ πόρισμα τῆς γενομένης πρὸ διετίας μελέτης ἐνῶ δὲν ἀπεφάνετο περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς, ὑπὸ τὸ τότε καθεστῶς τῶν πόρων, αὐξήσεως τῶν συντάξεων, οὐδὲ ἐλάμβανε ὑπ' ὄψιν τὴν ἄλλως τε μὴ δυναμένην νὰ προσδιορισθῇ ἐπιβάρυνσιν, τὴν ὁποίαν ὁ Κλάδος Συντάξεων ὑφίστατο ἐκ τῶν ἐλλειμμάτων τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας, ἐγνωμάτευσεν ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀσφαλιστροῦ τῶν συντάξεων κατὰ 2%, ἢτοι ἀπὸ 5% εἰς 7%. Ἡδὲ, κατόπιν τῆς αὐξήσεως τῶν μισθῶν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1967 ἀπεφασίσθη ἡ αὐξήσις τοῦ ἀσφαλιστροῦ τοῦ μετὰ Κλάδου Συντάξεων εἰς 7%, τοῦ Κλάδου Ἀρωγῆς εἰς 4%, τοῦ δὲ Κλάδου Ἀσθενείας εἰς 4% διὰ τοὺς ἐν ἐνεργεῖα καὶ 3% διὰ τοὺς συνταξιούχους.

Τὰ γεγνητά ταῦτα τῆς αὐξήσεως, δηλονότι, τῶν μισθῶν καὶ τοῦ ἀσφαλιστροῦ ὡς καὶ ἡ κατὰ τὸ θεσπισθὲν νέον σύστημα παροχῆ τῆς νοσηλείας, θέλουσιν ἐπιφέρει ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους βαθεῖαν μεταβολὴν εἰς τὴν διάρθρωσιν τῶν πόρων καὶ τῶν παροχῶν».

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ ΤΟΥ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1968					
Ἡμερ.	Ἦχοι	Ἑορθινά	Ἀναγνώσματα		
			Εὐαγγελικά	Ἀποστολικά	
7	δ'	Ζ'	Τοῦ Τιμίου Προδρόμου Ἰωάν. α', 29-34	Τοῦ Τιμίου Προδρόμου Πρξ. ιθ', 1-8	
14	πλ. α'	Η'	Κυριακή μετὰ τὰ Φῶτα Ματθ. δ', 12-17	Κυριακή μετὰ τὰ Φῶτα Ἐφες. δ', 7-13	
21	πλ. β'	Θ'	Κυριακή ΙΒ' Λουκᾶ (10 Λεπρῶν) Λκ. ιζ', 12-10	Κυριακή ΚΘ' Κολασ. γ', 4-11	
28	βαρὺς	Ι'	Κυριακή ΙΕ' Λουκᾶ (Ζακχαίου) Λκ. ιθ', 1-10	Κυριακή ΛΒ' Α' Τιμ. δ', 9-15	

## ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδεσιμώτατον Κ.Α. Ἐκ τῶν ἀναγραφόμενων εἰς τὴν ἐπιστολὴν σας συνάγεται, ὅτι δύνασθε νὰ συναξιοδοτηθῆτε λόγῳ γήρατος. Ἐὰν τὰ γραφόμενά σας ἀνταποκρίνονται ἀπολύτως πρὸς τὴν πραγματικότητα, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1924 συνεχῆ ἐφημεριακὴν σας ὑπηρεσίαν, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ ἀφαιρεθοῦν αἱ τυχόν ἐπιβληθεῖσαι ποιναὶ ἀργίας μετὰ στερήσεως ἢ μὴ τῶν ἀποδοχῶν σας, τὸ ποσὸν τῆς μηνιαίας συντάξεώς σας, κατόπιν τῆς ἐγκριθείσης ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Κυβερνήσεως αὐξήσεως τῶν συντάξεων κατὰ 60 %, θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ποσὸν τῶν 2.000 δραχμῶν περίπου μηνιαίως. Τὸ ἐφ' ἅπαξ βοήθημα θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ποσὸν τῶν 85.000 περίπου. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου θὰ ἀφαιρεθοῦν αἱ τυχόν ὀφειλαὶ σας πρὸς τὸ TAKE. Ταχυδρομικῶς σᾶς ἀπεστέλαμεν πῖνακα τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν διὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς συντάξεως. — Αἰδεσιμώτατον Δ. Π., Ἱεροδιδάσκαλον χωρίου Μακεδονίας. Κατ' ἀρχὴν ἀρμόδιον διὰ τὴν μισθολογικὴν κατάταξιν τῶν ἐφημερίων τυγχάνει τὸ οἰκτεῖον Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον. Ἐξετάσαντες ἰδιαιτέρως τὴν ἀτομικὴν σας περίπτωσιν, ἀπεκομίσαμεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι, βάσει τοῦ Ν.Δ. 4538 τῆς 30/8/1966 (Ἄρθρ. 2ον παρ. η'), θὰ ἔπρεπε νὰ λαμβάνητε ἀποδοχὰς 2ας μισθολογικῆς κατηγορίας. Εἰς τὴν παρ. η' τοῦ ἄρθρου 2 ἀναφέρεται ἐπὶ λέξει ὅτι δικαιοῦνται ἀποδοχῶν β' μισθολογικῆς κατηγορίας : « Εφημέριοι ὑπηρετοῦντες ὡς δημοδιδάσκαλοι κατέχοντες καὶ πτυχίον Ἐκκλησιαστικῶν Προπαρασκευαστικῶν Σχολῶν παντὸς τύπου, ἢ κατωτέρων Ἐκκλησιαστικῶν Φροντιστηρίων ἢ Ἱερατικῶν Φροντιστηρίων παντὸς τύπου ». Μήπως στερεῖσθε τοιοῦτου πτυχίου ; Εἰς τὴν παρ. ε' τοῦ

αὐτοῦ ἄρθρου ἀναγράφεται ὅτι Β'μισθολογικῆς κατηγορίας εἶναι καὶ αἱ ἀπόφοιτοι Γυμνασίων ἢ πολυταξίων Διδασκαλείων Δημοτικῆς Ἐκπαιδύσεως», εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ὁποίου καὶ πάλιν πιστεύομεν ὅτι ὑπάγεσθαι. Πάντως σᾶς συνιστοῦμεν ὅπως ὑποβάλητε αἴτησιν εἰς τὸ οἰκεῖον Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον μετὰ τὴν βεβαίωσιν ὅτι αὕτη θὰ ἐξετασθῆ μετὰ προσοχῆς καὶ ὅτι θὰ τύχητε μετατάξεως ἐφ' ὅσον κατέχητε τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα προσόντα. — Π α ν ο σ. Ἀ ρ χ ι μ α ν δ ρ ῖ τ η ν Π ρ ο κ ὀ π ι ο ν Π α π α θ ε ο δ ὶ ρ ο υ, Ἐνταῦθα. Τὰ περιοδικὰ σᾶς ἀπεστέλλοντο εἰς τὴν διεύθυνσιν Ἀναστασίου Γενναδίου 43 ἀπὸ ὅπου καὶ μᾶς ἐπιστράφησαν μετὰ τὴν ἐνδειξὴν «Ἄγνωστον» ὅποτε προέβημεν εἰς διακοπὴν τῆς ἀποστολῆς. Κατόπιν τῆς λήψεως τῆς νέας σας διευθύνσεως σᾶς ἐπαναγράψαμεν καὶ σᾶς ἀπεστείλαμεν ταχυδρομικῶς ἅπαντα τὰ ἀπὸ 15-7-67 ἐκδοθέντα τεύχη. — Κ ὺ ρ ι ο ν G e r d H a g e d o r n, Κολλωνίαν Γερμανίας. Σᾶς ἀπεστάλη ἐκ νέου τὸ ὑπ' ἀριθ. 15/1967 τεύχος τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία». Ἐτησίως ἐγένετο ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας. — Ὁ ρ θ ὶ δ ο ξ ο ν Χ ρ ι σ τ ι α ν ι κ ῆ ν Ἀ δ ε λ φ ὄ τ η τ α Π ἄ τ ρ α ς. Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀπὸ 27.10.1967 ἐπιστολῆς σας, σᾶς γνωρίζομεν ὅτι ἐνεγράψαμεν τὴν Ἀδελφότητα εἰς τὰ ἡμέτερα συνδρομητολόγια διὰ τὴν τακτικὴν ἀποστολὴν τοῦ Περιοδικοῦ, προσότι δὲ ὅτι ἀπεστείλαμεν ὑμῖν ἅπαντα τὰ μέχρι σήμερον ἐκδοθέντα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ ἀπὸ 1-7-1967. Ἡ ἐτησίαν συνδρομὴ τοῦ Περιοδικοῦ ἀνέρχεται εἰς 40 δραχμὰς εἶναι δὲ προπληρωτέα ἀπ' ἀρχῆς ἐκάστου ἔτους. Παρακαλοῦμεν διὰ τὴν ταχείαν ἀποστολὴν τῆς συνδρομῆς σας πρὸς διαχειριστικὴν σας τακτοποίησιν. — Κ ὺ ρ ι ο ν Θ ω μ ᾶ ν Σ π α ν ὸ π ο υ λ ο ν, Θεσσαλονίκην. Αἰτηθὲν τεύχος Ἐκκλησίας σᾶς ἀπεστάλη. — Α ἰ δ ε σ ι μ ῶ τ α τ ο ν Γ ε ὄ ρ γ ι ο ν Π ἄ γ κ α λ ο ν, Δράμην. Ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας ἐγένετο. — Α ἰ δ ε σ ι μ ῶ τ α τ ο ν Χ ρ ῆ σ τ ο ν Π ε τ ρ ᾶ κ ο ν, Π. Φάληρον. Ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας ἐγένετο. — R e v. C h r i s K a l l o s, U.S.A. Ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας ἐγένετο. — Α ἰ δ ε σ ι κ ῶ τ α τ ο ν Λ ἄ ζ α ρ ο ν Ἐ λ ε υ θ ε ρ ῖ ἄ δ η ν. Ἐάν κατὰ τὸν χρόνον τῆς μετατάξεώς σας ἐκ τῆς Δ' εἰς τὴν Β'μισθολογικὴν κατηγορίαν, βάσει τοῦ Ν.Δ. 4538/1966, δὲν εἶχατε ὑπερβῆ τὸ 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας σας, τότε δικαιούσθε συντάξεως Β'μισθολογικῆς κατηγορίας. Οὕτω βάσει τῶν ἀποδοχῶν σας τοῦ τελευταίου δωδεκαμήνου, καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἐφημεριακὴ σας διακονία ἀπὸ τοῦ ἔτους τῆς χειροτονίας σας εἶναι συνεχῆς καὶ ἄνευ ποινῶν μετὰ ἢ μὴ στέρησεως τῶν ἀποδοχῶν σας, τὸ ποσὸν τῆς συντάξεως τὴν ὁποίαν θὰ λάβητε θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ποσὸν τῶν 2.500 περίπου δραχμῶν, μετὰ τὴν ἐγκριθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως αὔξησιν τῶν συντάξεων κατὰ 60%. Τὸ ἐφ' ἐπαξ θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ποσὸν τῶν 90.000 δραχμῶν. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου θὰ ἀφαιρεθοῦν αἱ τυχόν ὀφειλαὶ σας πρὸς τὸ TAKE. — Α ἰ δ ε σ ι μ ῶ τ α τ ο ν Β. Τ., Μακεδονίαν. Τὸ χρέος σας πρὸς τὸ TAKE βάσει τοῦ νέου μισθολογίου ἀνέρχεται εἰς τὸ ποσὸν τῶν 20.000 περίπου. Διὰ νὰ μάθετε τὸ ἀκριβὲς ὕψος αὐτοῦ δέον ὅπως ἀποταθῆτε ὁ ἴδιος πρὸς τὸ TAKE δι' αἰτήσεως, ὁπόθεν καὶ θὰ λάβητε σχετικὴν ἀπάντησιν. Πάντως δύνασθε νὰ συναξιοδοτηθῆτε καὶ ἄνευ τῆς ἐξοφλήσεως τῆς

ὀφειλῆς σας πρὸς τὸ TAKE, ὅποτε αὐτὴ θὰ κρατηθῆ ἐκ τοῦ ἐφ' ἅπαξ βοηθήματος. Ἡ σύνταξις σας, κατόπιν τῆς δοθείσης τελευταίως αὐξήσεως τῶν συντάξεων κατὰ 60 % θὰ ἀνέλθῃ εἰς 2.000 δραχμὰς περίπου ἐφ' ὅσον ἡ ἐφημεριακὴ σας ὑπηρεσία ἀπὸ τοῦ ἔτους 1931 εἶναι συνεχῆς, καὶ δὲν σᾶς ἔχουν ἐπιβληθῆ ποινὰ μετὰ στερήσεως ἢ μὴ τῶν ἀποδοχῶν σας. Τὸ ἐφ' ἅπαξ θὰ ἀνέλθῃ εἰς 80.000 δραχμὰς. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου θὰ ἀφαιρεθοῦν αἱ πρὸς τὸ TAKE ὀφειλαὶ σας.— **Κύριον Κωνσταντῖνον Κωστόπουλον**, Καθηγητὴν, Ἀλιβέριον. Ἐπιταγὴ σας ἐλήφθη, καὶ ἐπιστώθητε διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ Περιοδικοῦ ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου ἔ.ἔ. μέχρι τῆς 31-12-1968.

## Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

**Θεοδοσίου Σπεράντσα**, Διψᾶ τὴν ἀληθῆ γνῶσιν. — Ἐπίκαιρα. — **Θ. Σπεράντσα**, Ἡ ἐργασία (ιγ'). — **Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου**, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἡ ποιικιλία τῶν λειτουργικῶν τύπων. — Τοῦ Ἁγίου καὶ Μεγάλου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, Ὁ περὶ Ἱερωσύνης λόγος. Ἀπόδοσις Θεοδόση Σπεράντσα. — **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου**, Ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸ κάθε τι ποὺ βλέπουμε. Ἀπόδοσις Ἀνθίμου Θεολογίτη. — **Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη**, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως, Ἡ πίστις κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον (Τέλος). — **Ἀρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου**, Πλειότερον καὶ καθαρώτερον φῶς εἰς τὴν νεολαίαν μας. — **Βασ. Ἡλιάδης**, Ἐποχὴ τῆς ψυχικῆς μας περισυλλογῆς, ὁ νοερὸς δρόμος μας πρὸς τὴν θείαν Βηθλεέμ. Συνοδοποιρία μὲ δύο ἀγίους τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἀπόστολος Φίλιππος καὶ ὁ ὄσιος Στυλιανός. — **Φ.** Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες. — **Δρ Ἀ. Ἀλεβιζοπούλου**, πρεσβυτέρου, Ἑλληνορθόδοξος Προσκοπισμὸς ἐν Κολωνίᾳ. (B). — **Βασ. Μουστάκη**, Ἡ Β' Κυριακὴ τοῦ Λουκᾶ. — **Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Καλύβα**, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, Κυριακοδρόμιον ἐπὶ τῶν Ἀποστολικῶν ἀναγνώσματων τοῦ ἐν-αυτοῦ. 20. Ταβιθᾶ. — Προσφωνήσις τοῦ Αἵδεσ. Ἱερέως Ἀντωνίου Μάρκαρη. Εἰδήσεις τοῦ TAKE. — Ὁ Ἀπολογισμὸς τοῦ TAKE τοῦ 1966. — Ἀλληλογραφία.

Τύποις : ΤΣΙΡΩΝΗ (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)  
Ὁδὸς Λένουμαν 185, Ἀθῆναι — Τηλέφ. 530.318

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου : Δημήτριος Β. Δεσποτάκης  
Λεωφόρος Ἡρώων 26, Περιστέρι